

నవంబర్, 2023

సంపుటి 04, సంచిక 02

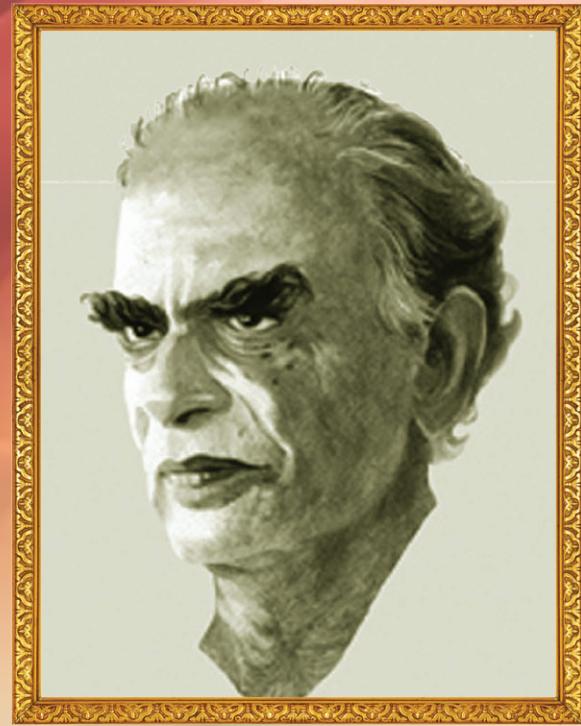
తెలంగాణ జాగ్రత్త

శైవగోడ్

తెలంగాణ సాహిత్య మాసపత్రిక

రచయిత, ఉద్యమకారుడు
వట్టి కేరం ఆజ్ఞార్ సామి
జయంతి : 1-11-1915

తెలంగాణ తొలితరం కథా రచయిత
వాట్లుపుల్లి రామురావు
జయంతి : 20-11-1917

Printed, Published and Owned by : **KALVAKUNTLA KAVITHA**

Printed at : **HARSHITHA PRINTERS**, Khairatabad, Hyderabad - 500 004.

Published at : **BHARATHA JAGRUTHI**, Pasham Amruthaaram Residency, H.No. 1-2-234/13/46/4, 4th Floor, Near NTR Stadium Aravind Nagar, Domalguda, Hyderabad - 500 029. Telangana State.

Editor : **KALVAKUNTLA KAVITHA**

పురా జ్ఞాపకాలు తలచుకుంటున్న హరవాహ్ కవిత “అత్మఫోష”పేజీ 10

అముర్త భావనలకు అష్టర రూపం...

కలువకుంట రామకృష్ణ కవిత “రాయని పద్యం”పేజీ 28

ఎన్నికలకు సార్వజనిక సందేశం ఇచ్చే గ్రహపత్రి సత్యనారాయణ రాజు పద్యాలు నాటి కవితగా.. “హోటు అభ్యర్థి”పేజీ 04

15

కర్తవ్యాన్ని నిర్వహించడమే జీవిత పరమార్థం అని చెబుతున్న రాంబాసు కథ “కొత్త చూపు”

39

బామ్మివాడ కవులను వివరించిన సుప్పుని సత్యనారాయణ వ్యాసం ‘పాణపాటిక’ సాహిత్య వైభవం”

22

అపార్ట్‌మెంట్ లోని మంచి చెడులను కవిత్వం చేసిన కొమ్మడి గోవర్ధన రెడ్డి కవిత “అపార్ట్‌మెంట్లు”

07

జైలు జ్ఞాపకాలలో దాశరథి చిత్రించిన మిత్ర స్మృతి, నాటికథ.. “పూచిన మోదుగులు”

53

తల్లికి తగని వ్యక్తిత్వం ఉంటే కలిగే ఫలితం చెబుతున్న దేవలపల్లి మనంద కథ “మారుతున్న ప్రేమలు”

31

అధ్యయనం స్థానకర్తక చాలా అవసరం అంటున్న ముడుంబై పురుషోత్తమాచార్యతో తంగేడు ముచ్చట

మత సమానత్వ భావన తెలుపుతున్న

అడెపు అణ్ణిపతి సమీక్షా వ్యాసం

“ముస్లిం రచయితలు చిత్రించిన

హిందువుల జీవితాలు...”పేజీ 23

మానవ సంబంధాల మాధుర్యాన్ని

తెలుపుతున్న శంకర స్వామి కవిత

“మట్టపు చూపులు”పేజీ 14

ఇంకా... మరెన్నో కవితలు, సాహితీ శిఖరం, సమాజం, పుస్తక పరిచయం, స్వీకారం.. మొదలైనవి...

తంగేడులో ప్రచురిస్తున్న రచనలలో వ్యక్తమయ్యే అభిప్రాయాలు ఆయా స్థాన కారుల సాంతం. పీటితో సంపాదకులకు ఏకీభావం ఉండవలసిన అవసరం లేదు. విధిన్న ప్రక్రియలకు, అభిప్రాయాలకు, వేదిక కావడమే తంగేడు లక్ష్యం.

వోటు అభ్యర్థి

గద్దిపల్లి సత్యనారాయణ రాజు

నాటికి గద్దిపల్లి సత్యనారాయణ రాజు
 1929లో నాటి కలీంనగర్ జల్లూలోని
 గద్దిపల్లి రామంలో జన్మించారు. వీర
 తండ్రి సంస్కృతాంధ్ర పండితులు మూర్తి
 రాజు. తల్లి శాంతమ్మ గద్దిపల్లి
 సత్యనారాయణ రాజు కలస్వనం,
 స్వాప్నాఫలం రంగ ప్రభూషణకము అనే
 కావ్యాలు వెలయించారు. ఈ మూడు
 కలిపి ఇటీవల, “కవితా మంజరి”
 పేరుతో సంకలనంగా
 రూపుబిద్ధుకున్నాయి. “ఓటు అభ్యర్థి”
 అనే ఈ కవిత నేటికీ ప్రాసంగికత కలిగి
 ఉన్న కారణంగా సమకాలీన సందర్భాన్ని
 ధృష్టిలో ఉంచుకొని ఇక్కడ
 ప్రచురిస్తున్నాం.

వోటు వోటంచు ఎలుగెత్తి చాటదీపు
 ఎవరికీ వోటు నీకొరకేన నీవు
 నిర్గుల త్యాగమూర్తి ఔ నిలిచినావ
 తెలుపు మభ్యర్థి పదవినే వలచినావ

కడుపు మంటలలోపల కనలి కనలి
 చలికి వేడికి కన్నిటల్లు చిలికి చిలికి
 కలగు మానవ హృదయాలు కాంచినావ
 తెలుపు మభ్యర్థి పదవినే వలచినావ

ఎముకలు ప్రేపులన్నియు నెండిపోయి
 చదువు సందెలు లేని మా చంటి పులుల
 జాలిగుండెలతో గనజాలినావ
 తెలుపు మభ్యర్థి పదవినే వలచినావ

దేశ సేవకాశమేతీర్పునైన
 గలగజేయమటంచును పలుకుదీపు
 దేశమన నేమియో ముందు తెలిసినావ
 తెలుపు మభ్యర్థి పదవినే వలచినావ

తెలంగాణ జాగ్రత్త
తెలుగు సాహిత్య పక్ష పత్రిక

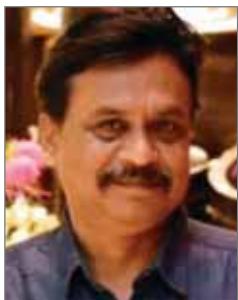
నవంబర్, 2023

సంఖ్య 04

సంచిక 02

శ్రీమతి కల్యముండ్ల కవిత
ఎడిటర్

డా॥ కాంచనపల్లి గోవర్హన రాజు
అసోసియేట్ ఎడిటర్
9676096614

ఎడిటరీయల్ బోర్డ్ :
ఫునపురం దేవేందర్
రంగు నవీనాచారి

సృజన కారుల సామాజిక బాధ్యత...

సౌ ధారణంగా రచయితలు కవులు తమకంటూ ఒక ఉపాలోకం నిర్మించుకొని, అందులో విహారిస్తుంటారని ఒక అపప్రథ ఉంది. కలలలోకం కవులకు అత్యంత సహజమైన సంగతి. తనకంటూ ఒక కల లేనివాడు, ఆ కలగురించి ఆరాట పడనివాడు, అసలు సృజన కారుడు కాలేదు. కల అంటే రాబోతున్న లోకాన్ని తన కవిత్వపు రఘ్యల జడిలో కడిగివేయాలనే ఒక సంకల్పం. అసమానతలు లేని ఒక ఐపాక స్వర్గం నిర్మించాలనుకునే ఆరాటం.

అంతమాత్రాన లోకం బాగుపడి పోతుందా? సమాజం తనచుట్టూ కల్గోలభరితంగా ఉన్నపుడు తాను మాత్రం ఊహాలలో తిరుగడం సమంజసమేనా? ఎంత అంద్మైన పదాలతో పద్యాలు అల్లితే ఎవరికి మాత్రం ఏం ప్రయోజనం? కొంతమంది సాహిత్యకులు చదిని ఆనందిస్తే సరిపోతుందా? కళ కేవలం కళ కోసమేనా? కాదని ఆధునికులంతా ముక్కకంరంతో చెబుతుంటారు కదా? మరి నిత్యచరణలో అది కనబడుతున్నదా?

నిజానికి తెలంగాణకవిలో సమకాలీనానాశాల పట్ల స్పృందించే గుణం స్వాభావి కంగానే ఉంది. ఒక్క స్పృందించడమే కాదు, ఒక కార్యకర్తగా, ఉద్యమ సాహసిగా ముందడుగు వేసే శైర్యం ఉంది. ఈ విషయం తెలంగాణ ఉద్యమమే నిరూపించింది. కార్యచరణలో అతడు మేరునగభీరుడని వేరే చెప్పాల్సిన అవసరం లేదు.

సరిగ్గా అట్లాంటి సందర్భమే ఇప్పుడు తెలంగాణాలో వచ్చింది. సృజనకారుని చైతన్యానికి మరో పరీక్ష సమయం ఆసన్నమైంది. పోరాడి సాధించుకున్న తెలంగాణాకు ప్రమాదం మరోసారి పొంచి చూస్తున్నది. సాప్రాజ్యవాదం వైపు నడుపుతున్నవారు, నిత్యకలహసంపద వారసత్యంగా ఇచ్చేవారు, ఈసాధన తెలంగాణాలో పాగావేయాలని చూస్తున్నారు. ఇహస్తి సాహిత్యాత్మిత్వమైన విషయాలేమీ కావు. ఈ సమయంలో కూడా భావకవితలు రాసేవాళ్ళు, తమ ఊహాలీనత పరిదిలో తాముండేవాళ్ళు ప్రజలకు జవాబుదారి కాలేరు.

ప్రజాస్వామ్యంలో ఓటు అతి పవిత్రమైన అంశం. ఓటు హక్కు సక్రమంగా వినయాగించుకోలేనివారు ప్రజాస్వామిక వాతావరణాన్ని సాదుకొల్పడానికి బాధ్యులు కాలేరు. గద్దర్ లాంటి విషపు రాజకీయలను నమ్మినవారు కూడా చివరికి పార్లమెంటరీ విధానాన్ని సమర్థించడం మనం చూశాం. మిగతా అన్ని పాలనా వ్యవస్థలకన్నా పార్లమెంటరీ విధానం ఉత్తమమనే భావం కొద్ది అంబేద్కర్ అధ్యర్థంలో భారత రాజ్యంగం ఏర్పడింది. ఈ రాజ్యంగాన్ని, వ్యవస్థను మనం గొరవించాలి. మంచి పార్టీని ఎన్నుకొని మన భిత్తివ్యం మనం దిద్దుకోవాలి. ఓటు పవిత్రమైనదనే భావం సడలిపోతున్నది. ముఖ్యంగా విద్యాధికులలో ఒక నిర్మిత కనబడుతున్నది. ఈ నిర్మిత ప్రజలను చైతన్య పరచడంతోనే పరిష్కారం అవుతది. ఆ చైతన్యాన్ని ఇప్పుడంలో సాహిత్యం తన పాత్ర నిర్మించాలి. రాబోతున్న సమయంలో మనల్ని ముందుకు నడిపించే నాయకత్వాన్ని గుర్తించాలి. గతాన్ని వర్తమానాన్ని ఆకథింపు చేసుకోగలిగిన వ్యక్తి భవిష్యత్తు గురించి కూడా నీర్ణయం సరిగ్గా తీసుకొంటాడు.

ఇందులో సృజనకారుల పాత్ర చాలా బాధ్యతతో కూడుకొన్నది. “ఒక సృజనకారుని మాట పదిమందికి ప్రాతినిధ్యం” అన్న ఒక ఆంగ్ల మేధావి మాట ఇక్కడ స్వరథించాలి. సాహిత్యం ప్రజాస్వామిక తెలంగాణాను నిర్మించడంలో యథావిధిగా ప్రయత్నిస్తుందని ఆకాండ్రీద్రాం.

జీ తెలంగాణ! జై జాగ్రత్త!!

కుల్మకు
కుల్మాపుర్ణామి

రుసం కవి రూప్ కుమార్ డబ్బీకార్ జాన్ 1, 1955లో
నల్లగొండలో జన్మించారు. జయాలజీలో ఎం.ఎస్.సి., పి.హాచ్.డి.
ఉన్నతానియా యూనివర్సిటీ నుండి పూర్తి చేశారు. తెలుగు సాహిత్యంలో
అవిత్రాంతంగా కొనసాగుతున్న ఈ కవి 2002లో ప్రాకు సంపుటి
ప్రచురించారు. 2006 లో స్వాప్న శబ్దం, 2018లో అయినా ప్రయాణం,
వచన కవితా సంపుటాలు ప్రచురించారు. ప్రాకుల మీద విమర్శనాత్మక
వ్యాస సంపుటి ప్రాకు సారస్వతం 2009లో వచ్చింది. ప్లిటోసిన్,
బీర్ముకవిత, అంతర్వ్యాతం విమర్శనా వ్యాసంపుటి, లచ్చుం బాయి కథలు
సంపుటి క్రమంగా వచ్చిన ఆయన ఇతర రచనలు. కర్మాలు జిల్లాలో
బంగారు నిక్షేపాలు కనుగొన్నందుకు జాతీయ స్థాయిలో జాతీయ ఖనిజ
పురస్కారం, ఇంకా సాహిత్య కృషికి విద్యా మార్కాండ టైటిల్ ప్రదానం,
ఎక్స్‌రోలావార్డ్, అంతర్వ్యాతం విమర్శనా వ్యాసాలకు పీచర సునీతారావు తొలి
పురస్కారం లాంటివెన్నో ఆయనను వరించాయి. రూప్ కుమార్
అమరబీరుల గురించిన భావీద్వేగాజ్ఞప్పక్కి ఈ మాసం కవితగా

నిటారుతనపు పాగరు

దా॥ రూప్ కుమార్ డబ్బీకార్, 99088 40186

ఒ కృసారి నీ ఆత్మను తడిమి చూసుకో-

మస్య సేదదీరుతున్న ఈ చెట్టు నీడ ఆ త్యాగధనులు
 నాటిన విత్తన ఫలితమని తెలియక పోదు!

ఒక్కసారి నీ దేహాన్ని పొరలు పొరలుగా విప్పి చూడు-
 ఈ నేల మట్టిని పిచ్చిగా ప్రేమించిన నీ సోదరుల
 బలిదానాల దృశ్యాలు తెరలుగా కనబడకపోవు!

అమరబీపుల త్యాగాన్ని గుర్తు చేసుకో -

అనంతమైన స్వేచ్ఛాగాలుల పరిమళాలు ఆఫ్రూణించగలవు..

వారి జీవితాలు ఈ రోజు శిల్పాలుగా చెక్కబడి శాశ్వతీకరించబడ్డాయి
 చరిత్ర పుటలలో అమరజ్యోతులుగా నిలిచిపోయాయి

వారి కైలి, వారి ప్రతిభ, వారి కీర్తి మనకు మార్గదర్శకాలు

వారి జ్ఞాపకాలు మనకు దారి దీపాలు

ఇప్పుడున్న మన ప్రతి లక్ష్యం, ప్రతి గమ్యం వారు నిర్దేశించినదే

తెరవబడిన పుస్తకాలు అమర జీవుల జీవితాలు

వాటిపై చెక్కబడిన ప్రతి అక్షరం త్యాగానికి చిప్పామైన ఒక రక్త సింఘను
 ఒక నిజయ పతాక, తెలంగాణ అస్త్రాల గీతిక

ఓ అమర జీవి -

నిన్న సోదరా? అనాలా, మిత్రమా? అనాలా..

ఏమంటే ఏముంది! ఆత్మబుంధువైన నీవు మాత్రం దారి దీపానివే! తెలంగాణ దీప స్తంభానివే!

నీవు సృధ్యించిన తంగేడు పూల పరిమళాల తడి ఇంకా నన్న ఆవరించే వుంది

నీ ఆయుధమైన గునుగు పూల నిటారుతనపు పాగరు నాలో ఇంకా సజీవంగానే వుంది

నీ జ్ఞాపకాల దీపాలు నా గుండెలో వెలుగుతూనే వున్నాయి!

వెలుగుతూనే ఉంటాయి, నాలో ఎదుగుతూనే వుంటాయి!

పూచిన మోదుగులు

దాశరథి కథన జ్ఞాపకాలు...

దాశరథి

నొడు మోదుగులు ఎర్రగా
మండినే. అడవి అంతా వసంతంతో
నిండిపోయింది. ఎన్ని ఎండలు కొట్టినా ఆ
వసంత శోభ ఆవంతైనా తగ్గలేదు. ఎంత
బావుంటై పూచిన మోదుగులు! మోదుగు
పూచిందంటే పండగ.

ప్రతి సంవత్సరం మోదుగు
పూతకోసం యెదురుచూసేవాడు సారంగ
పాణి. వాడికి పసితనం నుంచీ అదే పిచ్చి.
మోదుగు పూతకోసం తహతహలాడే పిచ్చి
వాడికి ఎన్నడూ తగ్గలేదు.

రెండేళ్ళక్కితం మోదుగుపూలు
చల్లారిపోయి వానలు పడగానే జైలుకు

పోయాడు సారంగ పాణి. కొన్నాళ్ళు
వానలూ, చలీ గడిచాక మళ్ళీ మోదుగులు
పూచినాయి. మోదుగులు పూస్తున్నాయిని
వాటిని చూడాలని చాలా బాధపడ్డాడు
సారంగపాణి.

వరంగల్లు సెంట్రల్ జైలు ఒక పెద్ద
లోతైన బావిలా వుంటుంది. అందులోంచి
ఆకాశం తప్పితే మరేమీ కనపడదు.

“నన్ను మరో జైలుకు మార్చండి” అని
సారంగపాణి సూపరింటెండెంటుతో మొర
పెట్టుకున్నాడు.

“ఎందుకూ?” అన్నాడు సూపరిం
టెండెంటు.

“మోదుగులు పూయగా చూడాలి”
అన్నాడు సారంగం. వాడి మాటలు
సూపరింటెండెంటుకు అర్థంకాలేదు.
సారంగపాణి వరంగల్లు జైల్లోనే
వుండిపోయాడు.

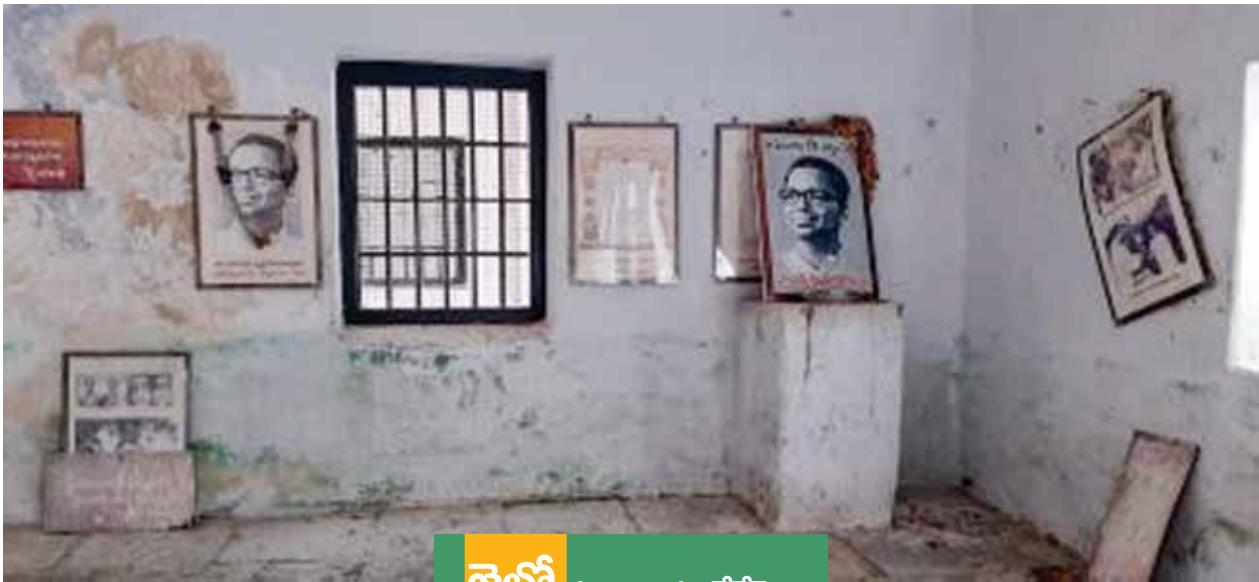
మేము యొత్తయిన కొండ శిఖరంమీద
వున్న నైజామబాద్ జైల్లో గడిపాం
వసంతం. కొండ కొమ్మున దేవాలయంలా
వున్న ఆ జైల్లి నాలుగువైపులా, మోదు
గులు చుట్టుస్నానాయి. అంతా అడవి.
అడవిలో “నైజాం సాగర్” చెరువు కాలవ.
కాలవ పక్కగా అక్కడక్కడా చిన్న చిన్న
చెరుకు పొలాలు. నీలాలు జారిపోయే
కాలవ గట్టమీద యొర్రటి మోదుగులు,
చల్లని యిప్పపూల వాసన.

ఎన్ని యిబ్బందులు పడినా, నైజాం
నవాబు కరకుకత్తి యెంత పదున్నెనా మేం
ఆ వసంతం పోయగా గడిపాం,
నైజామబాద్ జైల్లో పూచిన మోదుగుల్ని
చూసినప్పుడల్లా నాకు ఒకే ఒక నిచారం
కలిగేది- సారంగం లేడయ్యెనే అని.

సారంగం వరంగల్లు జైల్లోనే వున్నాడు.
మోదుగులు పూచినాయి. చల్లారినాయి.
వానలు మళ్ళీ వచ్చినాయి. మూడు
నాలుగు దీర్ఘ మాసాలు సారంగం తన
మోదుగుల్ని చూడకండా యెలా గడిపాడో
తెలీదు.

తీరా వానలు పడ్డక సారంగం మా
జైలుకు వచ్చాడు. కుంకుమ నోచుకోని

విధవ స్త్రీలలూ వుష్ణి మోదుగులు. వాడికి అప్పటికి శ్రీకా రక్షసంబంధ వ్యాధి పూర్తిగా తగ్గలేదు. ఎందుకో గాని చారెడు చారెడు రక్తం కక్కేవాడు. పాపం, పాడు జబ్బు దాపురించింది.

“ఎందుకు నవ్వుతావు?” అని అడిగాను.

“మోదుగులు పూచినప్పుడూ, పూచి విచ్చుకున్నప్పుడూ, అంతటా పశుచుకున్నప్పుడూ నువ్వు జ్ఞాపకం వచ్చేవాడిని. తీరా అని చల్లారిపోయాక వచ్చావు” అని విచారపడ్డాను. సారంగపాణి అందుకు జవాబుగా మళ్ళీ రక్తం కక్కాడు. నాకు భయం వేసింది. చనిపోతాడేమో అనుకున్నాను.

వాడు చనిపోతాడనే తేల్పుకున్నాం- నేనూ నా మిత్రులూ, జైలు అధికార్యులు; పోం సెక్రెటరీ, విడుదల అర్దరు వచ్చింది సారంగ పాణికి. కొండ దిగుతూ రక్తంకక్కే మెట్లన్నీ తడిపోడు. తడుపుతో వెళ్లిపోయాడు.

★ ★ ★

“ఆయన జైలునించి వచ్చాక వానలూ, వాంతులు మరీ యెక్కువైనై” అంది సారంగం భార్య రవణమ్మ యేడుస్తూ

“మరి ఇక్కుణ్ణించి యెటు వెళ్లాడు?” అని అడిగాను నేను.

జైల్లో వున్న బావుండేదేమో మాత్రా పాటు చల్లగా
విడుదలయేవాడు. ఈ బాధంతా లేక పశియేది అదుకున్నా నేను. వాడు చనిపోయినట్టు యెక్కడా సరియైన గుర్తులు కనబడలేదు. భోర్డర్ క్యాంప్ వాళ్ల లిస్టుల్లోనూ వాడు చనిపోయినట్టు పేరు లేదు. వాళ్లూ వాడికోసం వెతికారు. నిరాశపడి పూరుకున్నారు.

“నెత్తురు కక్కడం తగ్గకుండానే ఇంట్లోంచి వెళ్లిపోయాడు. ఎక్కడో ‘బోర్డర్ క్యాంప్ లో’ చేరాడని విన్నాం. పోలీసులు మళ్ళీ వచ్చి ఆయన్ని వెతికారు. నన్ను కొట్టారు. నిజంగా ఆయన దగ్గరనుంచి వుత్తరమైనా రాలేదు నాకు. ఇంకా నెలకి పైన్యాలు వొస్తుయి అనగా ఒక ‘గన్నా’, తోటాల బెల్లో వేసుకుని అర్ధరాత్రి ఇంటికి వచ్చాడు. చాలా నీరసంగానే వున్నారు. భోజనం చేసి పోతూ పూచిన మోదుగులు” చిత్రం తీసుకుపోయాడు. మళ్ళీ రాలేదు అని యేడిచింది పెద్దగా రవణమ్మ, జైల్లో వున్న బావుండేదేమో మాత్రా పాటు చల్లగా విడుదలయేవాడు. ఈ బాధంతా లేకపోయేది అనుకున్నా నేను. వాడు చనిపోయినట్టు యెక్కడా సరియైన గుర్తులు కనబడలేదు. భోర్డర్ క్యాంప్ వాళ్ల లిస్టుల్లోనూ వాడు చనిపోయినట్టు

పేరు లేదు. వాళ్లూ వాడికోసం వెతికారు. నిరాశపడి పూరుకున్నారు.

సారంగపాణి యింటినిండా రమణమ్మ కస్టిట్యూట్ కనపడ్డాయి. భరించలేకపోయాను. ఓదార్జే వారే కనిపించలేదు. ఇంటికి వచ్చి విచారంతో మా అమృకు ఈ గాధంతా చెప్పాను. ఆమె ఆశ్చర్యంతో గబగబా ఇంట్లోకి వెళ్లి ఒక చిత్రం తెచ్చి యిచ్చింది. పూచిన మోదుగులు!”

“ఇదె యెలా వొచ్చింది?” అని అడిగాను అమృను. ఆమె చెప్పింది - నేను జైల్లో వుండగా రహస్యంగా వాక అర్థరాత్రి సారంగం మా ఇంటికి వచ్చాడుట. వాడు పాపం, నా క్షేమసమాచారం, జైలు గొడవా చెప్పి, భోజనం చేసి వెళ్లిపోయాడుట. ఈ చిత్రం మాత్రం మరిచిపోయాడు. మళ్ళీ రాలేదు..

వాడు వెళ్లిపోయిన తెల్లవారగట్టే రజొకార్టు. పోలీసులూ ఒక కాంగ్రెస్ వాళ్లే చంపి ‘గన్నా’, తోటాలూ తెచ్చారట. వాడి సారంగెంమో!

పైన్యాలు పచ్చాక మేం సారంగం స్క్రూతిచిప్పుంగా ఒక వేదిక కట్టి దానిమీద మూడు రంగులూ యెగేశాం,

కానీ పూరి చుట్టు మోదుగులు పూచినప్పుడల్లో సారంగం వాటినిడిల్లో నడయాడుతున్నట్టు అనిపిస్తుంది. రవణమ్మ సారంగం కోసం ఇప్పటికీ ఆ మోదుగులన్నీ వెతుక్కుంటూ ఉంటుంది.

తో లిపాద్మలో తూరుపురేఖ వంటింటో చేరి
మా అమృతో ముచ్చట్లాడుతూ పాయ్య మంటగా మారే...
దూడెల మూతులు కట్టి పిలికిన పాలు గిన్నెలో
ఇన్ని నీళ్ళతో చేరి పాయ్యక్కి మసిలె...
పక్కల మీంచి లేసిన పోరగాళ్ళం మంజన పాడిలో
పండ్లను ఎన్నెలపూలోలే మెరిపించి అమృతుందుకొచ్చి కిసుక్కున నవ్వంగనె
ఎన్ని ముత్యాలు ఏరుకునేదో అమృత అవస్థి
ముక్కుకు చెవులకు గుత్తులై మెరిసేటియొక్కుసారె...
మా నాయిన గొంతు సరాయించి ఇంత చాయబోట్లు
పాయ్యపున్నట్టు పైగలు చేసి కాలుగాలిన పిల్లలే అటుఇటు తిరిగెటోడు...
గరంగరం చాయ గొంతుల పడితెగాని పానానికింత శక్కాచ్చి
చేసేపనులకు ఆలోచనలు తట్టుతయని ఆయన నమ్మకం...
నీళ్ళల్ల డికాషన్ మరగంగనే చిక్కటి పాలు పోసి మరిగించి
దించినంక కమ్మటి వాసనతో ఆగనంటది పానం ఉడుకు చాయ తాగుతనంటది....
ఇంతల్నే డబల్ రౌట్టె డబ్బు సైకిల్ మీద పెట్టుకొని అమృతుంటూ వచ్చే రాజీగాని అరుపుకు....
ఒక్క గెంతులో వాకిట్లకురికి మనిషికోటి కొనుక్కునేది నాయనమ్మ బొడ్లుసంచి చిల్లరతో....
ఇగ గిలాసెడు చాయల బన్నుముక్క ముంచుకుంట
అందరం సుట్టు కూసోని తినుకుంట చాయతాగుతాంట...
అమృతమాలె అనిపించి స్వర్గలోకం మాఇంట్లు చేరినట్లుండేది
మా అందరి నవ్వల్ల పారిజాతాలు రాలుతూ..
అని నాస్తి చెప్పిన తన బాల్యపు చాయ్ ముచ్చట్లు అప్పుడుప్పుడు
గుర్తుకొస్తే నాస్తతో కలిసి చాయ్ తాగినట్లు పానానికి నిమ్మజ్ఞైతది...

చాయ్ ముచ్చట్లు

వకుళ వాసు, 99891 98334

ఆత్మహమ్

కొరుప్రోలు హారనాథ్, 97035 42598

ఎప్పుడో పురాజ్ఞాపకాల్చి
తలుచుకుంటూ
ఈ చెట్టు అప్పుడప్పుడూ
కన్నీరు పెడుతూ
ఆకులు రాలుస్తుంది -
మహావసంతాల్చి ఆష్టోనింపదనికి
ఎందుకో ఈ చెట్టుకి అభ్యంతరాలు!
జ్ఞాపకాల్చి తలుచుకున్నప్పుడల్లా
రెమ్మె రెమ్మెలో పురాజ్ఞాపకాలు
ముగింపేమీ ఉండదు
జీవనానికి ప్రారంభాలుంటాయి
పేర్చన ప్రతి చిత్రినుంచి
ఆత్మహమ్ వినిపిస్తుంది మిత్రమా
నువ్వుప్పుడూ వినలేదా!
ఇది వేదాంతం కాదు
ఒకానొక తాత్క్షిక ప్రపంచపు
ద్వారాలు తెరుస్తున్నాను
ఇప్పుడు నేను
విశ్వగీతిని ఆలపిస్తున్నాను
నా వెంట నడవమని
ఆదేశిస్తున్నాను

తొలినాటి సినిమా చరిత్ర తెలంగాణ అస్తీత్వ ప్రకటన

రమేష్ బాబు రచనా పాటవం....

డా॥ కొండపల్లి నీహారిణి
98663 60082

కొందరికి పుట్టుక ఒక సవాల్. కొందరు పుట్టుకనే సవాల్గా చేసుకుంటారు. వీళ్ళు ఎన్ని ప్రతికూల పరిష్కారులు ఎదురైనా అనుకూలంగా మార్పుకొని మునుముందుక వెళ్ళంటారు. అది నిత్యజీవనమే కావచ్చు, తాము ఎంచుకున్న మార్గమే కావచ్చు, ఉ ద్వోగమే కావచ్చు, పరిశోధనాత్మక తత్వమే కావచ్చు ఎందులోనైనా తమదైన విజయ పతాకను ఎగరేస్తారు. సాధన దిశగా ఎలా ప్రయత్నిస్తారో, ఆదర్శాలను అలాగే నిలుపుకుంటూ పయనం

ఆనాటి అష్టత బజార్
పత్రిక సంచికలో వచ్చిన ఒక ప్రకటన అథారంగా కొన్ని ముఖ్య విషయాలు రాశ్శా, ప్రాఫేసర్ స్టీవెన్సన్ అనే విదేశీయుడు బెంగాలీ సినిమాకు అద్భుతిగా చెప్పుకున్న హిందులో సేన్ కు ఛాయాగ్రహణలో ఓహనమాలు నేర్చిన గురువు అనీ “ఈ స్టీవెన్సన్ కు కలకత్తా కన్నా ముందుగానే హైదరాబాదుతో పరిచయం ఉంది” అనీ, ఈ విషయం “80 ఎండ్ర తరబడి తెరవెనుకనే ఉండిపోయింది” అని రుజువులతో చెప్తాడు రమేష్ బాబు.

సాగిస్తారు. అటువంటి గుణాలతో ఈము అనుకున్న పనులను పూర్తి చేసుకుంటూ పోచ. రమేష్ బాబు అంటే ఫలానా అనే ఒక మంచి పేరును తెచ్చుకున్న రమేష్ బాబు తరచూ పత్రికలలో కనిపిస్తుంటాడు. పోచ. రమేష్ రచించిన పుస్తకం ‘లోటన్ ఫిలిం కంపెనీ ప్రాదరాబాద్, 1896- 1932 తెలంగాణ సినిమా మూకి యుగం’ అనే పుస్తకం ఈ మధ్యనే చదివాను.

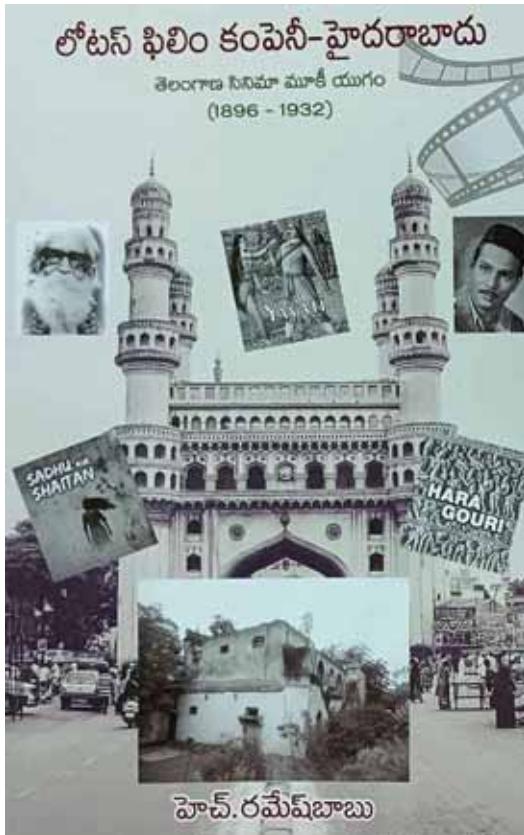
ఈ పుస్తకం పేరేంటి? భలే గమ్మత్తుగా ఉంది అనుకుని ఈ పుస్తకాన్ని చదవడం ప్రారంభిస్తాం. పేరులోనే ఇతని నిజాయాతీ కనిపిస్తున్నది. నిజం దీని

వెనుకున్నది. నిబిడ్తత దీని పేరు అన్నది. అవను! రమేష్ బాబు రాసిన ఈ పుస్తకం చదువుతున్నంతేపు ఎందుకు ఇతనికి ఇంత తెలంగాణ సోయి అనే ప్రశ్న ఉదయించకమానదు. మరుగునపడిన విషయాలను తప్పి తీసి మనకు అందించేస్తుడు ఒక బాధ్యత కనిపిస్తుంది. అందరిలోనూ ఇలాంటి బాధ్యత ఉండాలి అనీ అనిపిస్తుంది. అందుకే ఈ పుస్తకానికి స్మారించమని పరిశోధన’ అని ముందుమాట రాశ్శా” తెలంగాణ సినిమా పరిశోధనకు సమయం చాలడం లేదని చేస్తున్న ఉద్యోగాన్ని వదిలి తెలంగాణపై నిజమైన ప్రేమతో కృషి చేయడాన్ని, అతని వైర్యాన్ని నేను సహాదయతతో ప్రశంసించకుండా ఉండలేకపోతున్నాను” అన్నారు కె.వి రమణాచారి గారు. ఈ వాక్యాలు ఈ వ్యాపం ఉపోద్యాతంలో నేను రాసిన మాటలకు బలాన్ని చేకూర్చాయి. A cinema is a place where people go to watch films for entertainment అంటాం. పిక్చర్స్ అని మూవీస్ అని పిలిచే ఈ సినిమా అనేది ఒక వ్యాపారం అంటే సరిపోదు. ఒక కళాత్మక దృశ్యం తే జీవిత ఆవిష్కారణా చేసే uncountable industry అని అనాలి. Personal photographic archives నుండి రూపం మారి ఒక ఫ్రెమ్స్ కూర్చున్న అంతర్భావం

వెండితెర విలువలలో ఎలా నిలిచి ఉంటుంది అనేది చేపేదే సినిమా. నవీన నాగరికతను సంతరించుకుని వినువీధుల్లో రంగు రంగుల చిత్రపిచిత్రంగా విహారిస్తున్న ఈసాటి సినిమా ప్రపంచానికి తొట్ట తొలి రోజుల్లో మాటలు లేకుండా నలుపు తెలుపు చిత్ర పరిశ్రమగా పురుడు పోసుకుంది. ఈ విషయాన్ని, “భారతియ చలనచిత్ర రంగానిది 126 ఏళ్ల చరిత్ర” అని ప్రారంభించిన ఏది చరిత్ర అనే చాష్టర్లో రమేష్ బాబు మూకీల నుండి టాకీల వరకు రాసింది చదివితే ఆశ్చర్యం కలిగిస్తుంది. భారతియ సినిమా విషయాన్ని పరిశీలిస్తే బ్రిటిష్ ఇండియా సమయంలో బొంబాయిలో మొదలైన సమయాన్ని ఇక్కడ హైదరాబాదులోనూ ప్రారంభిస్తుంది అని నిరూపణ చేస్తూ, “భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రాల పేరుతో 1956లో ఆంధ్ర రాష్ట్రం హైదరాబాద్ స్టేట్ లో విలీనమై ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడింది తెలంగాణ సాహాత్య సాంస్కృతిక సినీ చరిత్రలకు అన్యాయం జరగడానికి కూడా సరిగ్గా ఇప్పుడే బీజం పడింది” అంటూ వివక్షకు గురైన విషయాన్ని అసలు తెలుగు సినిమా రంగంలో తెలంగాణ స్పుర్సనే రాసీయరు, ఇప్పుడు రాష్ట్రం వచ్చిన తర్వాత కూడా అనే రమేష్ అవేదన కనిపిస్తుంది. ఇక్కడ మూకీ తెలంగాణ సినిమా పితామహుడు ధీరేన్ గంగూలీ అంటూ తీర్మానం చేశాడు రమేష్ బాబు. అలాగే హైదరాబాద్, కరీంనగర్, నిజాముబాద్ జిల్లాలోని పలు ప్రాంతాల్లో బయోస్క్రో ఫిలిం కంపెనీ పేరున డొరురా తిరుగిన బాబు పి.ఎ.ఎస్. సింగ్ అనే ఆయన కూడా చరిత్రక్కలేదని ఆవేదన చెందుతాడు. దాదా ఫాల్సే 1913లో ‘రాజపారిశ్యంద్ర’ మూకీ కన్నా ఒకటిన్నర దశాబ్దపూర్వమే హైదరాబాదులో మోనోగ్రాఫ్ సినిమాతో పరిచయం ఏర్పడింది అని రుజువు చేశాడు. సినిమా అంటే ఏమిటి? భూమి మీద ఒక స్టుప్

జరిగిందంటే చాలు దాన్ని పునఃసృష్టి చేస్తారు. కదిలే బొమ్మలకు కథలు అల్లుతారు. గోడమీద ప్రదర్శించిన చిత్రాల నుండి వెండితెర వెలుగులుగా ప్రస్తానాన్ని చెప్పుకోవాలి. 1896 కు వెళ్లాలి. లూమీస్ట్రుదర్స్ భారత దేశంలో 1896లో మొదటి ముగా సినిమాను ప్రదర్శించిన విషయాన్ని గుర్తు చేసుకోవాలి.

ఆనాటి అమృత బజార్ పత్రిక సంచికలో వచ్చిన ఒక ప్రకటన ఆధారంగా కొన్ని ముఖ్య విషయాలు రాస్తూ ప్రాఫేసర్ స్టీవెన్స్ అనే విదేశియుడు బెంగాలీ సినిమాకు అద్యానిగా చెప్పుకున్న హీరాల్ సేన్కు చాయాగ్ హాణలో ఓచినమాలు నేర్చిన గురువు అనే “ఈ స్టీవెన్స్ కు కలకత్తా కన్నా ముందుగానే హైదరాబాదులో పరిచయం ఉంది” అనీ, ఈ విషయం “80 ఏండ్ల తరబడి తెరవునకనే ఉండిపోయింది” అనీ రుజువులతో చెప్పాడు రమేష్ బాబు. భారతదేశంలో కదిలే బొమ్మకు పూర్వం మ్యాజిక్ లాంటర్ అని రాసినా, 1896

సినిమా అంటే ఏమిటి?

భూమి మీద ఒక స్టుప్టి జరిగిందంటే చాలు దాన్ని పునఃసృష్టి చేస్తారు. కబిలే బొమ్మలకు కథలు అల్లుతారు. గోడమీద ప్రదర్శించిన చిత్రాల నుండి వెండితెర వెలుగులుగా ప్రస్తానాన్ని చెప్పుకోవాలి. 1896 కు వెళ్లాలి. లూమీస్ట్రుదర్స్ భారత దేశంలో 1896లో మొదటి ముగా సినిమాను ప్రదర్శించిన విషయాన్ని గుర్తు చేసుకోవాలి.

హైదరాబాదులో పీవ్ హెల్స్ పోన్ మూకీల ప్రదర్శన అని రాసినా, మోతిలాల్ సేన్, హీరాల్ సేన్ లు స్టీవెన్స్ ద్వారా హైదరాబాదు కలకత్తాలకు సాంస్కృతిక వారథలుగా నిలిచిన విషయాలను వివరించినా రమేష్ బాబుది ఒక పద్ధతి అయిన డాక్యుమెంటరీ చిత్రాలకు అద్యానై సావేదాద అనే పేరుతో ప్రసిద్ధిక్కిన హరిశ్చంద్ర సభ్ రామ్ భట్టాక్రెడిట్ వివరాలు చెప్పేపుపుడు పుండలీక్ నవీ, కృష్ణ నవీ అనే పాట్రాదులు కుస్తి పట్టడాన్ని చిత్రికరించిన విషయాలను అస్క్రికరంగా చెప్పినా, హైదరాబాదులో పోనోగ్రాఫ్ అంటూ రాజు దీన్ దయాక్ గురించి రాసినా, రమేష్ బాబు authenticగా రాస్తాడు. దీనికి 1908లో భారీ వర్లాల వరదల బీభత్సం దృశ్యబద్ధం చేయడానికి కలకత్తాకు చెందిన జె.ఎఫ.మదన్ బృందాన్ని, ఆరవ నిజాం మహబూబ్ అలీ పాషా హైదరాబాదుకు రప్పించే వాడు కాదు అని ఉదాహరణాను రుజువుగా చూపిస్తాడు. అంతేకాదు “రాజు హరిశ్చంద్ర తీసిన దాదా ఫాల్సేక్ భారతియ సినీ పితామహుడు అనే కీర్తి వచ్చింది కానీ, అంతకు 13 ఏళ్ల ముందే “ఫిల్మ్ దర్బార్” పేరుతో డాక్యుమెంటరీలు,

మ్యానేరీలు తీసిన సావేదాదాకు ఈ గుర్తింపు రాకపోడం విచారకరం” అని అంటాడు రమేష్ బాబు. ఇలా ఏ విషయాన్ని చెప్పినా ఆత్మతో ఆవిష్కరించాడు. Art of making films, a place designed for the exhibition of films అనే భావన ఉన్న సినిమా చరిత్ర ఒక చిన్న దృశ్య ప్రపంచాన్ని తనతో వెంట వేసుకుని అనేక పాయలుగా విస్తరించి ప్రపంచాన్ని ఒక మాయలో పడేసింది.

కాబట్టి, సత్యాలను మరుగున పడనీయ వద్దని ఇలా ఆరాటుపడే రమేష్ బాబు, మన దేశ, మన ప్రాంత చారిత్రక విషయాలను సినిమా రంగం నుంచి వచ్చిన విశేషాలుగా మనకు అందించాడు. ఈ క్రమంలో స్వామి కణ్ణు విన్ఎంట్ గురించి, రఘుపతి వెంకయ్యానాయుడు గురించి, విరి కొడుకు ఆర్.ప్రకాశ్ గురించి వివరించినా, వీళ్ల తీసిన సినిమాల గురించి రాసినా అన్ని ఆస్తికరంగానే ఉన్నాయి.

ఏదైనా ఒక విషయాన్ని వివరించాలంటే సరైన ఆధారాలు లేకుండా రాయడం పరిశోధకులు చేసే పని కాదు అని ఇటువంటి రచనలను చూస్తే తప్పకుండా ఎవరైనా నిర్దారించుకుంటారు. కలోరమైన శ్రమ నిజాయితీ ఈ రెండు కనిపిస్తుంటాయి. 1930లలోని మూర్కీ చిత్రాలు విషయాలు చెప్పినప్పుడు వాళ్ళ ఏని ప్రాజెక్టర్లను పెట్టి సినిమా తీసే వాళ్ళ ఆ ఫిలిం రీల్స్ వివరాలు అన్ని రాసాడు. తోపుడు బండి పై సినిమా చూపడం జీవనాధారం చేసుకున్న మహమూర్జ మియా విషయమైనా, దారాపాలేస్ సినీప్రస్తావం అయినా, చిత్రాల విషయాలైనా, కొల్సాపార్ బాబురావు పైరంధ్రి’ సినిమా వంటి విశేషాలు అయినా, అరోరా సినిమా కంపెనీ వంటి కంపెనీల ముచ్చట్లు అయినా రమేష్ బాబు పౌరకులకు తెలియని విషయాలన్నీ చెప్పాలన్న నిర్ణయంతో రాసినట్టే కనపడుతుంది.

ఒక సినిమా తీయాలి అంటే ఎంతమంది సహాయ సహకారాలు ఉంటే

అది సక్కెన్ అవుతుంది? ఛాయా గ్రాహకులవరు, సాంకేతిక సహకారం అందించే వారు ఎవరు, సంగీత మండలిలో ఎవరు ఇష్టి కూడా అలవోకగా చెప్పేసే రమేష్ బాబుకు అనాటి సామాజిక పరిస్థితులను రచన ద్వారా లోకానికి అందించాలనే తపన ఉన్నది. సినిమా టిక్కెట్లుకు డబ్బులు ఎంత అవి ఏ పేరుతో పిలిచారు వంటిని రాస్తాడు. ధీరేన్ గంగూలి జీవితం గురించి చెప్పాడు. హైదరాబాద్ తో తనకున్న అనుబంధాన్ని, ఆయన ఛాయా చిత్ర సంకలనాన్ని తీసుకొచ్చిన ముచ్చట్లనూ వివరిస్తాడు. భారతదేశ రాజకీయ సామాజిక అస్తవస్తు పరిస్థితుల ప్రభావంతో అతలూకుతులపుయే జీవితాల్లో కనిపించని పార్వ్యాలను దృశ్యాలక్రమించిన దర్శకుడని విశ్లేషిస్తాడు రమేష్ బాబు.

ఈ వివరాలు అన్ని ఇస్తూ 1975 వరకు సినీ ప్రస్తావాన్ని చిత్రిక పట్టాడు. ఇలా చెప్పునే హైదరాబాదులోని సినిమా టాకీసులది విభిన్నమైన చరిత్ర అని నిర్దారిస్తాడు. ఈ క్రమంలో ఇక్కడి సినిమా థియేటర్లు ఏనేవి ఎక్కడున్నాయి అవన్నీ రాశాడు. ఆ తొలినాళ్లలో సినిమా పరిస్థితులు ఎలా ఉండేదో కూడా చెప్పా 1927లో తెలంగాణ తార, రామ్ ప్రార్మి నటుడా ప్రస్తావాన్ని, సరోజినీ నాయుడు మేనలల్లడు అయిన పైడి జయరాజ్.

సత్యాలను మరుగున పడనీయ వద్దని ఇలా ఆరాటుపడే రమేష్ బాబు, మన దేశ, మన ప్రాంత చాలిత్రక విషయాలను సినిమా రంగం నుంచి వచ్చిన విశేషాలుగా మనకు అందించాడు. ఈ క్రమంలో స్వామి కణ్ణు విన్ఎంట్ గులంచి, రఘుపతి వెంకయ్యానాయుడు గులంచి, విరి కొడుకు ఆర్.ప్రకాశ్ గులంచి వివరించినా, వీళ్ల తీసిన సినిమాల గులంచి రాసినా అన్ని ఆస్తికరంగానే ఉన్నాయి.

ప్రస్తావాన్ని వివరిస్తాడు. ఆమె చెల్లెళ్లు సునాళిని దేవి, ముగ్గాళిని దేవిల పై ఆమె కవిత్వమూ నాటకాల ప్రభావం ఉన్నదంటాడు. ఈ విధంగా విశ్లేషణ చేస్తూ సాగిన ఈ పుస్తకంలో, హైదరాబాదులో 1920లలో సినిమాల సెన్యూర్ ఎలా

ఉండేది చెప్పు, ఎం.ఎ.రహమాన్ బొంబాయిలో తొలి తెలంగాణ టెక్సీపియన్ అని చెప్పా, హెచ్.ఎం.రెడ్డి వివరాలు చాలా స్పష్టంగా చెప్పాడు.

తొలి దఢిత నాయక అంటూ పి.క. రోజీ ఎలా వెండితెరపై తెరంగేట్రం చేసిందో చెప్పానే వివక్ష వలయంలో బాధమయ సందర్భాలను ఎదుర్కొన్న నటిగా, “మలయాళ సినిమా చరిత్రలో రోజీ ఒక రాలిన కస్టిట్యూటి బొట్టుగా తన స్టానాన్ని సంపాదించుకున్నది” అని కవితాత్మకమైన వాక్యంతో తీర్పు ఇస్తాడు.

పైడి జయరాజ్ 1980లో భారత ప్రభుత్వం అత్యస్తుత దాదాసాహాబ్ పాల్స్ అవార్డు పొందారు అంటూ అతడు నటించిన మూకీ సినిమాల వివరాలు మొత్తం ఇష్టవం చాలా ఆస్తికరంగా అనిపించింది. “వాస్తవానికి బాలీవుడ్ లో నటించిన తొలి తెలుగు వాడు మన తెలంగాణ వాడైన పైడి జయరాజ్. ఎందుకంటే ఎల్యూ ప్రసాద్ ఏ మూకీలోను నటించినట్లు ఎక్కడ రికార్డు కాలేదు” అని ఒక స్థిరమైన రిపోర్టగా వ్యక్తం చేశాడు రమేష్ బాబు.

జయరాజ్ మాధురి నటించిన చిత్రాల ఫోటోలను కూడా పొందుపరచడం బాగుంది.

“ఇంతకాలం విష్ణుత్పై, కనుమర్గై ఎవరికీ తెలియకుండా చరిత్ర పారల్లో నికిష్టమై ఉన్న తెలంగాణ తొలి నాళ్ల సినిమా ప్రస్తావం గురించి ఈ గ్రంథం ఒక సంపూర్ణ దృష్టాన్ని ఒక సమగ్ర ఆలోచన రేకెత్తిస్తున్నది అనడంలో సందేశం లేదు” అని ఈ పుస్తకానికి ముందుమాట రాస్తూ పీరికల్లో అన్నారు డాక్టర్ మామిడి హరికృష్ణ ఇది అతిశయ్యాకాదు.

చూ పుల సాగులు

చూడగ తరమా
వలపుల తలపులు
వర్ణించ వశమా!

చుప్పునాతి చూపులు
చెప్పంచి చిత్రాలు
తప్పటడగు లేశావంటె
తిప్పులుపెట్టి చంపునులే!

చురకత్తుల చూపులు
చుర చుర కోస్తాయిలే
బిర బిర తేరుకోకసోతే
కర కర మింగేస్తాయిలే!

చుట్టుపు చూపులు

-దా॥ కూర్చుచలం శంకర స్వామి, 77024 35110

పఖవేళల్లో
శోభనపు గదుల్లో
కలిసిన తొలి చూపులన్నీ
పగలే వెన్నెలలే
జగనే ఊరులలే!

యువత గుండెలను
గుచ్చి గుచ్చి చంపి
జేబులు గుల్లగుల్ల
చేసే చూపులన్నీ
నంగనాచి దొంగబుర్లే!

కామాంధపు కాలనాగుల
కాట్లకు కన్నముసేది
కవ్వించే కన్నెల
నవ్వించే చిన్నెల చూపులే!

గొంతెమ్మ కోరికలతో
గాయి గత్తర చేసి
గందరగోళంలోముంచేది
గయ్యాచి చూపులే!

అర్థం లేని ఆవేశాలకు లోనై
ప్రేమ మాయలో మోసపోయి
కన్న వారిని కట్టుకున్న వారిని
కన్నిటి సందరంలో ముంచేది
పిల్ల చేషుల పిచ్చి చూపులే!

క్రీగంటి చూపులు
క్రోధగ్ని చూపులు
కొంటె చూపులన్నీ
కొరగాని కొడుకు చందనే!

అత్యాశ చూపులు
అహంకార చూపులు
స్వార్థ చింతనలు
కలిగిన చూపులన్నీ
నిండిన చెరువుల్లో
తై తిక్కుల కప్పలే!

బంటరి చూపులు
తుంటరి చూపులు
దాగుడు మూతల
దండాకోల్లే!

గండు పిల్లి చూపులు
గుంట నక్క చూపులు
దొంగ షపాలు చేసే
కొంగ బావల చూపులన్నీ
దాల్డి రాసన్న పొడులే!

ఎదురు చూపులు
బెదురు చూపులు
దుందుడుకు చూపులు
ఎడారిలోని ఓయాసిన్నులే!

దొడ్డిదారి చూపులు
అడ్డగోలు ఆస్తులు
చెట్ట పట్టాలేసుకొని
చెంగు చెంగు నెగురుకుంటు
చట్ట సభల్లో దూరి
పట్ట పట్ట ధరలు పెంచె
మీట్ మీట్ జనమంతా
మొగులుదిక్కు మొకంబెట్ట!

ముందుచూపు
సమతా మమతలు
సహనం, సంస్కారం
లేని చూపులన్నీ
మోడువారిన మోదుగులే!

దయార్థ హృదయం
దరికి జేర్చె తత్ప్రం
దండిగ ఉన్న లాష్ణాలే
ధన్య జీవుల చూపులు!

కాని
కాల ప్రవాహంలో
అందరూ నిస్పహాయులే
అన్ని చూపులు
చుట్టుపు చూపులే!!

కొత్త చూపు

చీవితం ఎంత విశాలమైందో
తెలుపుతున్న కథ...

సి.యస్. రాంబాబు
83748 18961

“ని రంజనరావు గారూ ఏంటండి ఇది... మా బిల్లులు ఎప్పుడు పాసవుతాయి!”
“సంపత్త గారూ... నేను కనుక్కుం టాను... ఈ పాటికి అయిపోయిండాలే... ఏమయ్య చంద్రశేఖరం ఏం జరుగుతోంది? ఎందుకింత ఆలస్యం”
గడ్డించాడు చివ్వ ఇంజనీరు నిరంజనరావు.
“సార్... నా తప్పేమీలేదు. అన్ని పద్ధతి ప్రకారం షైల్ట్లో పెట్టించాను. అక్కడ యుంగ టార్క్ శ్యాం పున్నాడు సీట్లో. అతను బిల్లులన్నీ తన దగ్గర అట్టే పెట్టుకున్నాడు. ఏంటయ్య అంటే బిల్లులన్నీ వెరిఫై చేయాలంటాడు. అయినా ఇది మొదటిసారి కాదు. ప్రతిసారి ఇదే తంతూ”.

“నిరంజన రావు గారూ... మేం ఇవ్వదలసిందంతా అందరికీ ఇచ్చేస్తున్నాం... ఆ శ్యాం ఎవరో అతని ప్రాభ్యం ఏమిటో మాకు తెలీదు. కమీషన్లు పంచుకోవటంలో మీకూ మీకూ తేడాలుంటే అది మీ తలనొప్పి. దానికి, మాకు లింకు పెట్టకండి. ఈ సంగతి తొందరగా తేల్చికపోతే నేను మినిస్టర్ దగ్గరికి వెళ్ళాల్సి వుంటుంది” ఏ క్లాన్ కాంట్రాక్టర్ సంపత్త రావు విసురుగా అన్నాడు.

“సారీ సంపత్తరావు గారూ.... ఇన్నాళ్ళూ ఈ విషయం నా దృష్టికి

రాలేదు. నేను కనుక్కుని సెటిల్ చేస్తాను. కాప్ట్రెం యివ్వండి చాలు” బతిమాలు తున్నట్టుగా అన్నాడు నిరంజనరావు.
“ప్లైజ్ తొందరగా సెటిల్ చేయండి నా బిల్ల్” విసుగ్గ చేచి వెళ్ళిపోయాడు సంపత్త రావు.

“ఏమిటయ్య ఇది చంద్రశేఖర్. వాటిజ్ ది ప్రాభ్యం విత శ్యాం. ఒక్కసారతన్ని పిలవండి” ఆర్ధరు జారీ చేశాడు.

బెల్ కొట్టి ప్రాణిని పిలిచి శ్యాంని పిలుచుకుర్చున్నాడు ఎన్.ఈ. చంద్రశేఖరం.

“ఎక్కుక్కాయ్జ్ మీ సార్... పిలిచారా” డోక్ దగ్గర నిలబడి అడిగాడు శ్యాం.

“కమిన్ శ్యాం. ప్లైజ్ సిట్డెన్. మీ సెక్షన్లో ఏం జరుగుతుందో మీకు తెలుసా? మీ దగ్గరున్న పెండింగ్ బిల్ల్ మీరు క్లియర్ చెయ్యటం లేదు వాళ్ళందరూ ఏ క్లాన్ కాంట్రాక్టర్లు. పలుకుబడి వున్నవారు. వై వాళ్ళకు వాళ్ళు కంప్లెంట్ ఇచ్చే మీరెక్కడుంటారో తెలుసా. మీ పేర్ మీకిస్తూనే ఉంటారుగా అయినా ఏమిటి” అసహనంగా అడిగాడు నిరంజన రావు.

“ప్రాభ్యం అది కాదు సార్. వాళ్ళ బిల్లులన్నీ వెరిఫై చేసి ప్రాసెన్ చేస్తాన్నాను. వాళ్ళ సిమెంట్, కంకర,

ఇసుక వీటన్నింటికి పెట్టిన బిల్లులన్నీ తప్పుడు బిల్లులు. కొన్ని చోట్ల వాళ్ళ కన్స్టిక్షన్ క్వాలిటీ చెక్ చేశాం. అంతా నాసిరకం. అందుకనే ఆపేశాను. ఇంకో విషయం... మీరు చేపే ఈ కమీషన్లకు వాటిలోని పేర్లకు నాకు సంబంధం లేదు. వాళ్ళప్పరో మీకూ, చంద్రశేఖరం గారికి తెలియాలి”.

“చూడు శ్యాం, వీటన్నింటిని చెక్ చేసి పాస్ చేసి షైనల్ అధారిటీ నుప్పు కాదు. మీ కామెంట్లు రాసి షైల్ మూవ్ చెయ్యండి. లేకపోతే అందరం ఇచ్చిందుల్లో పడతాం. అండర్ స్ప్యాండ్. చంద్రశేఖర్ గారూ... అతనికి అన్ని విషయాలు కాప్ట్రెం కూలంకషంగా చెప్పండి. అతనికెలాగూ తాడూ, బోంగరం లేదు. మనమలాక్కాదుగా... యు మే గో నో” ఇద్దరి వంకా చూసి షైల్ లో మునిగిపోయాడు నిరంజన రావు.

“ఏంటిది శ్యాం... ఏదో ఒకటి తేల్పుక... షైగా ఆ సంపత్తరావు మినిస్టర్ గారి కాండిడేట్... కాప్ట్రెం గుర్తు పెట్టుకోకపోతే ఎలా? నువ్వేమా తినవు. ఇంకోకర్ని తిననియవు. ఇదీ అసలు తలనొప్పి నాకు”.

“ఏంటి సార్ మీరు కూడా అలా మాట్లాడతారు. మీకిష్టం లేకపోతే ఏదో పనికిరాని సీటులో పడెయ్యండి. మీకూ సమస్య ఉండదు” అంతకు ముందు

జరిగినదేమీ పట్టించుకోకుండా కూర్గా
అన్నాడు శ్యాం.

“సరేనయ్యా... నీ దెబ్బకు భయపడి
డబ్బులు తిన్నా, అంతో ఇంతో
పనిచేస్తున్నారా కాంట్రాఫ్రాండరూ. నీ
ప్లేన్లో ఆ అనిల్ వచ్చాడనుకో వాడు
గుడిని, గుళ్ళో లింగాన్ని మింగేస్తాడు. సరే
ఆ షైల్ నాకియ్య. బిల్లులన్నీ మళ్ళీ రివైజ్
చేయించి పెట్టిస్తాను. బాబ్యాబు
సువ్వనుకున్నదానికి 60-70 శాతం
దగ్గరున్నా ఒప్పుకో నాయనా శ్యాం”.

చిరువ్వు నవ్వాడు శ్యాం.

“నవ్వావు కదా. నువ్వు నవ్వావంటే
బప్పుకున్నట్టే” అంటూ లేచాడు
చంద్రశేఖరం. శ్యాం కూడా చంద్రశేఖరాన్ని
అనుసరించాడు.

★ ★ ★

“ఏంటి శ్యాం, మళ్ళీ సి.ఇ. రూమ్లో
ఇంకో యుద్ధం చేసి వస్తున్నట్లున్నావు”
ఉడికించే ప్రయత్నం చేశాడు కొల్లిగ్
ప్రసాద్.

“అయినా, ఎంతకాలం ఇలా ఒంటరి
పోరాటం చేస్తావు. నీతో పాటు నిన్ను
నమ్ముకున్నందుకు నీలా మారే ప్రయత్నం
చేయాల్సి వస్తోంది, మాలాంటి వాళ్ళం
కూడా” చిరు కోపాన్ని అభినయించాడు.

“సరే అలా క్యాంటీన్కు వెళ్లాం పద”
శ్యాం లేవదీశాడు ప్రసాద్ని.

పెద్దగా జనం లేకపోవడంతో క్యాంటీన్

అంతా నిశ్శబ్దంగా వుంది... ఎవరికో
శ్రద్ధాంజలి ఘటిస్తున్నట్లు.

రెండు కాపీ కప్పులు తెచ్చి ఒకటి
ప్రసాద్కిచ్చి, ఇంకోటి తను సివ్ చేయటం
మొదలుపెట్టడు.

“కథలాంటి ఓ జీవితం గురించి
చెబుతాను నిను. పాతికేళ్ళ క్రితం
మనలాంటి ఓ పెద్దమనిషి ఇలాంటి ఓ
అఫీసులో పనిచేస్తూ ఉండేవాడు. అయితే
ప్రిక్కగా ఉండటంతో పాటు నోటి దురుసు
ఉన్నవాడు. కరప్పన్ ఇప్పుడున్నట్లు
అప్పుడూ ఉండేది. ఇలా కరప్పన్ చేసే ఒక
గ్రాప్కు అతనో స్పీడ్ బ్రైకర్లా ఉండే
వాడు. కాబట్టి వాళ్ళ స్పీడు తగించాల్సి
వచ్చేది. అతనికి నయానా, భయానా చెప్పి
చూశారు. తమలో కలుపుకోవటానికి
ప్రయత్నించారు. ఇవేషి పశించక
పోవటంతో ఓ పథకం ప్రకారం అతని
మీద అభాండాలు ప్రచారం చేయటం
మొదలుపెట్టారు. అతనిది కీలకమయిన
సీటు కావటం వలన అతని షైల్జీలోని
ముఖ్యమయిన పత్రాలను, నోటింగ్లను
మాయం చేశారు. బాసుక్కూడా
యితనంటే కోపం వుండటంతో ఆయనా
వాళ్ళతో చేయి కలిపాడు. పౌడ్రఫీసుకు
ఫిర్యాదుల వెల్లువ పారింది. దాంతోటి
ఎంక్యయిరి కమిటీ వేశారు. ఇతనికి
వ్యక్తిరేకంగా పనిచేస్తున్న గ్రావ్ వాళ్ళని
కూడా మేనేజ్ చేసుకుంది. పశితంగా

అతన్ని చార్జి పీటు చేసి సస్పెండ్ చేసి
ఎంక్యయిరి కమిటీ వేశారు. చాలా
సున్నిత మనస్కుటైన అతను తన
వ్యథనంతా ఒక రోజు భార్యాకు
చెప్పుకున్నాడు”.

‘భారతీ, అఫీసులో కొందరు
పగబట్టి నన్నూ, నా కెరీర్ను నాశనం
చేశారు. సిన్నియుర్గా
పనిచేసినందుకు నాకిచ్చిన
బహుమానం సస్పెన్షన్ భారతీ.
ఒప్పుకుంటాను నా మాట కటువుగా
వుంటుంది. అందర్నీ పొడిచినట్లు
మాట్లాడతాను. అది నా స్వభావం.
కానీ ఇంకారికి హాని చేయలేదు.
అఫీసు సామ్మణి భద్రంగా

కాపాడాను. అయినా నా పీద కష్ట గట్టి
నన్ను ఇరికించారు. నిజాయాతీగా
బతికినందుకు ఇన్ని కష్టాలుంటాయని
తెలీదు భారతి’ ఇలా మాట్లాడుతూ చిన్న
పిల్లాడిలా ఏడ్డాడు.

“అతని భార్య అతన్ని ఓదార్పించి.
గుండెలో పాదువుకుంది. ఉదయాన్నే లేచి
చూసేసరికి అతను లేడు. ఇంట్లోంచి
వెల్లిపోయాడు. మొదల్లో తిరిగి వస్తాడేమో
అనుకుంది. తర్వాత అందరి దగ్గర
ఎంక్యయిరి చేసింది. పోలీసు కంష్టంట్
యిచ్చింది. ఆఫీసు అతన్ని అబొగ్గొం
డయిపోయాడని ముద్రిసేంది.
ఎంక్యయిరి కమిటీ అతన్ని దోషిని
తేల్చింది. పనిచైంట్ ఇవ్వటంతో బాటు
అతను అఫీసుకు హజరు కాకపోవటం
వలన అతన్ని సర్వీసు నుంచి
తొలగించారు”.

“ఇంత విషాద కథ ఎవరిది, ఎందుకు
చెబుతున్నావు శ్యాం. ఆ పెద్దమనిషికి,
నీకూ ఏదో దగ్గర సంబంధం
వుందనిపిస్తోంది”.

కర్మిషన్తో కళ్ళను తుడుచుకుని మళ్ళీ
మొదలుపెట్టాడు శ్యాం.

“ఆ పెద్దమనిషి మా నాన్న ప్రసాద్. ఆ
రోజు ఆయన పరిస్థితులను ధైర్యంగా
ఎదుర్కొంటే బాపుండేది. ఆయనకీ
మంచిరోజులోనేవి. నన్నూ, నా చెల్లిని
పెంచటానికి మా అమృత అప్పకష్టాలు
పడింది. జీవితం ఎంత విచిత్రమయిందో
చాడు. అతని నిజాయాతీ, కరుకయిన
మాట అఫీసులో కొందరిని ఇబ్బంది
పెట్టాయి. వాళ్ళతన్ని ఎదుర్కొల్పేక దొంగ
దెబ్బ తీశారు. దాని పశితం మా నాన్నలో
పాటు మేమూ అనుభవించాము. మా
కుటుంబం రోడ్డున పడింది. మా కోసం
మా అమృత పోరాటం చేసింది. చేయని
పనంటూ లేదు. ఎక్కుని గడపంటూ లేదు.
బంధువులు స్నేహితులు సూఫిపోటి
మాటలన్నారే తప్ప చెయ్య విదిలించింది
లేదు. షైసా రాల్చింది లేదు. కానీ మా
అమృత ఏమిటీ జీవితం, కష్టాలు నాకే
రావాలా అనుకోలేదు. కష్టాల కడలి
ముంచేస్తుందేమానని భయపడలేదు. ఆ

కష్టాల అలల తాకిడిని ఎలా తప్పించు
కోవాలా అని ఆలోచించింది. నిరంతర
శ్రేమ ఒక్కటే మార్గమనుకుంది.
అనుష్ఠానం నన్ను, మా చెల్లిని
పొచ్చరించింది. బాగా చదువుకోంటేనే
కంచంలో ముద్ద దొరుకుతుందని ఒకటికి
రెండుసార్లు చెబుతూ వుండేది. లైఫ్లో
ఒక బ్యాలెన్సింగ్ యాక్ట్ ఉంటుంది.
తలకిందులయిన మా కుటుంబాన్ని
అలాంటి చర్యదో నిలబెట్టింది. నాకూ, మా
చెల్లెలకు చదువుకోవడంలో సమస్య
వుండేది కాదు. అన్ని చోట్లా స్టాలర్
పిప్పులతో చదువుకోగలిగాం. చెల్లెలికి
అవకాశమొచ్చి అమెరికా వెళ్లపోయింది.
దానికి కూడా మా అమ్మే ఛైర్యం చెప్పి
పంపించేసింది. నేను మాత్రం మా అమ్ము
కోసం ఇక్కడే ఉండిపోయాను. అమెరికా
అవకాశం వచ్చినా కాదనుకున్నాను”.

“నీ స్టోర్లో ఇన్ని మలుపులున్నాయా ?
నువ్వేమనుకోకపోతే ఒక్క మాట. నువ్వు
మీ నాన్న బాటలో సాగుతున్నావేమోని
నా అనుమానం... ఆలోచించుకో”
పొచ్చరించాడు ప్రసాద్.

“అలాంటి భయమేమీలేదు.
ప్రభుత్వం సామున్ని జలగల్లా పీల్చేస్తున్న
పీళ్లుందరి వివరాలు నా దగ్గర భద్రంగా
ఉన్నాయిలే. నీకో విషయం చెప్పునా, నువ్వు
కొంచెం నవ్వుతావేమో కానీ రోజు రాత్రి
ఇంటికి వెళ్లేముందు మా ఇంటిదగ్గరే వున్న
వేఱుగోపాల స్వామి గుడికి వెళతాను. ఆ
రోజున జరిగిన విషయాలన్నీ వోనంగా
అయినకు చెబుతూ వుంటాను... నేను
కళ్ల ద్వారా చెబుతాను... ఆయన
కళ్లతోటి వింటాడు”.

“మళ్లా దేవుడితో టెలీపతి ఒకటా”
ప్రసాద్ నవ్వాడు.

అలా తేలికపడిన వాతావరణంలోంచి
లేచారిద్దరు. సమాజపు ఘుర్ణాలు,
ఒత్తిడులు శ్యాంనో కౌరకరాని కొయ్యలా
మార్చాయని ప్రసాద్ మనసులో
అనుకుంటే, ప్రసాద్ లాంటి భద్రజీవులకి
నేనూ, నా కుటుంబం చాలు,
దేశమెటుపోయినా ఫర్మలేదని శ్యాం
భావించాడు.

★ ★ ★

“ఏంటమ్మా అంత దీర్ఘంగా లైటు
వేసుకోవడం కూడా మర్చిపోయేంతగా
ఏమాలోచిస్తున్నావు. శ్యామల యివ్వాళ
ఫోన్ చేయలేదా” లోపలికి వస్తూ లైటు
వేశాడు శ్యాం.

“శ్యామల ఫోన్ చేయటం గురించి
కాదు నాన్న, నా భయమంతా నీ
గురించిరా. నువ్వు ఎలుపోతున్నావో
నాకర్ధం కావటం లేదు. మీ ఆఫీసాయనట
ఎవరో నాకు ఫోన్ చేసి చెప్పాడు. అతని
నిజాయితీ వల్ల అందరం ఇఖ్యంది
పడుతున్నాం. చూసే చూడనట్లు పొమ్మని
చెప్పండమ్మా. లేకపోతే ఇఖ్యంది పడతాడు
అని హితబోధ చేశాడు. శ్యాం, దురుసు
తనంతో మీ నాన్న తను నష్టపోయి,
మనల్ని రోడ్డు మీద పడేశారు. నువ్వు అదే
బాటలో వెళ్లటం అవసరమంటావా! నిన్ను
నేను అవినితి మార్గంలో వెళ్లమనటం
లేదు. ఏదో ప్రశాంతమయిన సీటు
తీసుకోరా! ఇంకెన్నాళ్లిలా ఒంటరి జీవితం.
నీకో తోడు అవసరంరా! నీ మనసులో
క్షోభ, బాధ పంచుకోవటానికి భార్య
అవసరంరా! నేను గడిచిపోయిన గతం
లాంటి దాన్ని. ఇంక కేవలం జ్ఞాపకంగా
ఉండబోతున్న దాన్ని. నీ ముందర ఎంతో
జీవితముంది. నీడలా నీ వెంట వుండి,
నీకు అండగా నిలిచే జీవిత భాగస్వామి
నీకవసరం శ్యాం. నా మాట కాదనకు.
నాన్న గురించే ఆలోచిస్తూ, ఆయనకు
జరిగిన అన్యాయాన్ని తలపోస్తూ జీవితాన్ని
కొనసాగించకు. అది నీకు ప్రమాదం.

పైగా నిన్ను అది ఎటూ తీసుకెళ్లదు. నడి
సముద్రంలో వదిలేస్తుంది. నా
జీవితమంతా చీకటిలో చిన్న దీపం
పెట్టుకుని నడిచినట్లే అయిపోయింది.
నువ్వుయినా కాస్త వెలుతురులో వుండాలని
ఈ అమ్మకోరిక. కాదనకురా”. తల్లి
మాటలకు చలించిపోయిన శ్యాం
చిన్నపిల్లాడిలా ఆ తల్లి ఒడిలో
తలదాచుకున్నాడు. ఇద్దరి కళ్లూ
చెమ్మగిల్లాయి.

★ ★ ★

క్రాన్ రోడ్డు జంషన్లో ‘మానవ జీవిత

పరమార్థం ఏమిటి’ అన్న ఓ కేప్సన్ శ్యాంని
ఆకర్షించింది. ఈ అంశంపై స్వామి
సత్యబోధనంద వారి ప్రవచనాలు ఈ
శుక్ర, శని, ఆదివారాల్లో సాయంత్రం 6
గంటలకు మహబూబియా కళాశాలలో
అన్న వివరాలను గమనించిన శ్యాంకు
తనలోని అశాంతికి, ఆ కేప్సన్కు ఏదో
సంబంధం వుందనిపించి ఆ ప్రవచనాలకు
వెళ్లమని నిశ్చయించుకున్నాడు.

ఆఫీసులో ప్రసాదుని ఈ విషయపై
కదిపాడు.

“నీకు నీ వేఱుగోపాల స్వామి
ఉన్నాడుగా. మళ్లా ఈ స్వామీజీ
ఎందుకు” ఆటపట్టించాడు ప్రసాద్.

“అయినే వెళ్లమని సలవో ఇచ్చాడు”.

“ఏంటి నువ్వు జోకులు కూడా వేస్తావా
మహానుభావా. అది సరే. జీవితం పట్ల
ఎంతో క్లారిటీ ఉన్నవాడివి. నువ్వో స్వామీజీ
ప్రసంగానికి వెళ్లమని అనటం కొంచెం
విచిత్రంగానే వుంది”.

“నాకు క్లారిటీ వుంది అన్నది నీ క్లారిటీ
గాని, నాది కాదు” నవ్వుతూ అన్నాడు
శ్యాం.

“సరే ఈ క్లారిటీ గురించి నన్న
తికమక పెట్టుకు. సాయంత్రం వెళదాం.
నో ప్రాబ్లెం”.

ఆఫీసులో అందరితో యుద్ధాలు,
స్వామీజీల ప్రసంగాలు వినడం, గుళ్లో
దేవుడి దగ్గర మాన భాష్యాలు ఈ శ్యాం
ఎవరికీ ఓ పట్టాన ఆర్థం కాడు
అనుకున్నాడు ప్రసాద్.

★ ★ ★

ఎటు చూసినా ధవళ కాంతులీను
తోంది ఆ హోలు. వేదికపైనా, కిందా
అంతటి తెల్లని పరుపులు వేశారు.
వాటివైన తెల్లని దుప్పట్లు పరిచారు.
వేదిక పైన స్వామీజీ వారి గురువు ఫోటోకి
దండవిసే ఉంచారు. వెనక బ్యాక్స్‌డ్రాఫ్‌లో
నవ్వుతూ చూస్తున్న స్వామీజీ జ్ఞాక్షీని
అమ్మారు. స్వామీజీ నవ్వు జ్ఞాక్షీలోంచి
శ్యాంని తాకుతోంది. ఇంతకు ముందే
ఎక్కుడో చూసిన అనుభూతికలిగింది
శ్యాంకు.

స్వామీజీ ప్రవచనం మొదలవగానే

ఆకట్టుకునే స్వరం స్వామీజిది
అనుకున్నాడు. యుగ యుగాలుగా
సాగుతూ వస్తున్న మానవ జీవితం ఏ
తీరాలను చేరసున్నదో అనేక
ఉదాహరణలో వివరిస్తున్నారాయన.

“మనం కొంచెం నేర్చుగా గమనించితే
ప్రతి జీవితానికో లక్ష్యం ఉంటుంది. ఆ
లక్ష్యం మనం గుర్తించేలా ఆ భగవంతుడు
మనకు సహాయపడతాడు. అలా
గుర్తించటం వల్ల ఎంతో కొంత జీవితాన్ని
సార్థకం చేసుకుంటాం. మనిషి తన డెబ్బు
ఏళ్ళ జీవితానిలో ఎంత పుణ్యం పొందా
మన్నది కాకుండా ఎంతమంది మిత్రుల్ని
పొందాం, ఎంత మంది జీవితాలకు
ఉపయోగపడ్డం అన్న ఆత్మశోధన
చేసుకోవాలి. ఈ క్రమంలో మనకు ఎన్నో
అవకాశాలు వస్తాయి. ఎన్నో దారులు
కన్నిస్తాయి. అలా వాటిల్ని ఉపయోగించు
కున్నప్పుడు జీవితానికి అవతలి వున్న
కలల తీరాన్ని చూడగలుగుతాం.
చేరగలుగుతాం. ఒక ఉదాహరణ
చెబుతాను. ఒక పెద్ద మనిషి ఉండేవాడు.
నోటి దురుసుతో ఆఫీసులో, బయటా
అందరితో తగువు పెట్టుకునేవాడు.
ఆఫీసులో జరిగే కరప్పన్కు అడ్డుపడుతూ
ఉండేవాడు. ఇది సహాయంలేని కొంతమంది
సహాయోగులు అతన్ని తోలగించు
కోవాలి అనుకున్నారు. ప్లాన్ చేశారు.
పిర్యాదులు చేశారు. పెడ్డుఫీసుకు
రాశారు. అతని వల్ల ఆఫీసుకు తీరని
నష్టం జరుగుతోందని నమ్మించారు. ఒక
ఎంక్యయిరి కమిటీ వేశారు. దాన్ని తమ
దారిలో తెచ్చుకు న్నారు. ఆ పెద్దమనిషి
సస్పెండ్ అయితే కానీ వాళ్కి
నిద్రపట్లేదు. సస్పెండయిన ఈ పెద్ద
మనిషి భార్యన్ని క్షమాపణ కోరాడు.
తప్పిదాన్ని తెలుసుకున్నాడు. కానీ
ఇంట్లోంచి వెళ్లపోయి ఆత్మహత్యకు
ప్రయత్నించాడు. ఆ దారిలో వెఱుతున్న
ఒక స్వామీజీ వారి బృందం అతన్ని చూసి
కాపాడింది. స్వామీజీ అతని కష్టమంతా
విన్నారు. అతనికి హితవు చెప్పారు. ఆ
భగవంతుడు మీకు మరో పని
అప్పగించాడు. మీ సచ్చిలత, నిజాయితీ

ప్రజలకు అవసరమనుకున్నాడాయన
అన్నారు. ఆ పెద్దమనిషి సమాసదీక్ష
ఇచ్చారు. ఆధ్యాత్మిక మార్గంలో తన
నడుస్తూ మిగిలిన వారిని కూడా
నడిపించటానికి అవసరమయిన శిక్షణ
అతనికి ఇచ్చారు. తన వారసుడిగా
నియమించారు. ఇప్పుడు చెప్పండి,
కుటుంబాన్ని రోడ్డున పడేసి, ఆధ్యాత్మిక
మార్గంలోకి వెళ్లపోయిన ఆ వ్యక్తిని
ష్టమించవచ్చా. ఇదే ప్రశ్న అతను తన
గురువయిన స్వామీజీని అడిగాడు.
గురుచ్ఛి చిరువన్వు నవ్వారు. నిన్ను నా
ద్వారా కాపాడినట్టే ఆ భగవంతుడు నీ
కుటుంబాన్ని కాపాడతాడు దుఃఖపడకు.
వ్యాకుల చెందకు అని భుజం తట్టారు.
ఆ భగవంతుడు నీ బాధ్యతను మరింత
పెంచాడు. నీ బోధనలతో ఎన్నో జీవితాల్లో
మన్ము మార్పు తీసుకురావాల్సి వుంది అని
నిన్ను నాకప్పగించారు అని నవ్వారు.
అప్పట్టించి అతనిలో వున్న అపరాధ
భావన తొలిగి అజ్ఞానంధకారంలో దిక్కు
తోచకుండా వున్నపారికి మార్గదర్శనం
చేయటం తన కర్తృవ్యమని భావించ
సాగాడా పెద్దమనిషి ఇప్పుడు చెప్పండి.
ఈ విశాల జగత్తులో మనకు నిర్దేశించిన
కర్తృవ్యమేదో వుంటుంది. ఆ కర్తృవ్యాన్ని
గుర్తించి ఆ దిశగా సాగటమే జీవిత
పరమార్థం”.

ప్రపచనానికి హాజరయిన
వారందరిలోనూ ఒక ఆలోచన రేకెత్తిస్తూ
ప్రపచనాన్ని ముగించారు సత్యబోధనండని
వింటున్న శ్యాం ఉలిక్కిపడ్డాడు.
నిస్యందేహంగా తన తండ్రి ఈ సత్యబోధనండని
అనుకున్నాడు. తనకోసనే
చెప్పినట్లు జీవితాన్ని తన ముందు
పరిచాడు అనుకున్నాడు. కుటుంబాన్ని
మించింది సమాజం. ఆ సమాజ పరిరక్షణాని
ఒక కర్తృవ్యంలా ఎలా మారుతుందో
చెప్పాడు.

తనని వేధిస్తున్న అశాంతికో
పరిష్కారం దొరికిందని సంబరపడ్డాడు.
“ఏమిటి శ్యాం, స్వామీజీ ప్రసంగం
చాలా కిక్ యిచ్చినట్టుందే నీకు” ప్రసాద్
మాటలకు చిరువ్వే సమాధానంగా

నవ్వాడు.

ఇంటికి చేరే సరికి శ్యాం ఆలోచనల్లో
స్పష్టత వచ్చింది. ఆత్మహత్య
చేసుకుండామనుకున్న తండ్రికి
సమాజపోతం కర్తృవ్యంగా మారితే, తల్లికి
కుటుంబాన్ని కాపాడు కోపడమే
ముందున్న లక్ష్యమయింది. మరి తను,
సమాజపోతం కోసం సాగుతూ
కుటుంబాన్ని జాగ్రత్తగా చూసుకోవాలి.
యిది ఇప్పుడు తండ్రి, కాదు కాదు
సత్యబోధనండన తనకు చేసిన హితబోధన.
టెలీపతి అంటే ఇదేనా. తన మనసులోని
భావాలను ఎలా చదవగలిగాడాయన.
అందులోనే ఆయన తనని కలవవలసిన
అవసరం కూడా లేదని చెప్పకనే చెప్పినట్లు
తోచింది శ్యాంకు. ఇదంతా తల్లికి
చెప్పాల్సిన అవసరం వుండా లేదా అని
ఆలోచించాడు. తేలికయిన మనసుతో
తల్లితో తన ఆలోచన చెప్పాడు.

“అమ్మా ఇన్నాళ్ళూ ఒక ఆలోచన
మనసులో అస్పష్టంగా వుండేది. ఈ
రోజు దానికో క్లారిటీ వచ్చింది. ఎప్పటి
నించో నాకో కోచింగ్ ఇన్విట్యూట్
పెట్టాలని కోరిక. ఈ వారంలో నీతోబే
ప్రారంభిస్తాను. కాదనకు, కేవలం కెరీర
కోసమే కాకుండా సమాజం కోసం కూడా
ఆలోచించాలన్న బాధ్యత కూడా ఈ
తరం వాళ్లకు నేర్చించాలవ్వా.
అందుకు ఈ ఇన్విట్యూట్ ఉపయోగ
పడుతుంది. అది చేయాలంటే నేను
ఉద్యోగం మానేయాలి. అప్పుడే నేను
ప్రశాంతంగా చేయగలిగింది చేస్తాను”.

తల్లి కాళ్ళకు నమస్కరించాడు శ్యాం.
తలీమీద చేతులుంచి ఆశీర్వదించిందా
తల్లి. జీవితం ఇంత విష్ణుతంగా
ఉంటుందని అప్పటివరకు అనుకోలేదు
శ్యాం.

ఇప్పటివరకు తల్లి తనకు మార్గనీర్దేశం
చేసింది. సంద్రిగ్గంలో కొట్టుమిట్టుడుతున్న
తనకు తండ్రి మాటలో కర్తృవ్యాన్ని
బోధించాయి. ఆ మాటలతో తన చూపు
విశాలమయిందని అనుకోమండా ఉండ
లేకపోయాడు శ్యాం ఆ క్షణాన.

యూడోగియో మొంట్లే

మొంట్లే అక్స్ట్రోబర్ 12, 1896న ఇటలీలోని జెనోవాలో జ్ఞానంచారు. 1922లో మొంట్లే ప్రిమో టింపో ("మొదటిసారి") అనే సాహిత్య పత్రికను స్థాపించాడు. మొంట్లే యొక్క మొదటి కవితల పుస్తకం "ఒస్సీ డి సెప్పియా" (1925 "కటిల్ ఫిష్ బోన్స్"), యుద్ధానంతర కాలంలోని చేదు నిరాశావాదాన్ని ఈ పుస్తకం వ్యక్తం చేసింది.

ఇటాలియన్ కవి, గద్య రచయిత, సంపాదకుడు మరియు అనువాదకుడు యూడోగియో మొంట్లే "పార్కైసిజం" అని పిలువబడే సాహిత్య ఉద్యమానికి నాయకుడిగా పేరు తెచ్చుకున్నాడు. ఫ్రెంచ్ సింబాల్స్ కవులచే ఆయన ప్రభావిత మయ్యాడు. అతని కవిత్వంలో, భాష సూటిగా మరియు సరళంగా ఉంటుంది. అతను 1975లో సాహిత్యంలో నోబెల్ బహుమతిని అందుకున్నాడు. "అతని విలక్షణమైన కవిత్వానికి, గొప్ప కళాత్మక సున్వితత్వంతో, జీవితంపై ఎలాంటి భద్రమలు లేని దృక్ప్రథం యొక్క చిహ్నంలో మానవ విలువలను వివరించినదుకు" అందించబడింది. అతను సాహిత్య బహుమతికి ఐదవ ఇటాలియన్ గ్రహిత. అతని కవిత్వం తరచుగా ఎలియట్టో పోల్చుబడుతుంది. 1975లో స్క్రిప్ట్ అకాడమీ అతనికి నోబెల్ బహుమతిని ప్రదానం చేసినప్పుడు, వారు అతన్ని "సమకాలీన సాశ్వత్తు కవులలో అత్యంత ముఖ్యమైన కవులలో ఒకరు" అని అభివర్ణించారు. త్రీ మోదర్స్ పోయెట్టుగా సబా, ఉంగరెట్టి, మొంట్లే ప్రపంచ సాహిత్యంలో సుప్రసిద్ధులు. తన యవ్వనంలో, మొంట్లే ఒపెరా గాయకుడిగా శిక్షణ పొందాడు. మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం సమయంలో పదాతిదశలో పనిచేసిన తర్వాత మరియు 1923 తర్వాత, మొంట్లే కవిత్వం రాయడంపై దృష్టి పెట్టడం ప్రారంభించాడు. అతను యొక్క వయస్సలో కవిత్వం రాయడం ప్రారంభించాడు, ఇటాలియన్ లిరిక్ సంప్రదాయంలో ఒక తిరుగుబాటు ఆయన ప్రారంభ సాహిత్యం మనకు కనబడుతుంది.

మొంట్లే అక్స్ట్రోబర్ 12, 1896న ఇటలీలోని జెనోవాలో జన్మించారు. 1922లో మొంట్లే ప్రిమో టింపో ("మొదటిసారి") అనే సాహిత్య పత్రికను స్థాపించాడు. మొంట్లే యొక్క మొదటి

కవితల పుస్తకం "ఒస్సీ డి సెప్పియా" (1925 "కటిల్ ఫిష్ బోన్స్"), యుద్ధానంతర కాలంలోని చేదు నిరాశావాదాన్ని ఈ పుస్తకం వ్యక్తం చేసింది. తన స్యంత కవితలను అనువదించడంతో పాటు, విలియం వేక్స్ పియర్, ఎలియట్ మరియు గెరార్డ్ మాన్సీ హోకిన్ కవిత్వాన్ని, అలాగే పౌర్స్ మెల్విల్, యూజీన్ ఓ నీల్ మరియు ఇతరుల గద్య రచనలను ఇటాలియన్లోకి మొంట్లే అనువదించాడు. లా కాసా డి డోగాసీరీ ఇ ఆల్ట్రే పోయెస్ (1932లీ "ది హాన్ ఆఫ్ ది కస్టమ్స్ ఆఫీసర్ అండ్ అదర్ పోయమ్స్"), లే అకేకేయి (1939 "ది అకేపస్స్") మరియు ఫినిష్టోర్ (1943 "ల్యాండ్ ఎండ్"), సతురా (1962), అకార్డ్ ఇ పాప్టెల్ (1962లీ "పార్కైసిజం అండ్ పాప్టెల్"), ఇల్ కోల్స్ వోల్ (1966లీ "ది అఫెండార్"), మరియు క్లేమియా (1966) ఆయన ఇతర రచనలు. మాంటలే 1948, 1949 మరియు 1957లో మూడు సంపుటాల సేకరించిన కవితలను (పోయెస్) ప్రచురించారు. 1996లో, మరణానంతర దినచర్య (డియారీమో పోష్ట్ మో) అనే పేరుతో ఒక రచన వెలువడింది, అది యువ కవి అన్వయిసా సిమా సహాయంతో మొంటలే తన మరణానికి ముందు సంకలనం చేసినట్లుగా భావించబడింది. మొంటలే సెప్టెంబర్ 12, 1981న ఇటలీలోని మిలన్లో మరణించారు.

కో స్నిసార్లు ఎవరికైనా

తప్పదు రాత
చైతన్యాన్ని తీసి
గట్టున పెట్టాల్సిందే!

బుద్దిగా కదలకుండా
ఇంటి పట్టున ఉంటేనే
ఓవర్ హాలింగ్ అయ్యది
హృదయం!
హీల్ అయ్యది
గాయం!

ఏమరుపాటు
మనిషిని మంచానికి
అతికిస్తుంది
భాండేజి అయి
ఇంటి గూట్లో పైలెన్సర్
దెబ్బతిన్న బండిలా
దేహం!

అవయవాలన్ని
తమతమ గోడు వినిపిస్తాయి
మందుల మీద లేపనాల మీద
గురక పెడుతాయి!

రాసే చేతులు మాత్రం
మెదడు స్టేషన్సుంచి
తమకు అందాల్సిన
భావసంకేతాల కోసం
శ్కణ శ్కణం పట్టాల మీద రైలులా
ఎదిరిచూస్తుంటాయి!
కదిలే కాళ్ళమీద
డ్రాక్టర్ ప్రయోగించిన
మంత్రదండం
నిముపొనికోసారి
హెచ్చరిక జారీ చేస్తుంది!

పరామర్శలు, సానుభూతులు, బంధువులు
మిత్రులు, సహాద్యోగులు ఫోన్లో వాటప్పువ్వు
లో పలుకరించి దులుపుకోవడం కాదు.
సహానుభూతి స్వర్ఘ నిచ్చి
సాంత్వన చేకూరుప్పే బాగుండు!

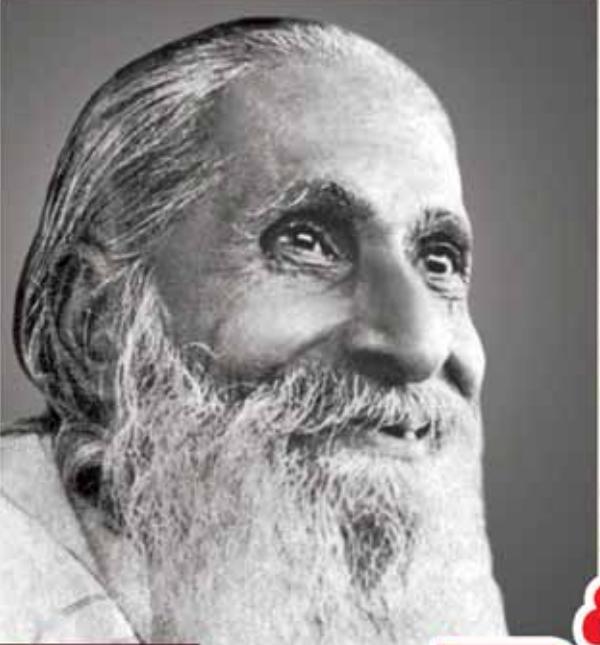
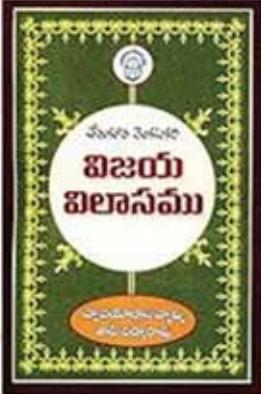
ఒకే ఒక్క నేస్తుం నీ పక్కన
పుండి తల నిమురుతుంది
రక్తపోటుకు చెలియలి కట్ట వేస్తుంది
తలపోటుకు పద్యమృత లేపనమై
నీ అవస్థను తప్పించే సౌపత్ర బాంధవి
సాహిత్యమూలిక
పుస్తక మాలిక!!

స్థానబద్ధ జీవి!!

కె.ఎస్. అనంతాచార్య, 94411 95765

దగ్గర కార్యదర్శిగా పనిచేశారు. ఈయన మాలపిల్ల, రైతుబిడ్డ మొదలైన సినిమాలకు సంభాషణలు రాశాడు. చిత్రకళ కూడా నేర్చుకున్న ధర్మరావు మిత్రులు వేసే నాటకాలకు రచన, నిర్వహణ, వేషధారణ మొదలైన పశులన్నీ చేసేవాడు. విజయవిలాస కావ్యములోని చమత్కూరాలు అర్థం చేసుకొని ఆనందించడంలో హృదయాల్స వ్యాఖ్య గోప్యగా ఉపయోగ పడుతుంది. ఈ వ్యాఖ్యలో ధర్మరావు గారు విజయవిలాస కావ్యానికి సంబంధించిన అన్ని విషయాలు సంపూర్ణంగా

“చేమకూర” లదను ఆవిష్కరించిన **తాపీ ధర్మరావు**

అప్పస్తు నరసమ్మ దంపతులకు
రెండవ సంతానం తాపీ ధర్మరావు.
ధర్మరావు 1887 సంవత్సరంలో సెప్టెంబర్ 19న ప్రస్తుతం బరిస్టాలో ఉన్న బెర్రాంపూరు (బరంపురం)లో జన్మించాడు.
చేమకూరి వెంకటకవి రచించిన
‘విజయవిలాసం’ కావ్యానికి చేసిన

హృదయాల్స వ్యాఖ్యకు తాపీ ధర్మరావును 1971లో కేంద్రసాహిత్య అకాడమీ పురస్కారము వరించింది.

తాపీ ధర్మరావు తెలుగు రచయిత, తెలుగు భాషా పండితుడు, పౌతువాది, న్యాయికుడు. ఆంధ్రలకొక మనవి, దేవాలయాలపై బాటబోమ్మలు ఎందుక?, పెళ్ళి దాని పుట్టుపూర్వీత్తరాలు, రాలూరప్పలు వంటి పుస్తకాలు, సాహిత్యంశాలపై సాహిత్య మొర్గారాలు, పాతపాతీ, కొత్తపాతీ వంటి గ్రంథాలు, విజయవిలాస కావ్యాలపై హృదయాల్స వ్యాఖ్య వంటిని ఆయన రచించారు. తాపీ ధర్మరావు జయంతి సెప్టెంబరు 19న “తెలుగు మాధ్యమాల దినోత్సవం”గా జరుపుకుంటున్నారు. ఆయన మద్రాసలో విద్యాకీ దశలో ఉన్నపుడే తమిళ సాహిత్యంపై ఆసక్తి పెంచుకుని శిలప్పదికరం, మణిమేళలై, కంబ రామాయణం లాంటి పుస్తకాలు అధ్యయనం చేశాడు. పీరి తొలి రచన 1911లో “ఆంధ్రలకొక మనవి” అనే పేరుతో విలువడింది. పత్రికా నిర్వహణలో ఇతినికి మంచి పేరు ఉంది. కొండగాడు, సమదర్శిని, జనవాణి, కాగడా మొదలైన పత్రికలు ఇతని ప్రతిభకు నిదర్శనాలు. తాపీ ధర్మరావును గౌరవంగా అందరు ‘తాతాజీ’ అని పిలిచేవారు. ఆయన ఉమ్మడి మద్రాస రాష్ట్రంగా వున్న రోజుల్లో బోభిలి రాజు వారు ముఖ్యమంత్రి స్థానంలో ఉన్నప్పుడు వారి

చర్చించారు. కవి పరిచయంతో ప్రారంభించి సన్ని వేశాలు, పదాలు, చారిత్రక విషయాలు, పరిష్కారము - పాత నిర్మల్యము, దిద్దుబాటల్లు, కథా పసుపు, కావ్య గుణాలు, ప్రభంధ వర్లనలు, కవి సాధన సంపత్తి, నాటకీయ రచన, వ్యాకరణ దోషాలు, సందేహాలు, అర్థంలేని అపవాదాలు, పండిత ప్రమాదము అను శీలికల క్రీంద అనేక విషయాలు విశ్లేషణా పూర్వకంగా వివరించారు. ఒక ఉదాహరణ చూద్దాం.

తే॥ భామ మోమున ఫ్రెలు రూపంబు జాచి,
ముదిత యొద బాయె కుండెడు మూర్తి దలచి,
రఘుచైషై సగ్గున విగ్రహము నెంచి,
ప్రోపుమని దేవు కొను దేవ పూజ వేళ.

పద్యంలోని చమత్కూరము చూద్దాం “భార్యను ఎప్పుడూ ఎదుట పెట్టుకొనేవాడు బ్రహ్మసతి నెప్పుడూ మనుసులో ఉంచుకొనే వాడు విష్ణువు భార్య కోసం శరీరంలో సగమిచ్చిన వాడు శివుడు. ఈ ముగ్గురికి ప్రేమ ఎలాటీదో బాగా తెలుసునని అర్థమని భావము. అందువలననే ఆ ముగ్గురు దేవతలు పూజించి, వారిలాగే తనకూ ప్రేరియురాలితో అపినాభావము కలిగే లాగా అనుగ్రహించమని ప్రార్థిస్తునట్టు భ్రూని”!. ఇందులో, మోమున ఉండుదానిని, యొద నుండు దానిని, సగ్గున దానిని క్రమంగా జాచి, తలచి, ఎంచి అన్న క్రియలతో చెప్పడము అంద్యున విషయం. అలాగే ఫ్రెలునది రూపము (పటము లాగా), పాయకుండునది మూర్తి (ఒక్క మూర్తిగా తోచడము వల్ల), సగ్గునది విగ్రహము (విభాగము కాబట్టి) అన్న సాగుసు కూడా ఉంది. ఈ సాగుసులన్నీ చదువరులకు అరటి పండు ఒలిచి చేతిలో పెట్టినట్టు చూపించారు వ్యాఖ్యాత తాపీ ధర్మరావు. ఆయన 1973 మే 8న మరణించాడు.

అ ప్రేర్మెంట్లు చిన్న చిన్న
కంప్యూట్మెంట్లు
సాంతింటి కలలకు బ్యాంకు లోనులకు
అవసరాలకు అనుభాతులకు
దగ్గరైనవి దాహం తీర్చేడివి.

కులజాడ్యం మతవ్యాధ్యం
పెశాదాలు భేదాలు
ధనస్థమ్యం
తలకెక్కిన
అధునిక దొంతరలు.
అధునిక భారతదేశపు
జాతీయ సమైక్యతకు
మెచ్చుతునకలు
సాంప్రదాయాల సమాకలనపు
ఎవరెస్టలు
ఇదో మిని భారతం
తెల్లారితే చాలు భారతమే
లిష్ట్, కరంట్, బోరు.. అప్పోదశాధ్యాయూలే
పాల్లు మారితే కురుక్కేతవే!

అపార్ట్మెంట్లు

కొమ్మడి గీవర్ధన్ రెడ్డి, 9701841186

అత్తమామలు అన్నదమ్ములు
యారాండ్లు పోరగాండ్ల ఉమ్మడి పోరులేని
“అవుట్” హొజులు

బాధ్యతలేని బంధాలు అవసరం లేని
అక్కరకు రాని అనుబంధాలు
ముందింటి ఆంటి, పక్కింటి అంకుల్ల
లిష్ట్ సింపతులు
స్టాపిక్ పలకరింపులు.

పెశాదాలకై పోటి
పెశాదాలకే పెద్ద సీటి
కారులలో పికారు
కార్లున్నవారే సార్లు
పెశాదా ఉంటే వారు వీరు
లేకున్న మీ సేరు ఊరు
కుక్కలతో తిరిగేవారు
మొక్కలను పెంచేవారు
సర్వమత సమేక్యనం
సర్వగుణ దోషాలకు
నిలయం మన అపార్ట్మెంట్లు

ముస్లిం రచయితలు చిత్రించిన హిందువుల జీవితాలు...

అనువాద కథా గుచ్ఛం - 'గుర్ దస్'...

ఆడిపు) లక్ష్మిపతి
97012 27207

నేడు ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ప్రజలు మాట్లాడే, పరస్పర భిన్నమైన, భాషలు సుమారు 6,500 నమోదై వున్నాయి. నీటిలో కోట్లమంది మాట్లాడేవీ, కేవలం ఒకరిద్దరు మాట్లాడేవీ వున్నాయి. భూమి మీది ఇంతటి భాషా వైవిధ్యానికి అనేక కారణాలున్నాయి. భాషల ఆవిర్భావ వికాసాలపై-అయి జనజాతులు నివసించే ప్రదేశాల భాగోళిక పరిస్థితులు, వాతావరణా, శీతోష్ణ స్థితిగతులు, వారి జీవన విధానం, ఆచార వ్యవహారాలు, సంస్కృతి సంప్రదాయాలు, ఇతర జాతులలో వారి సంబంధాలు... ప్రభావం చూపుతాయి. ఒక భాష మనుగడకి అది మాట్లాడే వారి సంస్కృతీ సంప్రదాయాలు, వాటిని ప్రతిబింబించే కళా సాహిత్యాలు పునాదిగా వుంటాయి.

ప్రపంచంలో ఏ జాతి, ఏ దేశమూ స్వయం సమృద్ధం కావు. తమ మనుగడ కోసం వైయక్తికంగా, సామాజికంగా, ఆర్థికంగా, రాజకీయంగా ఒకరిపై ఒకరు ఆధార పడాల్చిందే వనరులు, విజ్ఞానం ఇచ్చి పుచ్చుకోవాల్చిందే. ఈ క్రమంలో ఒక జాతి జీవన విధానం, ఆచార వ్యవహారాలు, సంస్కృతీ సంప్రదాయాలు, నాగరికత ప్రమాణాల మంచి మరోజాతి ఎంతో కొంత స్వీకరించాల్చి వుంటుంది. ఇందుకు కళా సాహిత్యాల, శాస్త్ర గ్రంథాల అధ్యయనం అవసరం అవుతుంది,

అనువాదాలు వారథిగా నిలిచి ఈ అవసరాన్ని తీరుస్తాయి.

అనువాదమంటే ఏమిటి? ఒక భాషలోని పాల్గొన్ని భావం, అర్థంతో సహమరో భాషలోకి బదిలీ చేయడాన్ని “అనువాదం” అంటాము. అనువాదకుడికి మూలభాష రచయిత ఉద్దేశాన్ని, మౌలిక ఆలోచనలను, అభిప్రాయాలను వీలయినంత కచ్చితంగా, విశ్వసనీయంగా అనువాద పార్యం లోకి బట్టుడా చేయగలిగే భాషాశాస్త్రియ సంవేదనాశిలత (linguistic sensitivity)తో పాటు, ఉభయ (మూల, లక్ష్మిత) భాషలలో మంచి ప్రావీణ్యం ఉండాలి. ప్రపంచం లో నేడు ఇంగ్లీష్ lingua franca గా వర్ణిల్చుతున్నది, ఏ భాషా సాహిత్యమైనా (ఫిక్షన్, నాన్-ఫిక్షన్) ముందు ఇంగ్లీష్లోకి అనువాదమై తర్వాత వేరే భాషల్లోకి తర్జుమా అవడం సాధారణమైపోయింది. ఒపుళ జాతులు, భాషలు, మాండలికాలకు నిలయమైన భారతదేశం లో ‘ఆదాన్ -ప్రదాన్’ కింద ఈ పద్ధతిలో లేదా నేరుగా ఒక భారతీయ భాష నుంచి మరో భారతీయ భాషలోకి అనువాదాలు జరుగుతున్నాయి.

మనకు తెలుగులో చాలా మంది అనువాదకులున్నారు. ఒకప్పుడు చాలా ‘నైష్ట’తో రఘ్యన్ సాహిత్యాన్ని, ఆంగ్ల సాహిత్యాన్ని మనకు అందించిన అనువాదకులుండేవారు, ఆ తరం

పోయింది. ఇటీవల కొందరు అమెరికన్, ఆఫ్రికన్, లాటిన్ అమెరికన్, రఘ్యన్ కథల్ని తెలుగులోకి అనువదించి మంచి పని చేశారు. అయితే వీళ్ళ ప్రధానంగా తమ దృష్టిలో అనువాదానికి లొంగే, తాము సులభంగా అనువదించగలిగే కథలనే ఎంచుకున్నారు. ప్రపంచ సాహిత్యంలోని కొత్త రచనారీతులు, ప్రయోగవాద కథలు, వినూత్తు genresని తెలుగు పాతకులకు పరిచయం చేసే కర్తవ్యం ఏరు తీసుకోవాలి. అది నేటి అవసరం.

మెహాక్ హైదరాబాది మనందరికీ చిరపరిచితుడైన, ప్రధానంగా ఉర్రూ నుంచి తెలుగు చేసే సమర్థుడైన అనువాదకుడు. గతంలో ఈయన అనువదించిన మంటో కథల్ని, జిలానీ బానూ ఆత్మకథని, అమృతా ప్రీతం నవల “పింజరా”, ప్రస్తుత సంకలనం “గుర్ దస్” చదివాను. “గుర్ దస్”లో వున్న ప్రేదరాబాదీలో తెలుగువారి జీవితాన్ని పరిశీలించి ఉర్రూ రచయితలు రాసిన కథలు. మరో వింగంగా చెప్పాలంటే ముస్లిముల దృష్టి కోణంలోంచి హిందువుల జీవన చిత్రణ అన్నమాట.

ఇప్పుడు ‘గుర్ దస్’ అవసరం ఏమిటి? ఈ సంకలనం ప్రాసంగికత, ప్రయోజనం గురించి మనం ఒక అంచనాకి వచ్చేముందర వర్తమాన భారతంలోని మతపరమైన ‘అశాంతి’ పరిష్కారులను

ఒకసారి అవలోకించాలి.

వ్యాసం

‘ఇంక్యోలాబ్ జిందాబాద్..’, సర్జరోళికీ తమన్నా అబ్ హామారే దిల్ మే పై / దేశ్ నా పై బోర్డ్ కిత్తు బాజు-ఎ- కాతిల్ మే పై..’, హం ఉమ్ చాపాతే పై మగర్ జాల్కు కె విలాఫ్ / గర్ జంగ్ లాజ్ మీ పై తో ఫిర్ జంగ్ హీ సహిం..”, ‘దిల్ సె నికలేగి న మర్ కర్ భీ వతన్ కీ ఉల్ఫాత్ / మేరీ మిట్టి సే భీ ఖుమ్మా-వపా ఆయేగి...’ -

మనం తరచూ ఉటంకించే ఇలాంటి దేశభక్తి ప్రేరక చరణాలు ఉర్రూ భావమే. పలు చారిత్రిక, భౌగోళిక కారణాల వల్ల భారత్ విభిన్న జాతులకు, కులాలకు, వర్గాలకు, మతాలకు, సంస్కృతులకు నెలవు అయి ప్రపంచంలోని అతిపెద్ద ప్రజాస్ాయమ్య దేశంగా వర్షిల్లుతున్నది. ఈ బహువిధ భాషా సాంస్కృతిక వైవిధ్యమే భారత్ కి విలక్షణ దేశంగా గుర్తింపుని తెచ్చింది. ఇక్కడ 6400 కులాలు, 6 మయ్యమైన మతాలు, ప్రజలు మాటల్డే భాషలు 1648 వున్నాయి. అయితే రాజ్యాంగం గుర్తించినవి 22 భాషలు, వాటిలో ఉర్రూ ఒకటి. తీయనైన ఈ

భాషని భారతులో 10 కోట్ల మందికి పైగా మాటల్డతారు.

‘ఉర్రూ’ టర్మీ పదం ‘ఉర్రూ’ (పైన్యం / క్యాంప్) నుంచి వ్యతిస్నామైంది. (అంగ్లపదం hordeకి కూడా మూలం ఇదే). ఫిల్లోలో, దాని పరిసర ప్రాంతాల్లో ప్రజలు మాటల్డే ‘దెహల్యీ’ అనే స్థానిక మాండలికం నుంచి 13వ, 14వ శతాబ్దీలో ఉర్రూబాష ఆవిర్మించి, మొగల్ చక్రవర్తుల పాలనాకాలం (1526-1878) లో బాగా అభివృద్ధి చెందింది. దెహల్యీలో టర్మీ, అరబీ, పారశిక పదాలు మిచితమై వున్నాయి. ఉర్రూలో 99% క్రియా రూపాలకు, 75% పదాల వ్యతిష్టి అర్ధాలకు మూలాలు సంస్కృతం, ప్రాకృతంలో వున్నాయి. భారత ఉపభంగాన్ని పర్షియన్ మాత్రభాషగా గల సుల్తానులు చాలా కాలం పరిపాలించి నందున ఉర్రూలో కొన్ని పర్షియన్ పదాలతో పాటు 25% అరబీ పదాలు వచ్చి చేరాయి. ఉత్తర భారతంలో ప్రజలు మాటల్డే హిందుస్త్రీలీ నుంచి ఉత్సవమైన నేటి హింది, ఉర్రూ భాషలు- కొన్ని తేడాలు మినహాయిస్తే- ఉచ్చారణ, వ్యాకరణం సహి ఒకేలా పుంటాయి, రెండింటి లిపి మాత్రం వేరు వేరు. ఉర్రూని నాస్తాలికలో, హిందిని దేవాగరిలో రాస్తారు. హిందీ-ఉర్రూ భాషల పితామహుడు కని అమీర్ ఖుస్తో అని చెప్పచుచు. దక్కన్లో కులి కుతుబ్ పా (1565 -1611) తన రచనల ద్వారా ఉర్రూ కి ప్రామర్యం తెచ్చాడు. 1739 లో నాదిర్ పా, 1769లో అహ్మద్ పా ఫిల్లీ సింహసనాన్ని ఆక్రమించుకోవడంతో, తర్వాత ప్రథమ స్వాతంత్య సంగ్రామం 1857లో విపలమవడంతో, ఫిల్లీ ప్రాధాన్యం కోల్పోయి లక్ష్మి సాంస్కృతిక కేంద్రంగా అవతరించింది. 18, 19 శతాబ్దాలలో అవధీ నవాబుల

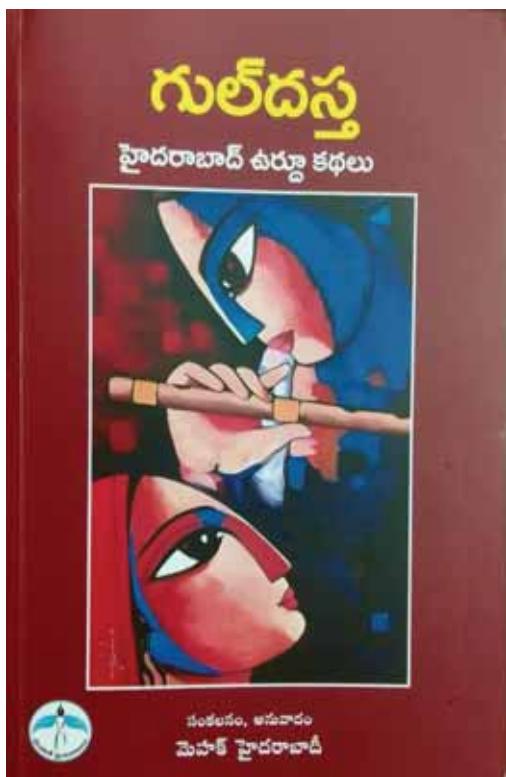
మనం తరచూ

ఉటంకించే ఇలాంటి దేశభక్తి ప్రేరక చరణాలు ఉర్రూ భాషమే. పలు చారిత్రిక, భౌగోళిక కారణాల వల్ల భారత్ మాటలకు, కులాలకు, వర్గాలకు, మతాలకు, సంస్కృతులకు నెలవు అయి ప్రపంచంలోని అతిపెద్ద ప్రజాస్ాయమ్య దేశంగా వర్తిల్లుతున్నది. ఈ బహువిధ భాషా సాంస్కృతిక వైవిధ్యమే భారత్ కి విలక్షణ దేశంగా గుర్తింపుని తెచ్చింది.

కళా పోషకత్వంలో అనేక మంది ఉర్రూ కవులకు, రచయితలకు ప్రోత్సాహం లభించింది. నీరిలో హిందువులున్నారు, ముస్లిములున్నారు. కాలక్రమేణా, వలస పాలన చివరి దశాబ్దాలలో, పలు రాజకీయ, సామాజిక, మత పరమైన కారణాలవల్ల ముస్లిములు ఉర్రూని ఇస్లామిక పడంటిటీగా స్థిరపరచుకుని తమ మాత్రభాషగా స్వీకరించారు. ఇస్కూన్ చుగ్గాయ్, ఖుర్రతుల్న పైదర్, సాదత్ మంటో.. ప్రభుతులు ఉర్రూలో చక్కని రచనలు చేశారు. ముస్లిమేతర రచయితలైన ప్రేమచంద్, ఉపేంద్రవాణ్ ఆశ్చ్, రాజీందర్ సింగ్ బేడి, కిషన్ చందర్ , మాలిక్ రాం, అమృతాప్రీతం ఉర్రూలో గుర్తుండిపోయే నవలలు రాశారు. వీరందరి రచనల్లో భారతీయ సమాజంలోని అన్నిమతాల, వర్గాల జీవితం కనపడుతుంది.

★ ★ ★

బ్రిటిష్ వలసపాలకులు వెళ్లిపోతూ మన మెదల్చులో నాటిన ద్వీజాతి సిద్ధాంతపు విపాచీజాల కారణంగా ముస్లిం లీగ్ డిమాండ్ మేరకు 1947లో దేశవిభజన జరిగి ఇండియా, పాకిస్తాన్ స్వతంత్ర దేశాలుగా ఏర్పడ్డాయి. భారత్ లో ముస్లిముల జనాభా ప్రస్తుతం 19.75 కోట్ల, అంటే 14.22%. గంగా- జముని తెహజీబ్ లాగా శతాబ్దాల హిందూ

ముస్లిం లక్ష్మతకు, మత సామరస్యానికి, అన్ని వర్గాల శాంతియుత సహజీవనానికి భారత్ పెట్టింది పేరు. అయితే దేశంలో మత సామరస్యానికి, రాజ్యాగం ప్రవచించిన సెక్యులర్ విలువలకు, బహుళత్వ సూర్యైకి విష్ణుతం కలిగించే కొన్ని అవాంచనీయ సంఘటనలు అప్పుడవుడు జరుగుతున్నాయి, ఇటీవల అవి ఎక్కువయినాయి. నాటి గోద్రా దుర్భటన, తదనంతర గుజరాత్ హింసాకండ నుంచి మొన్నటి సిటిజెన్ పిఎం అమెండ్యూంట ఆస్క్ర్, ఎన్.ఆర్.సి.ల ప్రకటన నేపథ్యంలో చెలరేగిన ఛిల్లీ కల్లోలాలు, నేటి గురుగావ్ (హార్యానా) మత ఫుర్భాలు, మణిష్వార్ అల్లర్ వరకు జరుగుతోన్న తీవ్ర హింసాత్మక ఫుటనలు మనల్ని కలవరపాటుకు గురి చేస్తున్నాయి. పాలక వర్గాల తప్పుడు నిర్దయాలు, రాజకీయ లబ్ధి లక్ష్యంగా వోటుబ్యాంకు దృష్టితో ప్యారీలు, నేతలు అవలంబిస్తున్న దుష్ట విధానాలు మెజారిటీ- మైనారిటీ మతాల నడుమ, అభివృద్ధి చెందిన- చెందిన ప్రాంతాల నడుమ, సంపన్మ- వెనుకబడిన వర్గాల నడుమ వైరానికి, వైమ్యాలకి ఆజ్యం పోస్తూ సమాజంలో చీలికలకు, ఫుర్భాలకు కారణమవుతోన్నాయి. మెజారిటీరియన్ మత దురపాంకార వైఖరి పరిశామాల ఫలితంగా సహజంగానే మైనారిటీ వర్గాల్లో అభద్రతా భావం పెరిగి ఈ దేశంలో చట్టబద్ద పాలన లేదు అనే అభిప్రాయం బలపడుతుంది. నేతల విద్యేష ప్రసంగాలు, సోపల్ మీడియాల్ నిరంతర తప్పుడు ప్రచారాలు, ప్రధానస్తవంతి మీడియా వైతికవర్తనకు, తటస్తతకు తిలోదకాలు వదలి ఒక పార్టీ భావజాలం వైపు మొగ్గ చూపడం, విలువల ఆధారిత చదువులు లేని యువత మంచి- చెడుల విచక్షణ కోల్పోయి 'ట్రెండ్ ని గుడ్డిగా నమ్మి వెరిగా ప్రవర్తించడం... ఈ ధోరణి ఇలాగే కొనసాగితే దేశంలో ప్రతి చిన్న అవకాశానికి కమ్యూనిలిజం- మతోన్నాదం పెచ్చరిల్లి మత కల్లోలాలు, వర్గ ఫుర్భాలు

పరిపాటి అయ్యే ప్రమాదం వుంది. హిందూ, ముస్లిముల నడుమ రోజు రోజుకూ స్మృతముపుతో స్నేహివక్క - విభజన రేఖని, బలపడుతోన్న అనుమానపుగోడ నిరూపమాపక పోతే దేశ సమగ్రతకి భంగం వాటిల్లతుంది. అందుకనే కమ్యూనిలిజాన్ని అరికట్టి మత సామరస్యాన్ని పరిరక్షించేందుకు ప్రభుత్వం తన రాజ్యాగంబద్ద కర్తవ్యాన్ని నిర్యహించాలి. అలాగే విద్యావంతులు, మేధావులు, మతపెద్దలు దేశవిభజన నాటి నరమేధం దృష్టిలో ఉంచుకుని, విశాల దృక్షథంతో అలోచించి సంయుమనం పాటించాల్చిందిగా ఆయా మతాల చాందస వాదులకు ఉద్దేశించాలి. (రెండేళ్ళ క్రితం ఆరెసెన్ అధినేత మోహన్ భాగవత్, అయిదుగురు ప్రముఖ ముస్లిం మతపెద్దలు భేటి అయి కొన్ని అంశాలు చర్చించారు. అందరు హిందువులు కాఫీర్ లు కారు, అందరు ముస్లిములు జిహోదీలు కారు అని అంగీకరించారు).

చత్రపతి శివాజీ దౌరంగజేబుకు రాసినట్టుగా భావిస్తున్న ఒక లేఖలో - "Hinduism and Islam are both beautiful manifestations of the Divine spirit . The call for the prayers is given in the mosque ; the bell rings to the divine glory in the temples . Any one bearing fanaticism and religious hatred must be acting against the commands of the Gods.." అని వుంది. వసుధైక కుటుంబమనే వేదాంత భావనని వ్యక్తపరుస్తూ మహాత్మాగాంధీ ఇలా అన్నారు: "All men are part of one universal existence . All men are essentially one member of one family. So an individual who wants to realize his true self must regard the good of all as his own good and dedicate himself to the service of all. But sensual pleasures and personal possessions act as blinds to shut off

the lights of reason and in his ignorance and selfishness, man loses light of the great truth of unity."

మత సమానత్వ భావన, పరమత సహనం, ఆపన్నుల పట్ల ప్రేమ, సాటి మనుషుల పట్ల కరుణ, సేవగుణం, త్యాగశీలత... సాంప్రదాయిక భారతీయత మూలాల్లో వున్నాయి అన్న వాస్తవానికి పై పారాగ్రాఫుల్లోనే ఇద్దరు ప్రసిద్ధ పురుషుల మాటలు అద్దం పడుతున్నాయి.

'....మీరట్, యిపిలోని జామా మసీదు తన ప్రాంగణంలో హిందూ సోదరులు శివ భండారా జరుపుకోవడానికి సహకరించింది'... 'అంతకు ముందు హిందువులు అయోధ్యలోని సీతారామ మందిరంలో రమజాన్ నెల సందర్భంగా ముస్లిములకు ఇష్టార్ విందు ఇచ్చారు'... పుల్యామాలో ముస్లిములు ముందుకు వచ్చి పొరుగును హిందువుల కోసం ఒక 80 ఏళ్ళ పురాతన తైవ మందిరాన్ని పునరుద్ధరించారు'... కేరళలో వరదలొచ్చి ఒక మసీదు మనిగిపోయినప్పుడు హిందువులు ముస్లిం సోదరులను తమ గుడిలో ఈద్ ప్రార్థనలు చేసుకోనిచ్చారు'... పంజాబ్ (పాకిస్తాన్) లోని ఒక మసీదు 3 రోజులపాటు

బ్రిటిష్ వలసపాలకులు

పెళ్ళపోతూ మన మెదక్కలో నాటిన ద్విజాతి సిద్ధాంతపు విషభజాల కారణంగా ముస్లిం లీగ్ డిమాండ్ మేరకు 1947లో దేశవిభజన జిలగి జండియా, పాకిస్తాన్ స్పెతంతు దేశాలుగా ఏర్పడ్డాయి. భారతీలో ముస్లిముల జనాభా ప్రస్తుతం 19.75 కోట్లు, అంటే 14.22% గంగా - జమున తెహజీబ్ లాగా శతాబ్దాల హిందూ ముస్లిం లక్ష్మతకు, మత సామరస్యానికి, అన్ని వర్గాల శాంతియుత సహజీవనానికి భారత్ పెట్టింది పేరు.

శిక్కులకు లంగర్ పంపిణీ అనుమతించింది... 'గువహటి లోని ఒక ముస్లిం కుటుంబం 500 ఏళ్ల నుంచి ఒక శైవ మందిరాన్ని కాపాడుతూ వస్తున్నది'... 'ముజఫర్ నగర్, యమి, లద్దైవాల ప్రాంతం లోని ముస్లిములు అక్కడ ఏకైక హిందూ దేవాలయాన్ని 26 ఏళ్లు సంరక్షించారు'... 'మణప్పురం, కేరళ, జిల్లాలోని ఒక వైష్ణవ మందిరంలో స్తానికులు ముస్లిములను పవిత్ర రమజాన్ నెలలో ఇస్లామ్ విందు చేసుకోనిచ్చారు'... సూర్య లోని దగ్గర హజారత్ క్వాజా దానాలో రమజాన్ నెల ఇస్లామ్ విందులో అన్ని మతాలవారు పాల్గొంటారు'... 'త్రాల్, జమ్యూ కాశీర్ లోని ఇతర మతస్తులందరూ ముస్లిముల కోసం ఇస్లామ్ విందు నిర్వహిస్తారు'.... ఇలాంటి పుటనలకు సంబంధించిన వార్తలు విన్నప్పుడల్లా మనం ఆశ్చర్య పోనక్కరలేదు ఎలాంటి భావకాలుప్యానికి లోను కాని గ్రామవాసుల్లో భారతీయుల సహజ గుణాలు చెక్కు, చెదరలేదు.

సమస్యంతా రాజకీయాలతోనే. స్వార్థ ప్రయోజనాలు ఆశించే రాజకీయ నాయకుల కుఠ్లు ఆలోచనలతో, కుతంత్రాతలతో మత విద్యేషాలు, వర్గ ఘర్షణాలు రగులుకొంటాయి, అమాయకులు సమిధలవుతారు... ఆలోచించగలిగే వారందరికి ఇది తెలుసు. అంతా ఒక పథకం ప్రకారమే కల్గొం జరుగుతుంది, మీడియా ప్రచారాలలో వాప్టవాలు మరుగున పడతాయి, ఒక వర్గం పట్ల అకారణ దేశం పెల్లుబుకుతుంది, 'వాళ్ల' పై జాతి వ్యతిరేకులన్న ముద్రనేసి నిందిస్తాం, నిజాలు 'వండి వార్చే' మీడియా పోచులో బుద్ధి జీవుల వివేక విచ్ఛక్షణలు కొట్టుకుపోవడం సమకాలీన విషాదం.

భ్రిటిష్ వారికి వ్యతిరేకంగా జరిపిన స్వాతంత్య పోరాటాల్లో భారతీయులందరూ జాతి, మత, కుల, లింగ విచేధాలు లేకుండా కలిసి కట్టుగా పాల్గొన్నారు. ప్రస్తుతం దేశం ఎదుర్కొంటున్న అనేక సమస్యలను

అధిగమించేందుకు ఆ ఐక్యతా సూఫ్ట్‌స్ట్రోమ్ ఉప్‌ప్రైవేట్ పంపజేసి సంకుచిత భోరణులను బద్దలు కొట్టుల్చిన అవసరం పుంది. కళాకారులు, సాహిత్యకారులు, ప్రచురణ సంప్తులు, అద్యయన వేదికలు మతసామరస్యాన్ని పాటించేలా సమాజాన్ని చైతన్య పరిచే ప్రయత్నంలో ముందు వరుసలో వుంటాయని మనకు తెలుసు. ఆ ప్రయత్నంలో భాగమే 'మేహక్' ప్రచురణలు వెలువరించిన 'గుల్ దస్త' అనువాద కథా సంకలనం.

ముస్లిం రచయితలు తమ ఉర్దూ కథలో హిందువుల జీవితాన్ని ఏ కోణంలో చూశారు, ఎలా ఆవిష్కరించారు అనేది ఆసక్తి గౌలిపే విషయం. కొన్ని సన్నిఖేళాలు, ఘటనలు, పాత్రలు, సంభాషణలు కూర్చిన ఒక చట్టంలోంచి మనిషి జీవితానికి సంబంధించిన ఒక అంశాన్ని, గిరిష్టంగా 10-15 నిమిషాల్లో చదివేయగల వ్యవధిలో లేదా 15-20 సేఫీల నిడివిలో, వివరిస్తూ పారకుడిని అలోచనల్లో పడేసేలా ఒక జీవిత సత్యాన్ని స్ఫురియింప జేయడమే కథ. 'గుల్ దస్త' లోని ఇరవై ఇద్దరు ఉర్దూ కథకులలో చాలా మంది చేయి తిరిగిన సీనియర్ రచయితలే, కథాశిల్పాలైనై మంచి పట్టు ఉన్నవారే.

ఈ ఇరవై రెండు కథలు అనువాదాల లాగా లేవు, తెలుగు రచయితలు రాసిన

తెలుగు కథల్లాగే వున్నాయి. ఉర్దూ కథల్ని తెలుగు చేసిన గత ప్రయత్నాలు ఒక ఎత్తు, హిందూజీవితాన్ని చిత్రించిన ఉర్దూ కథల్ని తెలుగు చేసి సంకలించడం ఒక ఎత్తు. భాష, మతం, సంస్కృతి రీత్యా జనసముదాయాలు వేరువేరైనా ఒకే నేల, గాలి, నీరు పంచుకుంటున్నాం. ఈ దేశంలో హిందూ ముస్లిముల బతుకు వెతలు అందరినీ ఒకటే, సంవేదనలు, స్పుందనలు ఒకటే. భారతీయ సహజ గుణాలైన సానుభూతి, సహస్రభూతి, సహయత... ఇరువర్గాల్లో వున్నాయి. ఎదుటి మతస్తుల పట్ల అనుమానాలు, అపోహాలు, అపారాలు యష్ట రాజకీయాల పరితమే. ఎవడో ఊడరగొట్టే విష ప్రచారంలో పడి కొట్టుకుపోతూ కొట్టుడుకుంటున్నారే గానీ ఇరుమతాల వారు శాంతికామకులే.

కల్తీ కల్లుకు బానిసలై బతుకులు తెల్లార్చుకున్నాలనేకమంది అమాయ కులకు ప్రతినిధి సాధారాం; డూటీ ఒత్తిఱ్చు, పైవారి లంచగొండితనం, కుటుంబ బాధ్యతలు, ఇంటిలో భర్త దొష్టం.. నడుమ నలిగిపోతూ మంచిరోజులు వస్తాయి అనే ఆశతో బతుకునీడ్చే బల్దియా సపాయి కార్పికురాలు జమున; ఇంటిలో పురుషాపంకారం కళ్లారా చూస్తూ తనకు తాను గుడియా (అటబోమ్మె)తో పడెంటిపై ఆపుతూ, తన రెండో కాన్ని చిట్టకు తలి గుడియా అనే ముద్దు పెట్టగానే హడలిపోయిన, భారతీయ సమాజంలో పరాధిన జాతికి ప్రతినిధి ఐన మీరా; వివాహాతర సంబంధంలో చిక్కి, ప్రియుడిపై గుడ్డి ప్రేమతో నేరం చేసి అపరాధభావసతో కుమిలిపోయే మర్దర్ నిందితురాలు కామినిదేవి; తప్ప చేసి అరెస్టియి, చెల్లెలి ఆత్మహత్యకు కారకుడైన పోలీస్‌నైపై పగబూని, చివరికి మారిన మనసుతో అదే పోలీస్ కూతురుని సాంత చెల్లెలిగా భావించిన అర్జున్; కొడుకు అసాంఖ్యిక కార్యకలాపాల్లో నిమగ్నిడైనందుకు నిరంతరం బాధపడుతూ, అనేక మలుపుల తర్వాత

ఉరు కథల్ని తెలుగు చేసిన గత ప్రయత్నాలు ఒక ఎత్తు, హిందూజీవితాన్ని చిత్రించిన ఉర్దూ కథల్ని తెలుగు చేసి సంకలించడం ఒక ఎత్తు. భాష, మతం, సంస్కృతి రీత్యా జనసముదాయాలు వేరువేరైనా ఒకే నేల, గాలి, నీరు పంచుకుంటున్నాం. ఈ దేశంలో హిందూ ముస్లిముల బతుకు వెతలు అందరినీ ఒకటే, సంవేదనలు, స్పుందనలు ఒకటే.

మనమడు బొమ్మ పిస్తేలుతో కాల్చిన రబ్బర్ బుల్లెట్లు తగలగానే భయంతో గుండాగి చచ్చిన ప్రాపెన్సర్ రాం ప్రసాద్; జీవితం చిత్తికిన ఒక అందమైన వితంతు యువతిని మూగగా ఆరాధించి, గుడ్లిగా ప్రేమించి, చివరికి ఆమెతో పెళ్లి ప్రైక్స్కిల్ గా సాధ్యం కాదన్న వాస్తవం తల్లి ద్వారా తెలుసుకుని తీవ్ర నిరాశలో కూరుకు పోయిన ఒక చిత్తకారుడు.... ఇలా విభిన్న మనస్తత్తుల పాత్రలు ఈ కథల్లో దర్శనమిస్తాయి.

కొన్ని కథల్లో వస్తువు, కథనం, శైలి వినూత్తుంగా వున్నాయి, ఉత్తమ పురుష దృష్టి కోణంలో సాగిన ‘బ్రహ్మ జెముడు’ లో ఇతివృత్తం విద్యాక్రి ఉద్యమం, ప్రేమ, సృష్టల చుట్టూ అల్లుకొని మనో విశ్లేషణాత్మకంగా సాగుతుంది. ఇలాంటిదే హృదయ చిత్తరువు’. ప్రీ హృదయుపు ఆర్థత, ప్రీ పురుషుల ప్రేమ గురించి ఉదాత్త భావన రేకెత్తించే ఈ ఇతివృత్తం మనస్తాత్మిక కోణాల్ని తడుముతుంది.

చిత్రకారునికి జ్ఞానోదయం కలిగించిన ‘కెప్పెన్’ మాటలు, అతని వ్యక్తిత్వం అస్త్రికరంగా వుంటాయి. కొద్దిగా హస్యం మేళవించిన సరియలిష్ట్ కథ ‘ఒంటి కొమ్ము మనిషి’. ఒక కోణంలో ముఖ్యపొత్ర అప్రయోజకత్వానికి, మరో కోణంలో అతని దివాలాకి, అభిద్రుత భావనకి ప్రతీక ఒంటికొమ్ము. పాంటసీ, సరియలిజం ఛాయలున్న మరో కథ ‘చిరంజీవి’. ఇందులో దేవుడు ముఖ్యపొత్ర కోరికలన్నీ తీరుస్తాడు, చిరంజీవి అయ్యాక కూడా అతడు శాంతి లేక అలమటిస్తాడు, చివరికి దేవుడి వరంతో మరణించి ఒక గులాబి పువ్వుగా వెలుస్తాడు. ‘భారత కమలం’ వ్యంగ్యంలో కూడుకొన్న సోమియో పాంటసీ అనవచ్చ. Dream sequence గా సాగే ఈ కథలో దళితుల పట్ల వివక్ష పై, బ్రాహ్మణ అహంకారం పై, స్కాలంగా హిందూత్వంపై.. విమర్శావుంది. రచయితకి హిందూ పురాణాల గురించి మంచి అవగాహన ఉన్నట్టుగా

కనపడుతుంది. హిందువరల్లో వివిధ సామాజిక, ఆర్ద్రిక వర్గాలను చక్కగా పరిశీలించిన ఈ కథల్లో ఏ కథకి ఆ కథ విభిన్నంగా వున్నాయి. అన్నింటా ప్రధానంగా హైదరాబాద్ నగర జీవన చిత్రణ వుంది. సంకలనం శీర్షిక పుస్త గుచ్ఛం’ అనే పెట్టే బదులు ‘గుల్ దస్త’ అని ఉంచడంలో కొంచెం ఉర్రూ పరిమళం గుబాళింప జేయడం ఉండేశం కావచ్చు. సంకలనంలో ఇంతటి కథావస్తు, కథనరీతి వైవిధ్యానికి కారణం బహుశ రచయితలు విభిన్న జీవన నేపథ్యాల నుంచి, భిన్న కాలాల నుంచి, వివిధ సామాజిక శైఖలనుంచి వచ్చిన వారై వుండటం. దేశంలో సామాజిక అలాజడులు వరుస వెంబడి సంభవిస్తేన్న చారిత్రక సందర్భంలో వెలువడిన ఈ సంకలనం తప్పక పారకుల ఆదరణ చూరగొంటుంది. అనువాద రచయిత మెహాక్ హైదరాబాదికి నా హార్టిక అభినందనలు.

రచయితలకు సూచనలు

- ✓ సమీక్ష కోసం పుస్తకాలు పంపేవారు విధిగా రెండు కాపీలు పంపాలి.
- ✓ పత్రిక కోసం రచనలు పంపించే వారు యునికోడ్లో ఉంటే ఓపెన్ ఐవెన్ హైల్ మరియు పిడిఎఫ్లో మెయిల్ చేయండి.
- ✓ మా పత్రికకు రచనలు పంపినవారు ఇక్కడ అచ్చయాకనే ఫేన్ బుక్లో బ్లౌగ్లో పెట్టండి.
- ✓ ప్రతి రచనకు ఇది ఎక్కుడా ప్రచురణ కాలేదని, ఏ బ్లౌగ్లో పోస్ట్ చేయలేదని, ప్రచురణ ప్రసారం కోసం ఎవరికీ పంపి ఉండజలేదని పోమీ పత్రం జత చేయండి.
- ✓ పత్రికలో ఒక కథ లేదా వ్యాసానికి నాలుగు పేజీలు మాత్రమే అవకాశం ఉంటుంది. ఈ లెక్కన పదమూడు వందల పదాలకు మించకుండా వ్యాసం, కథ పంపించండి.
- ✓ కవితలు 15 పాదాలకు మించకుండా పంపించండి.
- ✓ వ్యాసాలు, కథలు, కవితలు ఏవైనా పోస్ట్లో కూడా ఈ క్రింది చిరునామాకు లేదా ఇ-మెయిల్కు పంపవచ్చు.
- ✓ ప్రచురణకు స్వీకరించిన రచనల్ని పత్రికనుగుణంగా మార్చు చేసుకునే హక్కు సంపాదకవర్గం కలిగి ఉంటుంది.

తెలంగాణ జాగ్రత్త

పాశం అమృతరాం రెసిడెన్సీ, ఇ.నెం. 1-2-234/13/46/4, 3వ అంతస్థి, ఎన్.టి.ఆర్. స్టేడియం దగ్గర, అరవింద్ నగర్, దోమలగూడ, హైదరాబాద్ - 500 029. తెలంగాణ. E-mail : editor@thangedu.co.in

రాయని పద్యం

డా॥ కలువకుంట రామకృష్ణ, 94401 52405

ఎన్నో దృశ్యాలు... ఎన్నో అనుభూతులు
కొండలో యల్లో... విశాల సముద్రగ్రూంలో దాగిన రహస్యాలు
పక్షులతో చెట్టు వోన సంభాషణలు
మట్టి పొత్తిళ్లలోంచి మొలకెత్తే
కొత్తపంట పురుడు వాసనలు
నిశ్శబ్దాన్ని చించుకుని
గొంతు పెకలించుకుని
కొత్త పద్యాన్నేదో పులకాలన్న ఆలోచనలు...

సముద్రజలాల్చి తాగిన మేఘాల తీరని డాహరి
జల్లులు జల్లులుగా నేలపై కురుస్తున్న వర్షధారలు
నీ చేతివేళ్లో విసిరిసిన గింజలిపుడు మహావ్యాలై
కొమ్ములు కొమ్ములుగా పుట్టిడు సంతతిలో మురుస్తున్న తీరు
బారులు బారులుగా నేలకూ నింగికీ నడుమ
రాగాల నిచ్చెనలు అల్లుతున్న పక్షుల కిలకిలా రావాలు

ప్రతి సందర్భం... ప్రతి దృశ్యం... దేనికదే అపురూపం
అక్షరాల్చింకా దిద్దుతునే వున్నా
పద్యమింకా ఒంటరి బాటసారే!
రూపు దాల్చాని అమూర్త భావచిత్రమే
ఊహాల వంతెనల మీద

అనుభూతి ప్రయాణం చేస్తూ
ఎవరి కోసమో ఎదురు చూస్తూ
హరాత్పుగా లాక్యాల్చి ఎగేరేసుకు వెళ్లిపోతుంది.... పద్యం
బక్కో దృశ్యం
తనకు కొత్త రూపాన్నివ్వమని ప్రాధేయపడుతుంది
బక్కో సంఘటన
శబ్దాల్లో ఇముడని ఆతీతశక్తిగా పోచ్చరిస్తుంది
ఎంత ఈదినా జీవన సముద్రం దరి దౌరకదు...
ఆశ నిరాశల ఆటుపోట్లతో నలిగిపోయినా
నీటి బొట్టంత మెరుపేదో ఆశగా శ్యాసిస్తుంది
అక్షరాల్చి ఆలోచనల్ని సముదాయించి కూచోబడ్డున్న
నిలుస్తాయో.... కదిలిపోతాయో... కదిలిస్తాయో...
కనుమరుగవుతాయో... కాలమే కదా! సాక్షి
కథలన్నీ కంచికి చేరినట్లు
కష్టాలూ... ఇష్టాలూ
కార్పుణ్యాలూ... కరుణార్థ సన్నివేశాలు,
కదిలే దృశ్యాలు....
అన్నీ కవిత్వమైతే ఎంత బాధండు !?
ఎంత రాసినా జీవితం మొత్తం
నీ పద్యంలో ఇముడని విచిత్ర పదార్థం.....

సంఘసంస్కర్త - బసవేశ్వరుడు

తొలి సంఘసంస్కర్త బసవేశ్వరుని పరిచయం...

మదుపతి వీణ
98855 85565

లో భక్తారములో వెలుగు రేఖగా, సంఘసంస్కర్తగా నిష్టగరిష్టడైన మహాభక్త శిఖామణిగా, చతుర్యథ పురుషార్థాలలో జీవితానికి చివరి లక్ష్మైన మౌడ్జుప్రాణికి ఉత్తమ సాధనమైన భక్తి మార్గమును ఆచరణలో ప్రదర్శించి చూపించిన మహానుభావుడు బసవేశ్వరుడు.

కర్ణాటక ప్రాంతంలో బీజాపూర్ జిల్లాలోని హింగులేశ్వర ఆగ్రహానికి దగ్గరలో ‘బాగెవాడి’ అను గ్రామం ఉండేది. ఈ గ్రామమే బసవేశ్వరుని జన్మిషిలం. మాదిరాజు, మాదమాంబ అనే దంపతులకు జన్మించాడు. వీరు శైవబ్రాహ్మణ కుటుంబానికి చెందినవారు.

వీరికి సంతానం లేకపోవటంతో మాదమాంబ పుత్రుడు కావాలనే కోరికతో నందిశ్వరుణ్ణి ఆరాధిస్తూ ఒక ప్రతాన్ని నిష్టతో, భక్తితో చేసింది. ఆమె భక్తికి మెచ్చి, తనను అనుగ్రహిస్తాడు. మాదమాంబ గర్జం ధరిస్తుంది. మూడు సంవత్సరాలు బిడ్డను గర్జంలో మోసిన తర్వాత ప్రసవం అవుతుంది. బిడ్డ కదలక, మెదలక ఉండటంతో నందిశ్వరుణ్ణి ధ్యానిస్తూ ఉండగా, కుప్పి సంగమేశ్వరుడు ఒక మునిరూపంలో వచ్చి శిశుపుకి రహస్యంగా లింగధారణ చేసి, లింగానికి నివేదించిన తర్వాతనే ఏ పదార్థమైనా ఇతనికి పెట్టాలని మాదమాంబతో చెప్పి

అద్భుతమవతాడు.
తల్లిదండ్రులు ఆ
శిశువుకు

బసవేశ్వరుడు అనే
నామకరణం చేసి
అల్లారుముద్దుగా
పెంచుకుంటారు.

బసవన బాల్యం..

బసవ

మాత్రమైన్నయం చూసి
లింగం అని
భావించేవాడు. శివుని
ధ్యానంలో
ఉన్నట్టుగా
మానవుగా

ఉండేవాడు. సంసార దుఃఖాన్ని పోగొట్టే వాడిలాగా చేతులు ఊపుతూ ఉండేవాడు. శివానంద ముగ్గుడై తన రెండు కన్ములనుండి ఆనంద బాష్పాలను రాల్చేవాడు. శివభక్తుల కాళ్ళు మైక్కుతున్నట్లు నేలలై పడుకునేవాడు. నందిలాగ ముందుకు, వెనుకకు ఊగుతూ ఉండేవాడు. ఎప్పుడూ సప్యంగా ఉండకుండా, ఎవరికీ అర్థం కాకుండా ఉండేవాడు. అన్ని విద్యలను వాటంటట అవే అప్రయత్నంగా వచ్చేవి. సాంక్షాత్కృత ఆ నందిశ్వరుడు అవుటంపల్ల బసవేశ్వరుడు శివుని ఆరాధనలోనే అనునిత్యం ఉండేవాడు. ఈ విధంగా బసవేశ్వరుడు ఎనిమిది సంవత్సరాల ప్రాయానికి వచ్చాడు.

ఉపనయన ప్రాణిల్లు...

మాదిరాజు బసవనకు 8 సంవత్సరాలు రావటంతో ఉపనయనం చేయటానికి ఏర్పాటు చేశాడు. పరమశివుణ్ణి గురువుగా భావించేవారికి సామాన్య మానవుడు గురువు ఏర్కంగా అవుతాడు.

“భస్మ రుద్రాష్టధారణ కాక క్షుద్రముద్రలెందుకు” అని లింగధారణ చేసుకున్న నాకు ఎటువంటి ఉపనయనం అవసరం లేదని, నాకు ఎటువంటి ఉపనయన కార్యక్రమాలు చేయకూడదని చెబుతూ

భక్తి సమాజ లింగైక నిష్ఠ కలవి.

బ్రాహ్మణ పథము బహుదేవతారాధన
పరమైనది. భక్తి కులపతి - బ్రాహ్మణము
పెలయాలు వంటిది భక్తి యోగానికి,
కర్మయోగానికి పొత్తు కుదరదు.

కాకులచే పెంచబడిన కోకిలి పిల్లలు
 కుహు...ముహు అంటుంది కానీ, కావ్ కావ్
 అని అరవదు. ఆదేవిధంగా నేను కూడా
 శివనామస్తురణ, శివపూజ తప్ప మరే
 ధ్యానం, ధ్యాసు ఉండడని చెప్పి,
 ఉంపనయనాన్ని తిరస్కరిస్తూ కూడలి
 సంగమేశ్వర స్తావరానికి చేరుకుంటాడు.
 సంగమేశ్వరంలో స్తావరాన్ని ఏర్పాటు
 చేసుకుని శివదీక్ష సంస్కారాన్ని పొంది
 శివతత్త్వ విచారాలు, మతపరమైన
 గోప్యలు ఎంతోమంది జంగములతో
 జిరిపి బసవేశ్వరుడు శివుని సన్నిధిలో
 సంతోషంగా ఉండేవాడు. సంస్కారాన్ని
 నేర్చుకుని వేదవేదాంగాలు, శాస్త్రాలు
 నేర్చుకొని లౌకిక పిషయాలను
 తెలుసుకుని అనేక వచనాలు
 ప్రసాదించెను.

ఆనాటి సామాజిక, మత పరిస్థితులు
- వీరశైవ మతోద్దారకుడు...

ఆ రోజుల్లో సామాజిక పరిస్తి
గందరగోళంగా ఉండేది. సమాజంలో
ఎన్నో మతాలు ఉండేవి. జైన, బౌద్ధ,
చార్యక మతాలు విధిధ మతాల
ప్రాబల్యానికి సమాజం లోనయ్యేది.
నిమ్మజాతులు, నిరక్షరాస్యులు,
శ్మృద్రదేవతారాధనలు, జంతుబలులు
చేస్తూ ఉండేవారు. అగ్రకులాల వారిదే
ఆధిపత్యం. గుణానికి విలువను
ఇవ్వకుండా అగ్రకులాలకే పీఠం వేసారు.
నాటి పరిస్తితిని చూసి బసవన ఎంతో
కలవరపడ్డాడు. ఈ పరిస్తితిని చూసి ఏ
విధంగావైనా మార్పులనే ఉద్దేశ్యంతో
సంఘసంస్కరణకు గొప్ప ఉద్యమం
చేయాలని సంకల్పం చేసుకున్నారు.
పీర్శేవ మతోద్దూరణకు అనేకవిధాలుగా
ప్రయత్నం చేస్తూ పీర్శేవ ఆగమముల
నియమానుసారం శివదీష్ట పొందిన వారి
పూర్వాత్మకు కులగోత్రాలలో ఎటువంటి
సంబంధం లేకుండా అష్టదశ వర్గములు
గలవారు కూడా ఇవిధికి తీసుకునేలా చేసిని

సహాపంక్తి భోజనం చేయిస్తా ఉండేవారు.
అతను అందరిలో కలసి సహాపంక్తి భోజనం
చేసేవారు.

బసవన అనుభవ మండపంను
 ఏర్పాటు చేసి శివశరణుల ద్వారా
 శివభక్తులకు సందేశాలను ఇప్పించేవారు.
 అంతేగాక భక్తుల సందేహాలకు,
 సమాధానాలు పొందటనే గాక
 ఆచరణారీత్యా అనుభవాన్ని సంపాదించు
 కునేవారు. అనుభవ మండప శిక్షణా
 కేంద్రములో అన్ని వర్ణాలాపారు ధనికులు,
 పేదలు, పండితులు, పామరులు,
 అన్నిరకాలవారు ఉండేవారు. సమసమాజ
 నిర్మాణానికి ఆదర్శంగా ఉండేది.
 బసవేశ్వరుడు ప్రజలందరినీ ఒకే త్రాటిషై
 నడిపించటానికి ఎన్నో మంచి మంచి
 విషయాలను, వచనాలను బోధించేవారు.

“కాకి మెతుకుగాంచి కాకుల పిలుచును
 కోడిగింజ గాంచి కోళ్ళ పిలుచు
 మాటలెరుగనట్టి వాటిని చూచియు
 మారవలయు ధ్వాతి మనుజులంత”
 కాకి మెతుకును చూసినట్లయితే
 కాకులను పిలుస్తుంది. కోడి గింజను
 చూసినట్లయితే కోళ్ళను పిలుస్తుంది. ఒక్క
 మనిషి మాత్రమే స్వార్థంతో అంతా తనకే
 కావాలని భావిస్తాడు. మాటలు రాని వాటిని
 చూసి భూమిపై ఉన్న మనిషి మారాలనీ

బసవేశ్వరుడు ప్రజలకు హితబోధ చేశాడు.
 అంతేగాక ప్రతి వ్యక్తి తన జీవిక కోసం
 ఏదైనా ఒక వృత్తిని అవలంబించాలి. వ్యక్తి
 పట్ల గౌరవం ఉండాలి. కేవలం తన
 జీవించడానికి కాకుండా తాను చేస్తున్న పని
 సమాజానికి ఉపయోగపడాలని
 అభిప్రాయాన్ని బసవన ప్రబోధించాడు.
 బసవేశ్వరుడు 'కాయుకమ్ కైలాసం' అనే
 సిద్ధాంతాన్ని ప్రతిపాదించాడు. నిర్వ్యల
 చితంతో చేసే కర్పు కాయుక శబ్దానికరం.

కాయక సిద్ధాంతంలో బసవను
ప్రబోధించిన మరొక ర్యాక్షణం వ్యక్తి స్వేచ్ఛ
ని వ్యక్తి యొక్క వ్యతి వారి పుట్టుకును
ఉద్దేశించింది కాదనీ, అలాంటి నియమం
నిమీ లేదనీ బసవను తెలిఫినాడు.
అంతేకాకుండా ధనాన్ని ఎక్కువ
దాచుకోవటం నరకమని ప్రబోధించాడు.

ఆ సందర్భంలో మనకు గాంధీజీ సూక్తి జ్ఞప్తికి వస్తుంది. “ప్రకృతి మన దైనందినావసరములకు చాలినంత ఇస్తుంది. మనలో ప్రతి వ్యక్తి మనకు కావాల్సినంత మాత్రమే తీసికొని, మిగిలిన దానికోసం ఆశపడకపోతే ఈ ప్రపంచంలో దారిద్ర్యముండదు” అన్నారు. ఈ భావన బసవని కాయుక సిద్ధాంతానికి చాలా దగ్గరగా కనిపిస్తుంది. కుల, వర్డ, లింగ విచ్ఛక్షణ లేకుండా ఉండే సమాజ స్థాపనయే బసవన లక్ష్యం. సమాజంలో ధనిక, దారిద్ర్య వ్యత్యాసాలను రూపుమాపడానికి కృషి చేసిన సంఘ సంస్కర్త బసవన. **స్తు - పురుష సమానత్వం...**

పురుష సమానత్వం...

ఒసవేశ్వరుడు ఉద్దరించిన వీరశైవ
మతంలో ప్రై-పురుషులు సమానం అనే
భావన కలిగి ఉండవారు. వైదిక
సంప్రదాయంలో ప్రైలకు వేదపరణం,
యజ్ఞాప్రవీతధారణ అర్థత లేదు. పతియే
పరమ దైవం. పతిష్ఠతలకు పతి సేవయే
తప్ప దేవుళ్ళి ఆరాదించే ప్రాముఖ్యత
లేదు. కానీ వీరశైవ ప్రైలు సభల్లో,
సమావేశాల్లో పాల్గొన్నవారు. గొప్ప గొప్ప
కవయిత్రులున్నారు. పతి
గౌరవింపరగినవాడు మాత్రమే. కానీ
దైవము కాదు. ప్రై పురుషులందరికీ
దెవము శివుడే.

బసవేశ్వరుడు అనుభవ మంటపంలో
ప్రీలకు పురుషునితో సమానమైన గౌరవ
మర్యాదలను కల్పిస్తూ ఉండేవారు. అక్క-
మహాదేవి, అక్క నాగమ్మ, లింగమ్మ,
నీలాంబిక, గంగాంబిక మొదలైన
శివశరణులు అనేక గోప్యుల్లో, చర్చల్లో
పురుషులతో సమానంగా పాల్గొనేవారు.
ప్రీలకు ప్రముఖ పాత్ర కల్పించేవారు.
ప్రస్తుత సమాజంలో బసవేశ్వరుని
ఆలోచనలు, ఆచరణలు ప్రతి ఒక్క
యువత ఆచరించినట్టయితే దేశం
అన్నిరకాలుగా ఆభివృద్ధిపథంలో
నడుస్తుంది. బసవేశ్వరుని సంస్కారణలు
ఆచరించినట్టయితే ధర్మస్మాత్రాలుగా
నిల్చిపోయి.

నూరు పుస్తకాలు చదువు ఒక వాక్యం రాయి...

- డా॥ ముడుంబై పురుషోత్తమాచార్య

ఇటీవల భారత ప్రభుత్వం ప్రకటించిన సినిమా అవర్షులలో ఉత్తమ సినిమా విమర్శకులుగా నల్గొండకు చెందిన ముడుంబై పురుషోత్తమాచార్యులు జాతీయ పురస్కారానికి ఎంపికయ్యారు. ప్రచారానికి అత్యంత దూరంగా ఉంటూ నిరాడంబరంగా తన పని తాను చేసుకుంటూ వెళ్లే సంగీత, సాహిత్య విద్యాంసులు పురుషోత్తమాచార్యులు. వీరు జాతీయ పురస్కారం అందుకుంటున్న సందర్భంగా తంగేడు తో మాట ముచ్చుట...
మీ కుటుంబ నేపథ్యం బాల్యం, మరియు విద్యాభ్యాసం గురించి వివరించండి...
మాది వండిత కుటుంబం.
త్రైక్విష్టుదేవరాయుల రాజ గురువు తాతాచార్యుల కుమార్తెను తమిళనాడులో ముడుంబై గ్రామ వాసికి ఇచ్చి వివాహం చేశారట. ఆ వంశస్తులే ఆంధ్ర దేశంలో అనేక ప్రాంతాల్లో వలస వచ్చి స్థిర నివాసాలు ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. ఇంటిపేరు ముడుంబై గా మారింది. అలా వలస వచ్చి హజార్ నగర్ లో మా కుటుంబం స్థిరపడింది. మాతాతగారు రంగాచార్యులు సంస్కృత పండితులు. పురాణ కాలాఙ్కిపం చేసేవారు. శ్రీమతి మంగళాయమ్మ, శ్రీమాన్ వేంకట నరసింహచార్యులు మా తల్లిదండ్రులు.

నా బాల్యం అంతా హజార్ నగర్ లోనే గడిచింది. పారశాల విద్య పోచ్ ఎన్ సి వరకు అక్కడే చదువుకున్నాను. తరువాత ఓరియంటల్ విభాగంలో వరంగల్ లో డిప్ట్యూటీ, హైదరాబాదులో బిభిల్, పండిత శిక్షణ పూర్తి చేశాను. 1975లో ఉద్యోగ రీత్యా నల్గొండలో స్థిరపడ్డాను. ఆ తరువాత ఎం ఏ ఎక్షిర్స్ లో స్టోన్ విశ్వవిద్యాలయం నుంచి పూర్తి చేశాను.
మీరు సాహిత్యం పైపుకు మళ్ళడానికి ప్రేరణ ఎవరు?

నాకు సాహిత్యంపై ఆసక్తి కలగడానికి మా నాన్నగారే ప్రేరణ. అలాగే హై స్కూల్ స్టోల్ మా తెలుగు పండితులు సుబ్బామయ్య, గోపాలచార్యుల ప్రోత్సాహం మరువలేనిది. ఓరియంటల్ కాలాశాలలో వరంగల్ లో చదివేటప్పుడు శ్రీ భాష్యం విజయ సారథి గారు సంస్కృతంలో నన్ను ఎంతగానో ప్రోత్సహించేవారు. ఆ రోజుల్లో నేనే

కాలాశాల ప్రథమ స్కూలంలో ఉండివాడిని. వరంగల్లులో నా సీనియర్ శ్రీ గాదె శంకర కవి ప్రోత్సాహంతో వచన కవిత్వం రాశాను. పారశాల స్కూలులో ఉన్నపుస్తి 1963-64 ప్రాంతంలో సరదాగా కొన్ని పద్యాలు రాసినట్లు గుర్తు. 1967లో నీటి పద్యాలు రాశాను కానీ అవి అముదితంగానే ఉండిపోయాయి.

నల్గొండలో సంగీతం అనగానే

మొదట గుర్తుచే పేరు పురుషోత్తమాచార్యులు మాస్టర్. సంగీతంలో మీ ప్రస్తావాన్ని వివరించండి. నేను బాల్యం నుండి మా నాన్నగారి వెంట సంగీత కచేరీలకు, నాటకాలకు, హరికథలకు వెళుతూ చూసి నేర్చుకున్నాను. మా నాయనమ్మ వెంకటమ్మగారి నుండి పాడటం నేర్చుకున్నాను. 1976లో అప్పబే నల్గొండ జిల్లా విద్యాశాఖ అధికారి అబ్బల్ భాదర్ ఫిదా గారి ప్రోత్సాహంతో మొట్టమొదటిసారి వేదికపై సంగీత కార్యక్రమాలు నిర్వహించడం జరిగింది. అప్పబే నల్గొండలో అప్పలాచార్యులు, వెంకట రామానుజాచార్యులు అనే సంగీత విద్యాంసులు ఉన్నారు. 1979లో నేను త్యాగరాజ ఉత్సవ సమితి కార్యదర్శిగా ఉండి సంగీత కార్యక్రమాలు నిర్వహించే వాడిని. ఆ కార్యక్రమాలు చూసి కొంతమంది అభిమానులు సంగీతం

నేరుమని అడిగారు. గొప్ప విద్యాంసులు
ఉండగా నేను నేర్చడం ఏమిటి అని
కొంతకాలం వెనుకడుగు వేశాను కానీ
అభిమానుల కోరిక మేరకు 1989 నుండి
నాద బ్రహ్మ సంగీత కళాశాల ఏర్పాటు
చేసి నేటి వరకు 550 మందికి పైగా
విద్యార్థులకు సంగీతం నేర్చించాను.
హిందుస్కాని కర్ణాటక సంగీతం
రెండింటిలోనూ సాధన చేశాను.

నాలుగు దశాబ్దాలకు పైగా

నిరాటంకంగా అస్వమాచార్య సంకీర్తనలను
ప్రచారం చేస్తున్నారు కదా! దీనికి భూమిక
ఏమిటి?

1980లో శ్రీరంగాచార్యులు అనే
మిత్రునితో కలిసి తాళ్లపొకలో
బ్రహ్మాంత్రప్రాచీన వ్యాపారాలకు వెళ్లి వచ్చాను. ఆ
స్వార్థితో నల్గొండలో కూడా ఈ తరఫు
కార్యక్రమాలు రూపకల్పన చేయాలని
నేను మా మిత్రుడు కలిసి నిర్ణయించు
కున్నాం. 1981లో అస్వమాచార్య సంకీర్తన
ప్రచార సమితి అనే సంస్థను రిజిస్ట్రేషన్
చేయించాం. చాలాకాలం సాధ్యాసాధ్య
లను గురించి ఆలోచించిన పిమ్మటు
1982 జనవరి 16 నుండి ప్రతి నెల 16వ
తేదీన అస్వమాచార్య సంకీర్తన సభ
నిర్మాణాన్ని వస్తున్నాను. 500 నెలలకు
పైగా ఒక్క నెల కూడా క్రమం
తప్పకుండా నిర్మాణంగా లిగాను. కరోనా
కాలంలోనూ నేను నా శిష్యులు సంగీత
కళాశాలలోని అస్వమయ్య సంకీర్తన
సభలు జరిపాము. ప్రతి వంద నెలలకు

ఒకసారి ఈ కార్యక్రమాన్ని మూడు
రోజుల ఉత్సవంగా నిర్వహించాం. కని
సమేక్షనం హరికథ నృత్యం మొదలైన
కార్యక్రమాలను అస్వమాచార్య
సంబంధంగా నిర్వహించాము. ఇటీవల 5
నెలల పండుగ పూర్తి చేసుకోవడం
జరిగింది. విశాంత ఐఎస్ అధికారి
ప్రముఖ సాహితీవేత్త నందివెలుగు
ముక్కేశ్వరరావు ముఖ్యాల్మిథిగా వచ్చారు.
ఈ అస్వమాచార్య సంకీర్తన సభలకు
ఎందరో లబ్జ ప్రతిష్ఠలైన నంగీత
విద్యాంసులను నల్గొండకు ఆస్వానించాం.
ప్రముఖ సంగీతకారులు శోభారాజు, డి.
పశుపతి, బాలకృష్ణ ప్రసాద్, శ్యాంసుందర్,
ఆకెళ్ళ మల్లికార్ణున శర్మ మొదలైన వారు
వారిలో కొందరు.

సాధారణంగా పండిత వంశంలో
జన్మించిన మీరు శాస్త్రీయ సంగీతం,
సంప్రదాయక సాహిత్యంపై సాధికారత

కలిగి ఉన్నప్పటికీ తెలుగులో అనేక
ప్రక్రియల్లో విశేష రచనలు చేశారు. మీ
సాహిత్య ప్రస్తావాన్ని వివరించండి.

సాహిత్యంలో దాదాపు అన్ని
ప్రక్రియల్లో రచనలు చేశాను. ముఖ్యంగా
పద్య కవిత వచన కవిత గేయ కవిత
వ్యాసం నాటకం సంగీత రూపకం నృత్య
రూపకం నవల కథ బాల సాహిత్యం
ఇత్యాది ప్రక్రియల్లో రచనలు చేశాను.
రహస్య భూతం, తపస్విని, గీతల్లో గీత,
రామాయణ భారత భాగవత కథలు నీతి
కథలు విశేష వృత్తాలలో రాశాను. నిరి
మువ్వులు, అవిసె పువ్వులు, ప్రపంచ
విలాసం అనే వచన కవిత్య సంపుటాలు
వెలువరించాను. సరాగాలు రేణుకా దేవి
చరిత్ర జోగులాంబ కీర్తనలు మొదలైన
గేయ సంకలనాలు రాశాను. సింహాగిరి
నరపారి వచనాలను సంకీర్తనలుగా
రాశాను. కృతి రాగిణి అనే శాస్త్రీయ
సంగీత కృతులను వెలువరించాను.
ఘుంటసాల సంగీత వైభవం, ఘుంటసాల
పద్య గాన వైభవం, పదవ తరగతి పార్శ్వ
పుస్తక విల్సేషణ, పదవ తరగతి పార్శ్వాంశా
కథలు, తెలుగు భాష పూర్వ చరిత్ర,
అమృతలోననం మొదలైన వచన
రచనలు వెలువరించాను. అగమ్య నౌక,
డెంజరన్ డెవిల్స్ అనే నవలలు, తేనే
తెరలు అనే కథలు పుస్తకాలుగా
ప్రచురించాను. జానపద రంజని అనే
కథల పుస్తకం అముదితంగా ఉంది.
సంస్కృతంలోని నీతి శాస్త్రోన్ని ముత్యాల
కొలను పేరుతో తెలుగులోకి అనువ

దించాను. తపోభంగం, స్వాతంత్ర్య దీప్తి, శ్రీ సిద్ధివినాయకం, అన్నమయ్య చరిత్ర, దేవిమాహాత్మ్యము, విశిష్టంస్పృతి ఖిల్లా-నల్లగొండజిల్లా, భగవద్రామానుజ వైభవమ్. ఆళ్ళారు వైభవమ్ (12భాగాలు) మొదలైన నృత్య నాటికలను రచించాను.

పద్య సాహిత్యంలో విశేష కృషి చేసిన మీరు ఇటీవల కాలంలో బాల సాహిత్యంలో పుస్తకం వెలువరించారు. దీనికి గల నేపథ్యం ఏమిటి?

చిన్నప్పటి ఆటలు, ఆడుకున్న పాటలు ఆధునిక కాలంలో పిల్లలకు అందించాలని తపన నేను ఇటీవల ఆవిష్కరించిన వెన్నెల కుప్పలు అనే గ్రంథానికి ప్రేరణ. వెన్నెల కుప్పలు బాలల గేయాల సంపుటి. పాట ప్రయోజనం సార్జనినం. సందేశత్వక గేయాలు నేటితరం పిల్లలకు అపసరం అని భావించాను. అందుకే బాల సాహిత్య రచనలకు పూరుచున్నాను.

సంగీత సాహిత్యాలతో పాటు నాటక రంగంలోనూ మీరు విశేష కృషి చేశారు. నాటక రచయితగా మీ ప్రస్తావాన్ని తెలియజేయండి.

నేను మొట్టమొదట 1965లో పోతు కూచి సాంబళివరావు గారి ఏడు సున్నలు అనే నాటకానికి దర్శకత్వం వహించాను. అంతకుముందే నేను ఏడవ తరగతిలో ఉన్నప్పుడు బాల నటుడిగా చిన్నచిన్న పాత్రలు వేయడంతో పాటు నట గాయకుడిగా వేదికమై అనేక పాటలు పాడేవాడిని. ఆ తర్వాత నటుడిగా నాకు ఆసక్తి లేకపోవడం వల్ల నటించలేదు.

1970లో వరంగల్ కీరియంటల్ కాలేజీలో కనుప్పు అనే నాటకం రాసి దర్శకత్వం వహించాను. ఆ తరువాత నాటకాలు రాయడమే కానీ దర్శకత్వ బాధ్యతలు కూడా చేపట్టలేదు. నేను రాసిన తోలి రేడియో నాటిక తపోభంగం, ఆ తరువాత అభాగ్యుని భాగ్యం మొదలైన 25 రేడియో నాటికలు రాశాను. అందులో దాదాపు 15 వరకు రేడియోలో ప్రసారమైనాయి. నేను రాసిన సత్యాగ్రహం నాటికలో సత్య పాత్రలో ప్రముఖ సినీనటి తెలంగాణ శకుంతల నటించింది. 1994లో రాష్ట్ర

ప్రభుత్వం నాగార్జునసాగర్ లో నిర్వహించిన పద్య నాటక పోటీల్లో జడ్జిగా వ్యవహారించాను. 1995, 1997, 1999 సంవత్సరాలలో నంది నాటక పోటీలకు ప్రూట్టి జడ్జిగా నియమించబడ్డాను. జడ్జిగా నా అనుభవంతో పద్య నాటకాలు రాయడానికి పూరుచున్నాను.

‘రాధికామాధవ’ అనే రెండు పాత్రల పద్య నాటకం రాశాను. అది పలుచోట్ల ప్రదర్శితమై కొంత ప్రజాదరణ పొందింది. దానిని చూసి సావేరి కల్పర్త అసోసియేషన్ వారి కోరిక మేరకు మను చరిత్ర ఆధారిత వరూధిని నాటకం రాశాను. ఇది నాకు మంచి పేరు తెచ్చి పెట్టింది. 6 నంది అవార్డులలో పాటు ఉత్తమ నాటక రచయిత అవార్డు కూడా అందుకున్నాను. మహో భక్త శబరి, ప్రభావతి, నీలవేణి, ప్రబంధ రాయబారం మొదలైనవి నా ఇతర పద్య నాటకాలు.

ఉపయోగపడే విధంగా పాల్యాంశ కథలు వంటి కరదీపికలు రాశారు. పీటి నేపథ్యం ఏమిటి?

నేను వృత్తిరీత్య ఉపాధ్యాయుడిని. పిల్లలకు ఏ పారం చెప్పినా దాని పూర్వకథ, ఉత్తర కథలతో పాటు పారం లో ప్రసంగ వశాన వచ్చిన పాత్రల కథలు విద్యార్థులకు చెప్పడం అలపాటుగా మారింది. నేను రిటైర్ అయ్య ముందు సంవత్సరం పారశాలలో ఒక విద్యార్థిని ఈ కథలు మా వరకే పరిమితమా? అని అడిగినప్పుడు వాటిని పుస్తకాలుగా

వేయాలి అనిపించింది. నూతనంగా ఉపాధ్యాయ రంగంలోకి అడుగుపెట్టే యువతరానికి ఈ కథలు మార్గనిర్దేశం చేస్తాయని భావించాను. తెలంగాణ రాక మునుపు ఉన్న పార్యపుస్తకాలలో పదవ తరగతి పాల్యాంశాల కథలు రాశాను. తెలంగాణ ఆపిర్యాన అనంతరం వచ్చిన నూతన పార్యపుస్తకాలలో మా పదవ తరగతి పాల్యాంశ కథలు రాశాను. ఇవి ఉపాధ్యాయులకు ఉపయుక్తంగా ఉండడం నాకు సంతృప్తిని కలిగించింది.

తోలి తెలుగు సినిమా కవి

తెలంగాణకు చెందిన చందాల కేశవదాసు అని నిరూపించిన మీ పరిశోధన గురించి తెలియజేస్తారా?

నేను ఉస్కానియా విశ్వవిద్యాలయం నుండి చందాల కేశవదాసు సాహిత్యం పై పరిశోధన చేసి పీపెచ్చి పట్టా అందుకు న్నాను. తోలి తెలుగు సినిమా పాటల రచయిత చందాల కేశవదాసు అని నిరూపించగలిగాను. తెలంగాణ ఉండ్చిన కాలంలో తోలి తెలుగు సినిమా గీతాల రచయిత తెలంగాణ వాసి అని నా పరిశోధన ఆధారంగా బహుళ ప్రచారం లోకి రావడం అనందం కలిగించింది. కేశవ దాసు కాలంలో ఆయన రాసిన పాటలు వేరే వారి పేరు పై ప్రచారం కావడం నాకు బాధ కలిగించింది. ఆయన పాటలు ఆయన పాటలు గానే గౌరవించి జనాల్కోకి తీసుకెళ్లాలి. చందాల కేశవదాసు సాహిత్యాన్ని ఇటీవల తెలంగాణ రాష్ట్ర సాంస్కృతిక శాఖ సంచాలకులు మామిడి

పారిక్షణ గారికి అందజేశాను. ఆ సాహిత్యం త్వరలో పుస్తక రూపంలోకి రానుండడం సంతోషం కలిగిస్తున్నది.
మీకు వచ్చిన అవార్డులగురించి తెలియజేయంది.

సంగీత సాహిత్య రంగంలో నేను చేసిన కృపిని కొన్ని సంస్థలు గుర్తించి సత్కరించాయి. 1998లో మచిలిపట్టం కళాపీరంవారి ఘంటసాల కమెండేషన్ అవార్డు. 2001లో హైద్రాబాదు శ్రీకళానిధి సంస్థ వారి ఉత్తమ సంగీత విద్యాన్ పురస్కారం. 2004లో మిర్యాలగూడం శ్రీత్యాగరాజనాట్కళాపరిషత్తువారిచేత “కళాబోత్స్వ” బిరుదం. 2008లో ద్వా.నా. శాప్రి “ఉత్తమపరిశోధక అవార్డు” 2011లో “వరూధిని” నాటకానికి ఉత్తమ రచయిత అవార్డు. నందినాటకపోటీ 2011లో గుంటూరు విశ్వశాంతి ఆర్ట్స్ అకాడమీవారి “సంగీత సేవక” పురస్కారం, 2016లో తెలుగువిశ్వవిద్యాలయం వారి సాహితీ పురస్కారం. 2017లో శరచ్ఛంద్ర

ఘంటసాల సంగీతకళాశాలవారి సముద్రాలుఅవార్డు. 2019లో గంధర్వ అకాడమీ, హైద్రాబాదు వారి సంగీత అవార్డు. మొదలైనవి వీటిలో కొన్ని.

ఈ ఘంట దశభ్యాల సాహితీ ప్రస్తావంలో మీకు తగిన గుర్తింపు లభించింది అని భావిస్తున్నారా?

నేను మొదటి నుండి గుర్తింపు కోసం ఎప్పుడూ ఎదురు చూడలేదు. ఏ రచన గుర్తింపు కోసం రాయలేదు. నా భావాలను నలుగురికి పంచడమే నా లక్ష్యం. కానీ నాటక రచనలు, పార్యాంశ కథలు నాకు బాగా గుర్తింపు తెచ్చాయి. ఉభయ తెలుగు రాష్ట్రాలలోని ఎందరో తెలుగు పండితులు ఈ గ్రంథాల వల్ల నాకు స్నేహితులయ్యారు.

జాతీయస్థాయి ఉత్తమ సిని విమర్శకుడిగా పురస్కారం లభించింది కదా! మీ స్పూడన ఏమిటి?

సినిమా రంగానికి సంబంధించిన రచనలు చేయాలని నేను అనుకోలేదు. నా

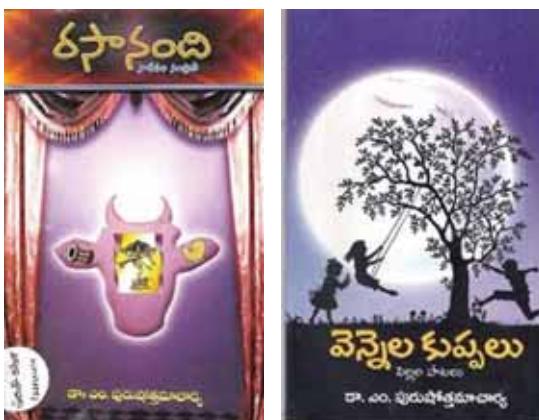
మిత్రులు డాక్టర్ కె.వి.రావు గారు ఘంటసాల పాటల గురించి నాతో తరచుగా చర్చించేవారు. వారి ప్రోత్సాహంతో ఘంటసాల పాటల పై విశ్లేషణ వ్యాసాలు రాశాను. వాటిని మిసిమి పత్రికకు పంపాను. ఆ వ్యాసాలు చూసిన మిసిమి సంపాదకులు అఖినీ కుమార్ కేవలం ఘంటసాల పాటల్లోని శాస్త్రీయ సంగీతమే కాక మొత్తం సినిమా సాహిత్యం లోని శాస్త్రీయ సంగీతం గురించి రాయాలని అడిగారు. వారి ప్రోత్సాహంతో 1941 నుంచి 2017 వరకు మొత్తం సినిమాలలో శాస్త్రీయ సంగీతం ఉన్న పాటలను పరిశోధించాను. సుమారు 350 పాటలు లభించాయి. వాటిని విశ్లేషమ్మా నాదైన పద్ధతిలో వ్యాసాలు రాస్తూ వచ్చాయి. అది కాస్త 750 పేజీల ఉద్దంథం అయింది. 2020 నుండి నేటి వరకు మిసిమి మాసపత్రికలో ధారావాహికగా ఈ వ్యాసాలు వస్తూ ఉన్నాయి. వీటిని చూసిన నా మిత్రుడు ప్రముఖ సిని విమర్శకులు పేచ్ రమేష్ బాబు గారు జాతీయస్థాయి పురస్కారానికి పంచమని సూచించారు.

ఈ గుర్తింపు వస్తుందని నేను ఊహించలేదు. ఇది తెలుగు భాషకు తెలుగువారికి జాతీయ స్థాయిలో దక్కిన గుర్తింపుగా భావిస్తున్నాను.

వర్షమాన రచయితలకు మీరిచే సందేశం ఏమిటి?

‘నూరు పుస్తకాలు చదువు ఒక వాక్యం రాయి’, ‘నూరు కీర్తనలు నేర్చుకో ఒక కీర్తన పాడు’ అనే నానుడులు లోక ప్రసిద్ధం. కానీ ఆధునికులు నేడు ఈ ఘంటలను తారుపారు చేస్తున్నారు. ఈ పద్ధతి మారాలి. అధ్యయనం పెరగాలి. సంగీతమైనా సాహిత్యమైనా లోతుగా అధ్యయనం చేసినప్పుడే విశ్లేషణ సామర్థ్యం పెరుగుతుంది. కొత్త కోణాలు ఆవిష్కరించగలుగుతాం. స్మిన్ కారుడిగా విమర్శకుడిగా ఎదగడానికి మూలం అధ్యయనమే.

ఇంటర్వ్యూ
డా॥ సాగ్ద పత్తయ్
7989117415

పురుషా... ఓ... పురుషా!

శ్రీ పురుష సమానవత్యాన్ని రాంజీస్తున్న కథ...

ఆర్.సి.కృష్ణస్వామి రాజు
93936 62821

“టోర్సో జాతరకి వస్తున్నావా లేదా? అక్కడే హస్టలలో ఉండి ఫోతావా” నిష్టారంగా అడిగింది అమ్మ అలఫుమ్మ. “చూద్దాం” తేలికగా సమాధాన మిచ్చింది కూతురు విహంగ.

“జాతరకి పొంగళ్ళు పెట్టాలి. గంగమ్మకు కోడి కోయాలి. మీ స్నేహితు రాళ్ళు అందరూ కో-ఎడ్యూకేషన్ ఉండే యూనివరిటీలలో చేరితే నీవు అమ్మయిల కాలేజీలో చేరుతాను అని పట్టు పట్టినావు కదా. అప్పుడు నీకు తిరుపతి మహిళా యూనివరిటీలో సీటు దొరకాలని నేను గంగమ్మకు మొక్కిన మొక్క”

“గంగమ్మకు పుంజు కోస్తున్నావా? పెట్టు కోస్తున్నావా”

“గంగమ్మకు కోసేది పుంజునే...నీకు మాత్రం పుంజు పులుసు వండి పెట్టసులే. నీకు పుంజు కూర వాసన పడదు కదా”

★ ★ ★

విహంగ చదివేది జర్నలిజం కోర్సు. తిరుపతి నుంచి స్యాంత ఊరు చేరాలంబే కనిసం ఆరు గంటలైనా పడుతుంది. గబగబా లగేజీ సర్రుకుని రఘ్నింగ్ ఆటోలో యూనివరిటీ దగ్గరి బన్ స్టోర్ కు చేరింది. అర్థ గంట అయినా బస్సు రాలేదు.

రోడ్స్‌లో బుల్లెట్టు బండిని అమ్మయి ట్రైవ్ చేస్తుంటే వెనుక మొగుడు కూర్చుని

ఉన్నాడు. ఆనందపడిపోయింది విహంగ. ‘అబ్బాయిలకన్నా అమ్మయిలు దేనిలోనూ తీసిపోరని ఈ ప్రపంచం ఎప్పుడు అర్థం చేసుకుంటుందో...’ ఇంతలో బస్సు వచ్చి నిలబడింది. ట్రైవర్ సీటులో మగ ట్రైవర్ని చూసి బస్సు ఎక్కుకూడదనుకుంది. ‘అయినా మన రూటల్లో లేది ట్రైవర్లు లేరు కదా’ అని గుర్తు తెచ్చుకుంది. ఇంతలో లేడీ కండక్టర్ని చూసి ‘సర్రుకుండాం’ అనుకుంది.

బస్సులో నుంచి లేడీ కండక్టర్ తల బయటికి పెట్టి ‘ఈ రోజుకు కుప్పం బస్సు ఇదే లాస్ట్. ఎక్కు వాళ్ళు ఎక్కుండి’ అని గట్టిగా అరిచింది. బస్సు మిస్సు అయితే ప్రయాణం రద్దు అయిపో తుందని గబగబా బస్సు ఎక్కుంది. సీట్లు చాలా ఖాళీగా ఉన్నాయి.

‘మహిళలకు మాత్రమే’ సీటులో ఎవరో మగారు కూర్చుని ఉన్నారు. విహంగ పిడికిలి చిగుసుకుంది. “లేవండి, నేను కూర్చోవాలి. ఇవి ఆడోళ్ళ సీట్లు” అని దబాయింపుగా చెప్పింది.

‘వెనుక అన్ని సీట్లు ఖాళీగా ఉన్నాయి కదమ్మ, వెళ్లి కూర్చోవచ్చు కదా’ అని వారు అందామనుకున్నారు. కానీ, కుదరదంటే కౌటీట్లుగా ఉన్న విహంగ వాలకం చూసి ‘గొడవ ఎందుకులే’ అని వెళ్లి వెనుక సీట్లులో కూర్చున్నారు.

‘ఎప్పటికీ మగవాళ్ళ ముందర గోడకు కొట్టిన పేడ ముద్దలూ ఉండకూడదు. గోడకు కొట్టిన బంతిలా ఉండాలి. అప్పుడే ఆ రోజు మనది అవుతుంది’ అని మనసులో అనుకుంది. విజయ గర్జంతో ముగ్గురు కూర్చునే సీటులో ఒక్కతే కూర్చుని కాళ్ళు ఆడిస్తూ కిటికీలో నుంచి చూస్తోంది. “లేచింది..నిద్ర లేచింది మహిళా లోకం” పాట, బస్సు ఆడియోలో వస్తోంది. ‘మహిళా లోకాన్ని ఎక్కుడ లేవనిస్తున్నారు. అంతా కవుల స్టోర్ మహిళలు ముందుకు వెళ్లుకుండా మగ మహిరాజులు తోక్కేస్తున్నారు’ మనసులోనే రుసరుసలాడింది.

బస్సు కిటికీలో నుంచి మాగిన తాటి పండ్ల వాసన తెరలుతెరలుగా వస్తోంది.

★ ★ ★

విహంగ అయిదవ తరగతి చదివేటప్పుడు కుప్పం పట్టుణానికి పదిహేను మైళ్ళ దూరంలో, కర్నాటక రాష్ట్రం సరిహద్దుల్లో ఉన్న ఒక చిన్న గ్రామం. పండు వెన్నెల్లో ఇంటి ముందర ముగ్గులేస్తోంది అలఫుమ్మ. చదివింది పది అయినా లోక తీరును బాగా చదివిన మనిమి

చిన్న కొబ్బరి చిప్పలో ముగ్గు పిండి పెట్టుకుని అమ్మ వేసే ముగ్గునే చూస్తోంది విహంగ. గబుక్కున ఏదో గుర్తుకొచ్చిన దానిలా “అమ్మ, నాన్న అంటే గట్ట

దేశాలలో ఉన్నాడు. ఇంటికి ఎప్పుడో కానీ రాడు. నాన్నకి నాన్న, అదే... తాత ఉండేది మన ఊరికి ఇరవై వైళ్ళ దూరంలోనే కదా, ఎప్పుడూ మన ఇంటికి రాడేమి? అని అడిగింది.

“నేను అంటే మీ తాతకి చాలా కోపం”
“ఎందుకని?”

“రండు కాన్సులలోనూ ఆడ బిడ్డలనే కన్నానట. వారికి నేను వంశోద్ధారకుడిని ఇవ్వలేదట. అందుకని ఆయునకు నా మీద ముక్కులదాకా కోపం”

“అందరూ మగ బిడ్డలనే కనాలా”

“అంత పెద్ద విషయాలు నీకు ఎందుకులే అమ్మీ, నీ చదువు నువ్వు చదువుకో”

విహంగ పశ్చ పటుపటా కొరికింది అలఫుమ్ము గమనించలేదు.

★ ★ ★

ఏడవ తరగతి చదివేరోజుల్లో - పెళ్ళి అయిన రెండు ఏళ్ళకే అక్క, మూటూ ముల్లె సర్లుకుని అమృగారింటికొచ్చింది. పిల్లలు పుట్టలేదని అత్తమామలు అక్కని అమృగారింటికి పంపించేశారు. రెండు నెలలకే బావ కొత్త పెండ్లి కొడుకు అయ్యాడు.

“మొన్న పంచాయితీ ఆఫీసు కాడ న్యాన్ పేపర్లో చదివాను, లోపం ఆడ దానిలోనే కాదు, మగ వాడిలో కూడా ఉంటుందట కదా” గట్టిగా అమ్మీని నిలదీసింది ఎర్రటి కళ్ళతో విహంగ.

“నువ్వు నోరు మూసుకోవే.. ఇది పల్లెటూరు. ఎగిరెగిరి మాటల్లడితే ఊరు వదిలి వెళ్లపోవలసి వస్తుంది. బంధువు లందరినీ దూరం చేసుకోవలసి వస్తుంది.

సినిమాల్లో మాదిరి రీలు రీలుకూ సీను మారినట్లు మన జీవితాలు మారవు” అని ఘాటుగా సమాధానమిచ్చింది అలఫుమ్ము.

తెల్లటి విహంగ కళ్ళు కొద్ది క్షణాల్లోనే ఎర్రబడ్డాయి.

★ ★ ★

పదవ తరగతి పరీక్షలు జరుగు తున్నాయి.
బంధువులామె కువైట్ కి వెళ్లి అక్కడ నానా చాకరీ చేసి డబ్బు సంపాదించేది.
తనకోసం పైసా దాచుకోకుండా జీతం డబ్బులు మొత్తం మొగుడికి పంపించేది. మొగుడేమా, టీంగు రంగాడి లెక్కన జల్సా చేసేవాడు. కువైట్ నుంచి భార్య ఇంటికి వస్తే దేశం కాని దేశం

లో ఏ ఏ వేపాలు వేస్తున్నావో” అని తాగి వచ్చి చితకబాదే వాడు. అయినా ఆమె గొంతు తెరిచేది కాదు. ‘పొట్ట కూటి కోసం పుట్టి పెరిగిన ఊరి నుండి దేశం కని దేశం పోవడమే పొరపాట’ అన్నట్లు బాధగా ఉండేది ఆమె ముఖం.

ఇప్పుడు చూసిన విహంగ కోపంగా అలఫుమ్మతో “ఆ మొగుడు ఉంటే ఏమి, లేకపోతే ఏమి?” అని విరుచుకు పడింది.
“అదేందమ్మి అట్లా అంటా ఉండావు? ఎంతైనా తాళి కట్టిన మొగుడు కదా” అని నచ్చ చెప్పింది.

“అట్లని చెప్పి వాడితోనే సంసారం చేయల్సా! వాడు కట్టిన తాళి వాడికి ఇచ్చేసి ఎంచక్కా ఇంకో పెండ్లి చేసుకోవచ్చు కదా”

“పిచ్చిపిచ్చిగా మాటల్లాడ వద్దమ్మి ముందు మడక వెనుకే కదా వెనుక మడక నడవాల్సింది. ఊర్లో ఎవరన్నా నీ మాటలు విన్నారంబే ఈ జన్మకి నీకు పెండ్లి చేయలేను. చేయాలన్నా చేసుకునేకి ఏ మొగొడూ ముందుకు రాడు”

“ఏంది నువ్వు చెప్పేది? పెండ్లి చేసుకోకుండా బతకలేనా” అని ఎదురు ప్రశ్న వేసింది.

‘మగోని బతుకు చిప్ప నిండా మెతుకు, ఆడదాని బతుకు గంజిలో మెతుకు అని పెద్దోళ్ళు ఎప్పుడో చెప్పినారు కదా దేముడా..ఈ అమ్మీకి ఊరికి దూరంగా ఏదన్నా హస్తల్లో సీటు ఇప్పించుకూడదా’ అని మనసులో అనుకుంది అలఫుమ్ము.

★ ★ ★

ఇంటరీక్కడియట్ చదివే రోజుల్లో - “పాలుమాలికగా ఉంది, నేను పడుకుంటా ఉండాను, నువ్వు పడుకునేటప్పుడు కొట్టంలో ఆపులకు, ఎద్దులకు గడ్డి వేసి పడుకో” అని అలఫుమ్ము చెప్పింది.

అర్థరాత్రి లేచి కొట్టంలోకి వెళ్లి గొడ్డు ఎలా ఉన్నాయో చూడడం అలఫుమ్ము అలవాటు. ఆ రోజు కూడా లేచి కొట్టంలోకి పామూ పుట్టా దూరినాయే మొనని టార్చ్ లైట్ వేసి చూసింది. అలాంటిదేమీ కాన రాలేదు. అయితే

ఎద్దుల ముఖాలు దీనంగా కనిపించాయి.
‘ఏమిటా’ అని చూస్తే ఎద్దుల ముందర
ఒక్క గడ్డి పోచ కూడా లేదు. ఆపుల
ముందర గడ్డి దండిగా ఉంది. గబగబా
వాములో నుంచి గడ్డి పెరికి వాటి
ముందు వేసింది. ఆబగా తింటున్న వాటి
తల నిమిరింది.

కొట్టంలో నుంచి నేరుగా విహంగ
పడుకున్న చోటికి వెళ్లి నిద్ర లేపి
“ఏవీమై..అన్ని గొడ్డకూ గడ్డి వేయమని
చెప్పినాను కదా, ఆపులకు వేసినాను,
ఎద్దులకు ఎందుకు వేయలేదు” అని
అడిగింది.

కశ్య మూసుకునే లేచి కూర్చున్న
విహంగ “ఎద్దులు మగని కదా, అందుకని
వాటికి వేయలేదు” అని ఏమాత్రం
మొసామాటం లేకుండా చెప్పింది.

నెత్తిన బాంబు పడినట్లయ్యంది
అమెకు. ‘మగ’ శబ్దం వింటే ఆకాశమంత
ఎత్తు ఎగిరి పడే కూతురిని తిట్టిన తిట్టు
తిట్టుకుండా తిట్టాలనుకుంది. అమాయ
కంగా కనిపిస్తున్న విహంగ ముఖం చూసి
“పిచ్చి దానా, ఈ స్పష్టిలో ఆడకి ఎంత
ప్రాముఖ్యం ఉందో, మగకు కూడా అంతే
ఉంది. దేని అవసరం దానిదే. పాలిచ్చే
ఆపు మాత్రమే ఉంటే మనలాంటి రైతుల
కడుపులు నిండవు. వ్యవసాయానికి
ఎద్దులు కూడా కావాలి.

ఒకటి గుర్తు పెట్టుకో, మగ
వాళ్ళందరూ మంచి వాళ్ళు కాదు,
అలాగని మగ వాళ్ళందరూ చెడ్డ వాళ్ళు
కాదు. మంచి చెడ్డ, రెండూ ఈ స్పష్టిలో
ఉంటాయి. మనకి చెడ్డ మగవాళ్ళు
ఎదురయ్యారని ఈ ప్రపంచంలో
అందరూ అలాగే ఉంటారని ఎందుకు
అనుకుంటావు? నీ ఆలోచనా విధానం
మార్చుకోవాలి”

“ఏమో అమా.... నాకవేమీ తెలియవ.
నా మనసుకు అలా అనిపిస్తోంది”

‘ఈ అమ్మ ఎప్పుడు మారుతుందిరా
భగవంతుడా’ అని తల పట్టుకుని
కూర్చుంది అలఫుమ్మ.

అక్కడక్కడా ఎక్కిన ప్రయాణికులతో

బస్సు మూడవ వంతు నిండింది.

బస్సు చిత్తురు దాటి పలుమనేరు
మీమగా వెళుతోంది. రోడ్డుకి అడ్డంగా
ఒక మగ ఏనుగు రావడంతో గబుక్కున
బ్రైకు వేసి దూరంగా రోడ్డు పక్కగా
బస్సును నిలబెట్టాడు ట్రైవర్.

ప్రయాణికులెప్పురూ బస్సు దిగలేదు.
ఏనుగు ఎలా నడుస్తోంది, తొండం ఎలా
ఎత్తుతోంది, తోక ఎలా ఆడిస్తోంది, తెల్ల
దంతాలు ఏ పైజాలో ఉన్నాయని మాత్రం
చర్చలు విపరీతంగా జరిపారు.

సందిట్లో సడేమీయాగా ఉడకబెట్టిన
లేత మొక్కజొన్నలమ్మే అక్కా తమ్ముడు
బస్సు ఎక్కారు. చాలా మంది
ప్రయాణికులు వారి దగ్గర కొనుక్కు
న్నారు. చివరిగా తమ్ముడు విహంగ
దగ్గరికి వచ్చి పది రూపాయలకు రెండు
మొక్కజొన్నలని చెప్పి కొనుమని ఒకటికి
రెండు సార్లు అడిగాడు. గట్టిగా తల
ఊగిస్తూ వద్దంది. ఉపు, కారం కూడా
చల్లి ఇస్తానన్నాడు. వద్దండే వద్దని చెప్పింది.

రోడ్డు పక్కనే మరొక బస్సు
నిలవడంతో వారు గంపలెత్తుకుని
అక్కడికి పరుగులు తీస్తూ ఉన్నారు.
అప్పుడు విహంగ, చేయి అడ్డం పెట్టి
అక్కని, మొక్కజొన్నలు ఇప్పుమని
అడిగింది. నిర్మాపామాటంగా పది
రూపాయలకు ఒకటి అని చెప్పింది. తన
వద్ద ఉపుకారం కూడా లేదని చెప్పింది.
అయినా ఇరవై రూపాయలిచ్చి రెండు
మొక్కజొన్నలు కొనుక్కుంది. విహంగ
వైపు నింతగా చూస్తూ పరుగులు తీసినారు
అక్కాతమ్ముడు.

రోడ్డుంటా కాసేపు అటూ ఇటూ
తిరిగిన ఏనుగు మళ్ళీ అడవిలోకి
వెళ్ళిపోయింది.

ప్రయాణికులందరూ హమ్మయ్య
అని ఊపిరి పీల్చుకున్నారు.
విహంగ ముందరి సీటులో
సాంప్రదాయబద్ధమైన గుడ్డలు ధరించిన
ఒక బిడ్డతల్లి కూర్చుని ఉంది.
కన్నార్చుకుండా బిడ్డనే చూసుకుంటోంది
తల్లి. ఆకలయ్యందో ఏమో, బిడ్డ ఏడవడం
ప్రారంభించినాడు. బస్సులో బిడ్డకు

పాలివ్యడం కొంత అసాకర్యంగా ఉంది
అమెకు. చుట్టూ ఉన్న మగ వాళ్ళను చూసి
పాలు ఇప్పుడం మానుకుంది. బిడ్డ మళ్ళీ
ఏడుపు అందుకున్నాడు. పాలు ఇప్పక
తప్పింది కాదు. చిన్నగా జాకెట్టు తీసి
పాలు పడుతూ బిడ్డ ముఖాన్ని నిండుగా
చిరుతో కప్పింది. అయినా ఏదో తెలియని
భయంమగ వాళ్ళావరైనా
చూస్తారేమానని.

విహంగ కూడా ఏ మగవాడి విషపు
చూపులు పడుతాయోనని సూక్ష్మంగా
చూడసాగింది. అలాంటిదేమీ జరుగేలదు.

బిడ్డతల్లి బాధలు గుర్తించిన ఇద్దరు
కాలేజీ కుర్రాళ్ళు వెనుక సీట్లో నుంచి
లేచి వచ్చారు. ఈ ఆకతాయి కుర్రాళ్ళు
ఏమో చేయబోతారని విహంగ కండ్లు
పెద్దపి చేసి చూడ సాగింది. అయితే
వాళ్ళ పాలు ఇప్పుడం ఎప్పురూ చూసే
అవకాశం లేకుండా అడ్డంగా నిలబడ్డారు.
బిడ్డ తల్లి ముఖంలోకి ఎక్కడలేని ధైర్యం
వచ్చింది.

పాలివ్యడం పూర్తి అయ్యంది. ఆమె
దిగాల్సిన బస్సు స్టేషన్ వచ్చింది. బిడ్డతో
అమె దిగుతుంటే ఆమెకు సహాయకంగా
బ్యాగులను దించి పెట్టారు ఆ కాలేజీ
కుర్రాళ్ళు.

ఎంతో ఆప్యాయంగా ఆమె వారికి
“ధ్యాన్క్షీ” చెప్పింది. కాలేజీ కుర్రాళ్ళు బిడ్డ
బుగ్గపై చిన్నగా చిట్టికెలు వేశారు. బోసి
నప్పుల బిడ్డ కిలకిలా నవ్వినాడు. గజ్జెల
కాళ్ళ పలకరింపుగా ఆడించినాడు.

ఆశ్చర్యంగా చూస్తున్న విహంగకు
అమ్మ మాటలు గుర్తుకొచ్చాయి. “మగ
వాళ్ళందరూ మంచి వాళ్ళు కాదు,
అలాగని మగ వాళ్ళందరూ చెడ్డ వాళ్ళు
కాదు”

బస్సు కిటికీలో నుంచి చామంతి
తోటల చల్లటి గాలులు విహంగ
ముఖానికి తగిలాయి.

ఊవీతంలో మనకి ఎదురైన
అనుభవాల ఆధారంగా ఏర్పడ్డ
అభిప్రాయాల నాటెంకు మరో వైపు కూడా
ఉంటుంది కాదు’ విహంగలో
ఆలోచనలు మొదలయ్యాయి.

క్రియాశీలం...

డా॥ తిరునగర శ్రీవివాస్, 84660 53933

నిజమే... ఏ లెక్కకూ అందదు
నిస్యార్థం ఓ క్రియాశీలక సంఘర్షణ
పురోగామి జీవితంలో
నిట్టుర్చులను బహిష్కరిస్తే
వేలవేల చేతులై అందుకోవాలి
సన్నివేశాలుగా రూపుదిద్దుకొవాలి
మెరుపు మొప్పలు మెరసినప్పుడే
సెలయేళ్ల రెక్కలు విప్పుకోవాలి
పాదాలకు ఛైర్యం పెరిగితే
ప్రాణంలేని పర్వతాలేమిటి
ప్రపంచమే కదులుతుంది
దూసుకుపోయే చూపుకు
జీవితమే వర్ధదృశ్యచిత్రం
కమ్ముకున్న ఒంటరితనానికి
అవరించిన శూన్యకాశానికి

అలోచనే దుమికి వచ్చే ఆయుధం
మనోవికాసమే తలెత్తుకునే గతిశిలం
ముందడగే వెనుదిరగని జలపాతం
ఎన్నోన్ని సంఘర్షణలు చరిత్రగా మారితే
ధైర్యపు ఉగ్గలు పోసే
ఊతకర్రలు మొలుస్తాయి
జవసత్యాలు మొగ్గలు విచ్చుకుంటాయి
నడకలు నదులై సాగుతాయి
అందుకే
జీవితం వ్యాపకం కాదు
నిప్పులాంటి జ్ఞాపకం
పుట్టుమచ్చులాంటి ప్రతిబింబం
అంతమంటూలేని
ఎడతెగని ప్రయాణం

‘వాణసవాటిక’ సాహిత్య వైభవం!

బాన్సువాడ ప్రాంత సాహిత్య చరిత్రెన్నె
ప్రత్యేక పరిశోధనా వ్యాసం...

సుప్పుని సత్యనారాయణ
94926 26910

ఈ క ప్రాంతానికి ఉన్న
గొప్పతనమును, విశిష్టతను తెలుసు
కోవాలంటే, ఎంతో కొంత చరిత్ర
అవసరం. చరిత్ర అనేది లేకుండా ఏ ఫ్లా
పురాణము పుట్టదు. తద్వారా అనువైన
ఆధారములు కూడా లభించడం గగనం
అవుతుంది. అందుకే మన పూర్వీకులు
శాసనాలపైన, చారిత్రక ప్రదేశాల వద్ద,
మరుగున పడిన సాహిత్య చరిత్రెన్నె
విభిన్నమైన అంశాల మీద విస్మయమైన
పరిశోధన జరిపి వాస్తవమును లోకానికి
చాటి చెప్పడానికి విశ్వ ప్రయత్నాలు
చేయబడ్డాయి. చేయబడుతున్నాయి.
బాన్సువాడ ప్రాంతం పూర్వ చరిత్ర...

అనాది నుండి అనేక సాహితీ
పరిమళాలకు పునాది ఆ ప్రాంతం.
లెక్కకు మిక్కిలి తత్త్విర్కనలు, యష్టగాన
గ్రంథములు, శతక వాజ్ఞాయములు,
ఆయుర్వేద వైద్య గ్రంథములు, భజన
కీర్తనలు మొదలగు ఎన్నో విలువైన
గ్రంథములకు, ఉత్తమ కవి పండితులకు
ఆ ప్రాంతం జన్మిస్తాలం. అందుకు
ప్రతిపాతమే ఆ నేల అనేకమంది సాహితీ
మూర్ఖులను, గాయక మహాశయులను,
పండిత కోవిదులను పెంచి పెద్ద
చేసినటువంటి నేలగా ప్రసిద్ధికేక్కింది.
సుసంపన్నమైన తెలంగాణ రాష్ట్రమున
పూర్వపు ఇందూరు జిల్లా (నిజమాబాద్ -
ప్రస్తుతం కామారెడ్డి జిల్లా)కు గల

ప్రత్యేకత ఏమిటో మనందరికీ తెలిసిందే.
ఈ జిల్లాలో ఎందరో పేరు మౌసిన
కవులు, గాయకులు, మహా పండితులు,
అవధానులు, వేదాంతులు, జన్మించారు
అనడానికి, నేటికీ అనేక సభీవ స్కాయ్లు
మనకు కనబడతాయి. మహాకవి ‘డాక్టర్ దాశరథి కృష్ణమూచార్యులు’ వారిని
బంధించింది కూడా ఈ జిల్లాలో గల
చారిత్రాత్మక ఖిల్లా జైల్లెలులోనే. ఈ
జిల్లాలోనే మహార్యమాలు అనేకంగా
జరిగాయి. అంతటితోనే కాకుండా ఈ
జిల్లాయే తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధనలో
కూడా ప్రధాన భూమికను పోషించింది.
ఈ జిల్లాలోని పేరు ప్రశ్నాతలు ఉన్న
అత్యంత ప్రతిష్ఠాత్మకమైన మండల
కేంద్రమే బాన్సువాడ. ప్రస్తుతం ఈ
ప్రాంతం 2016 నుండి కామారెడ్డి జిల్లా
కేంద్రంగా భాసిల్లుతోంది.

ఫ్లా వైశిష్ట్యం...

భారతం ప్రాంతికరణకు శ్రీకారం చుట్టిన
మహానుభావుడు, ఆదికవి, వాగను

శాసనుడు, శబ్దశాసనుడుగా పేరు
పొందినటువంటి సాహితీ సంపన్నుడు
నన్నయభట్టు. నన్నయభట్టుకు
భారతాంగ్రేటికరణ సమయంలో చేదోడు
వాదోడుగా ఉండి, తగు సలహాలను,
సూచనలను అందజేసి, దోహదకారిగా
నిలిచినటువంటి మరో గొప్ప సాహితీ
సంపన్నుడు, అమోఘ ప్రతిభాశాలి,
సాహితీ దురంధరుడు, నారాయణ భట్టు.
ఈ నారాయణ భట్టు ఈ బాన్సువాడ
ప్రాంతంనందే పురుడు పోసుకున్నట్లు
చారిత్రక ఆధారాల వల్ల మనకు స్వప్తం
అవుతోంది. నన్నయభట్టు ఈ
విషయమును మహాభారతం
ఆదిపర్వంలోని కావ్యరంభంలోనే ఈ
విధంగా కీర్తించాడు.

“పాయక పాకశాసనికి భారతమోరే
రణమ్మునందు నా
రాయమునట్లు ‘వాణసధరామరు’ వంశ
విభాషణమండు నా
రాయమాభట్టు వాజ్ఞాయ
దురందరుడున్న తనకిష్టుడున్ సహ
ద్వాయుడునైన
వాడభిమతస్తోత్రోదయి నిర్మహింపగన్!!”
స్కాట్టు నన్నయ్య చెప్పినట్లు ఈ
భూమిపైన ఒక పుణ్య ప్రదేశము. ఆ
ప్రాంతమే వాణసవాటిక. ఆ వాణసవాటిక
ప్రాంతము నందు జన్మించిన గొప్ప
సాహితీ దురంధరుడు శ్రీనారాయణ

భట్టు అనే కవి. నాకు బాల్యమిత్రుడు మరియు సహాయ్యి. నేను రచించిన టువంటి మహాభారత రచనలో నాకు వెన్నుదన్నగా నిలిచి, మిక్కిలి ప్రోడ్జులము నందించి, చేదోడువాడోడుగా నిలిచిన సాహితీ సంపన్ముడని, మహాభారత యుద్ధంలో అర్జునులకు శ్రీకృష్ణుడు ఉపకరించినట్లుగా నాకు నారాయణ భట్టు వ్యాస నిరూపితార్థంబైన భారతమును అనువదించడంలో మిక్కిలి తోడ్జుటును అందించాడని నన్నయగారే వ్యాఖ్యానిం చారంటే నారాయణ భట్టు గొప్పతనం ఏమిటో మనకు అవగతం అవుతుంది.

నారాయణ భట్టు ‘వాణిస’ అని బ్రాహ్మణ వంశముకు చెందిన వాడుగా చెప్పబడటం, ఆ వర్ధముకు చెందిన బ్రాహ్మణ కుటుంబికులు ఈ ప్రాంతము నందే ఇప్పటికే ఉండడం వల్ల నారాయణభట్టు కూడా బాస్సువాడ ప్రాంతముకు చెందినవాడే ఆనేందుకు బలం చేకొరుతుంది.

ఓణ, వైదిక మతాల మధ్య అనాడు ఉన్న పరిష్కారుల వల్ల, నారాయణ భట్టు తూర్పు చాణుక్య రాజైన రాజరాజ నరేంద్రుని ఆశ్రయం పొందినట్లు భావించవచ్చు’. అని ప్రముఖ సాహితీవేత్త, కవి, రచయిత డా॥ వడ్డ శంకర్ వారి “నిజామాబాద్ జిల్లా కవిత్వం”లో పేర్కొన్నారు.

ఇంత గొప్పవైన నారాయణభట్టు, మహాభారత రచనలో అదికివి నన్నయ్యకు తగు సహాయమును చేసి, సూచనలను అందించినట్లుగానే చరిత్రలో చెప్పబడింది తప్ప, ఆయన స్వీయ రచనలు ఉన్నట్లుగా ఆనవాళ్లు లేవు. ఉన్నా అవి నేటి వరకు అలభ్యంగానే ఉన్నాయి.

మొదట బోధన్ వేములవాడ చాణుక్యుల వర్ధ ఉన్న నారాయణ భట్టు 1052 లో జరిగిన యుద్ధంలో రాజరాజ నరేంద్రునికి పశ్చిమ చాణుక్య ప్రభువైన త్రైలోక్యముల్లదేవునికి మధ్య సంధి కుదిర్చి, రాజరాజ నరేంద్రుడు సింహసనం అధిష్టించడానికి సహకరించాడు. అందుకు

కృతజ్ఞతాపూర్వకంగా నందంపూడి అగ్రహాన్ని నారాయణభట్టుకు దానం చేసినట్లుగా “తెలంగాణ సాహిత్య వైశిష్ట్యం”లో ఆచార్య ఎన్.వి. రామారావు అభిప్రాయపడ్డ విషయమును డాక్టర్ వడ్డ శంకర్ “నిజామాబాద్ జిల్లా కవిత్వం”లో పేర్కొన్నారు.

ఈ నారాయణ భట్టు తదనంతరం వీరి వంశియులుగా పిలుబడుతూ, వీరిలో ఒకరై కొంకణం సాధువు’, అద్భుత వేదాంత గ్రంథాలు, కందార్థ ములను అందించినాడని, ఈయన కొంత కాలానికి బ్రతుకుదెరువు కొరకు మరో ప్రాంతానికి వలనవెళ్లినట్లు పెద్దలు చెఱుతారు. తరువాతి కాలంలో భట్టుమూర్తి కవిరాజుగా ప్రసిద్ధుడైన కవిత్సేపుడు శ్రీ మార్కుండేయ చరిత్ర, భద్రావతి పరిణయం, అనే యక్కగాన గ్రంథాలను రచించినాడు.

“సాడు దూర్మాస మహాముని పట్టణముగా పిలుబడే నేటి ‘దురికి’ ప్రాంతంలోని అంతర్భాగమే ఈ బాస్సువాడ. వీరు ఇక్కడ నివసించారు అనడానికి నిదర్శనంగా మా ఊరి వ్యవసాయదారుల పంటపొలాలలో గల కొంత ఒక ప్రాంతాన్ని భట్టోని బురుజాగా ఇప్పటికే పిలుస్తారు. దీనికి సమీపంలోనే భట్టోని కుంట కూడా ఉన్నది.” అని సుప్రసిద్ధ సాహితీవేత్త, స్వగ్రీయ గోశిక్ నరహారి ‘శ్రీ శిరిడి సాయి శతకము’లో వారి గ్రామ పూర్వ చరిత్రను ప్రస్తావిస్తూ ఈ విషయమును పేర్కొన్నారు.

ఇంతటి ప్రాశస్త్యాన్ని, విశిష్టతను కలిగినటువంటి ఈ ప్రాంతాన్ని పూర్వం వాణసవాటి అని, బోధన్ ప్రాంతమునందు నేడు రాకాసిపేటగా పిలుబడే ప్రాంతంలో బకాసురుడు అనే రాశ్శనుడు, నాడు ప్రతిరోజు బండెడు అన్నం, బండికి కట్టిన రెండు మహిమములు (దున్న పోతులు) ఒక మనిషిని, ప్రతిరోజు బలి కోరేవాడట. అందుకు బకాసురుడికి సమర్పించే ఆ మహిమములను ఈ ప్రాంతం నుండి తీసుకు వెళ్లేవారట. అందువలన ఈ ప్రాంతం ‘మహిమవాడ’

గా, అనంతరం కళ్యాణి చాణుక్యులు వారి కాలంలో ఇక్కడి జనాన్ని బానిసలుగా చూస్తూ అంతులేని వెట్టి చాకిరి చేయించారట. అందువల్ల ఈ ప్రాంతాన్ని ‘బానిసవాడ’గా కూడా పిలువగా, తదనంతర కాలంలో ‘బాసవనం’ అనే పూలవనం ఈ ప్రాంతం నందే ఉండడం వల్ల ‘బాస్సుడ’ గా నేడు ‘బాస్సువాడ’గా అలరారుతోంది.

ఇంతటి ఉజ్జ్వలమైన మహాన్వతమైన ప్రశ్నలైన కలిగిన ఈ ప్రాంతంలో పలు పాయలుగా సాహిత్యం విస్తరించింది. ఎందరో పుంభావ సరస్వతి మూర్తులను కన్న పుణ్యపుస్తలంగా ప్రసిద్ధికి ఎక్కుంది. ఆ కవుల పరంపరను, వారి సాహిత్య జీవిత విషములను ఒక్కొక్కటి గమనించినట్లయితే,

కవుల వివరములు...

1. వరకి మడివాళ్లప్ప (బిచ్చుండ మరం), 2. తోటి భీమయ్య మహారాజ్ (దురికి), 3. బసిరెడ్డి రాజిరెడ్డి (బోర్డం), 4. పరువయ్యకవి (బోర్డం), 5. పెద్దిరాం పేచన్న పంతులు (తిరుమలాపురం), 6. గోశిక నరసింహచార్యులు (దురికి), 7. గోశిక భామనార్యులు (దురికి), 8. నక్క రామన్న (దురికి) 9. ధార రామకృష్ణయ్య (దురికి) 10. ఎలగందుల నరసయ్ (బాస్సువాడ) 11. సద్గురు భిందాన్ మహారాజ్ (బాస్సువాడ), 12. పెనుగొండ శ్రీనివాసులు (బోర్డం) 13. గోశిక గోపాల్ (దురికి) 14. గోశిక నరహారి (దురికి), 15. ఎలగందుల నారాయణ (బాస్సువాడ) 16. పురం భాగయ్య (దురికి), 17. పట్లోళ్ల విరల్ రెడ్డి (బోర్డం), 18. శ్రీమతి తిరునగరి గిరిజాగాయత్రి (బాస్సువాడ) 19. టేకులపల్లి మహావ్ (బాస్సువాడ), 20. నాయిని రాములు (బాస్సువాడ) 21. కొండా రాజశేఖర్ గాడ్ (నెప్పి) 22. మారుగొండ సాయిలు (నెప్పి) 23. నంద్యాల రాములు (నాచుపల్లి), 24. సిద్ధంశేట్రి రుక్మిణి (బాస్సువాడ), 25. సుప్పుని సత్యనారాయణ (కోనాపూర్ణ).

వైవిధ్యభరితమైన సాహితీ

ప్రక్కియలు...

వ్యా
స
○

తత్త్వ కీర్తనలు, శతకములు,
అప్సకములు, య్యక్కగానములు, భజన
కీర్తనలు, ఆయుర్వేద గ్రంథములు,
జానపద హరికథలు, వాస్తు శాస్త్ర
గ్రంథములు, ఖండకావ్యాలు, గేయ
కావ్యాలు, వచన కవిత్యం.... మొదలగునవి
కనుల పరిచయాలు....

1. వరకవి మడివాళ్ళపు: ఒకప్పుడు
ముచుకుంద పట్టణంగా పిలుబడే నేటి
చిచ్చుంద ప్రాంతము నందు శివ
మరమును నెలకొల్పి, దానికి అధిపతిగా
ఉన్నది శ్రీ శ్రీ వరకవి మడివాళ్ళపు
గారు. వీరు అనేక అష్టకములను, తత్వ
ములను, స్తోత్రములను, అన్వయికంటే
మిక్కలి, పొహారి రామాయణం అనే
అద్భుత రామాయణ గ్రంథమును వీరు
రచించారు. అందువల్ల వీరిని 'అభినవ
వాల్మీకి' గా సాహిత్య లోకంలో ప్రసిద్ధులు.

నిజానికి మడివాళ్లపు గారు బిచ్చుంద
ప్రాంతం వాసి అయినప్పటికీ, ఈ ప్రాంత
చరిత్ర యందు ప్రస్తావించేందుకు
కారణం ఏమిటంటే, బాధువాడ ప్రాంత
ముకు ప్రక్కనే గల ప్రసిద్ధ తైవాక్షీతం శ్రీ
బసవేశ్వర స్వామి మందిరం. (జన
వాహుల్యంలో ఇది 'బసవుగుట్ట'గా ప్రసిద్ధి)
ఉంది.ఆ స్వామివారిని మడివాళ్లపు గారు
నిత్యం ఆరాధిస్తూ అనేక రచనలను
చేసినట్లు ఇక్కడి చరిత్ర చెబుతోంది.
అన్నిటికంటే చెప్పడగిన విషయం
ఏమిటంటే, షాహారి రామాయణ రచనలో
సుందరాకాండం ఘట్టం వచ్చిన
సందర్భంలో, లంకవర్ష చేయడం తన
వశం కాక ఉంరకుండడం వల్ల, ఆ రాత్రి
స్వప్నంలో బసవేశ్వరుడు తనను
తీసుకువెళ్లి లంకను చూయించి తీసుకు
వచ్చాడట. అటు పిదప లంక వర్షానను
అత్యంత రసవత్తరంగా చేశారట శ్రీ
మడివాళ్లపు గారు. వీరి ధర్మపత్ని
అయినట్లువంటి 'మహాంథమ్మ' కూడా
తెలంగాణ తొలితరం రచయితులలో
ఒకరు. వీరు కూడా అనేక స్తోత్రములను,
అష్టకములను రచించారు. (ఈ విషయం
అంతా కూడా పూర్వీకుల వ్యాఖ్యిక

నారాయణ భట్ట

‘వాణసు’ అని బ్రాహ్మణ
వంశముకు చెందిన వాడుగా
చెప్పబడటం, ఆ వర్రముకు
చెందిన బ్రాహ్మణ కుటుంబీకులు
ఈ ప్రాంతమునందే శిష్టాచికీ ఉ
ండడం వల్ల నారాయణబట్టు
కూడా బాస్తువాడ ప్రాంతముకు
చెందినవాడే అనేందుకు బలం
చేకూరుతుంది.

ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ

2.తెచ్చి భీమయు మహరాజ్: వీరు
20వ శతాబ్దింకు చెందినవారు. వీరి
జన్మస్తలం దురికి. వీరు అనేక
తత్వకీర్తనలు, కాలజ్ఞాన కీర్తనలు
రచించారు. వీరు ఆశుకవి. వీరి రచనలేవి
లిథిత రూపకంగా లేనందువల్ల, అవి
భాస్మయాడ పరివాహక ప్రాంతం నందు
గల ప్రజల నాలుకలఔణి ఉండడం గొప్ప
విషయం. ఈ మహానీయుడు దురికిలో
వెలసిన శ్రీ సోమలింగేశ్వర స్వామి వారి
అలయము కు చుట్టూ ప్రకారమును
నిర్మించినట్లుగా అక్కడ మనకు
ఆధారాలు కనిపిసాయి.

3. ఒస్తిరెడ్డి రాజిరెడ్డి: వీరు 21వ శతాబ్దముకు చెందినవారు. వీరి జనవ్యాప్తిలం బాస్పువాడకు సమీపానగల బోర్డం గ్రామం. వీరు అనేక భజన కీర్తనలు రచించారు. ఆధ్యాత్మిక పరమైన భావజాలంతో “అవలభోదామ్యతసౌరం” అనే గ్రంథమును కూడా వీరు రచించారు. ఈ గ్రంథం 1969లో ప్రథమ ముద్రణ పొంది, అనేకమంది భక్తుల ఆదరాభిమానాలను పొందింది.

4. పర్వతయు కవి: నీరు బోర్డుం
వాస్తవ్యాలు. నీరు 19వ శతాబ్దానికి
చెందినవారు. నీరు కూడా అనేక భజన
కిర్తనలు, తత్క్విర్తనలతో పాటు,” అల్లమా
ప్రభులింగ శతకం, అనే శతకంతో పాటు
పూర్వపు సుమతీ శతకమునకు
కందార్థములను నీరు రచించారు. ప్రభు

లింగ శతకం ముద్రితం కాగ కందార్
ములు నేటికీ అముద్రితంగానే ఉన్నాయి.

5. పెద్దిరాం పోచను పంతులు: వీరు బాస్యవాడకు సమీపాన గల తిరుమల పురం గ్రామ వాస్తవ్యాలు. మంచి సాహితీ పరిశోధకులు, కవి, రచయిత. వీరు సహజ కవి పండితులుగా పేరుపొందినవారు. వీరు 14 యత్కుగానములను రచించారు. (అముద్రితం). మచ్చుకు. “డాంగ్సైయ నాటకము, పరూరవ చరిత్ర, రూపవం తుని కళ్యాణం, సేతుబంధనము, చంద్రమతి కళ్యాణం, బీరప్ప చరిత్ర, మొదలగునవి.” వీరు రచించిన “శివరామ భజన కీర్తనలు”. ఈ గ్రంథం నేటికీ మూడవ ముద్రణకు నోచుకుంది.

విష్ణువు శతకం (అముదితం అలభ్యం).
 ఇంకా అనేక అనేక తత్త్వ కీర్తనలు,
 మంగళహర్తలు రచించారు. జిల్లాలోని
 విధి ప్రాంతమనందుగల కపులు, వారు
 రచించిన యుక్తగాన, తదితర రచనలను,
 కావ్యములను పరిశోధన నిమిత్తం పీరి
 వద్దకు తీసుకువచ్చే వారట. పీరు 21వ
 శతాబ్దానికి చెందినవారు.

6. గోధీక నరసింహాచార్యులు: వీరు
 20వ శతాబ్దానికి చెందినవారు. వీరు
 జనవృత్తలం దురికి. వీరు ద్విషోదమ
 కుటంతో కూడిన “నరసింహ శతకము,
 గోపాల శతకము, కోదండరామ శతకం,
 మరియు అనేక భజన, కీర్తనలు తత్వ
 కీర్తనలు రచించగా, అవి అముద్రి
 తమ్ములై నేటికి రాతప్రతులుగానే మిగిలి
 ఉన్నాయి.

7. గోశిక్ భాషువార్యులు: వీరు 20వ శతాబ్దానికి చెందినవారు. వీరి జన్మస్థలం దురికి. అద్యుత్తమైన రసకవి. వీరి అన్నగారైన గోశిక నరసింహోచార్యులు వీరు.. కవిత్వంలో, సాహిత్యంలో అందవేసిన చేయి కలవారిని చెప్పవచ్చు). వీరు “చెంచులాణ్ణి పరిణయం, హనుమద్వి జయం, శ్రీ సాహసము, ప్రమీలార్జు నీయం, సత్యహరిచంద్ర వంటి నాటకములను రచించారు. ఇవన్నీ ముద్రిత గ్రంథాలు. ఇంకా భజన కీర్తనలు, మంగళహరితులు ఆనేకంగా వీరు

రచించారు. ఇనీ మాత్రం
అముద్రితములు.

8. నక్క రామస్వా: వీరు 20వ

శతాబ్దానికి చెందినవారు. వీరి జన్మష్టలం దురికి గ్రామం. వాసు, జ్యోతిష్యం వంటి వాటియందు అపోరమైన ప్రతిభా సంపత్తి కలవారు. అద్భుతమైన రసకవి. వీరు కవిగా అనేక భజన, తత్త్వకీర్తనలు, వివిధ దేవీదేవతలకు సంబంధించిన స్తుతులు, మంగళహారతులు రచించారు. కానీ ఇప్పటి అముద్రితములే.

9. పుల్కంటి రామకష్ణయ్యా: వీరు

20వ శతాబ్దానికి చెందిన రచయిత. కని, వాసు, జ్యోతిష్యం వంటి విద్యలలో వీరు కూడా మంచి నేర్చును కనబర్చారు. అచల సంప్రదాయ భావజాలంతో ఆధ్యాత్మికంగా ఒక పైపు జీవనం కొనసాగిస్తూనే, తత్త్వకవిగా ఎన్నో కీర్తనలు, మంగళహారతులు వీరు రచించారు. ఇప్పటి అముద్రితములే.

10. ఎలగందుల నరసయ్యా: వీరు

20వ శతాబ్దానికి చెందినవారు. వీరి జన్మష్టలం నిజమాబాద్ జిల్లాలో గల ముదక్ పల్లి గ్రామం అయినప్పటికీ, వృత్తి రీత్యా భీడీ కార్ఫాన నడుపుతూ, చాలాకాలం బాస్యువాడ ప్రాంతంలోనే ఉండి, నక్కరామన్న వంటి పెద్దల సమక్కంలో అనేక భజన కీర్తనలు, తత్త్వకీర్తనలు వీరు రచించారు. ఎక్కువగా వీరు మంగళహారతులు రచించారు. వరకవి మరం మడివాళ్పు గారు రచించిన శాహిరీ రామాయణంలోని సుందరాకాండం, యుద్ధకాండం భాగాలు అలభ్యంగా ఉండడం వలన, ఆ రెండు భాగాలను మడివాళ్పు గారి శైలిని అనుసరించి అదే ప్రకారం రెండు కాండములను పూర్తి చేయగా, దురదృష్టపూశాత్మ ఆ గ్రంథం నిటిగుంటలో పడడం వలన నేటికీ ఆ రెండు భాగాలు అలభ్యంగానే ఉన్నాయి.

11. సద్గురు భిందాస్ మహారాజీ: వీరి

జన్మష్టలం బాస్యువాడ. వీరు సమర్థ రామదాసు స్వామి పీరాధిపతులు. నిరంతర భాగవతోత్తములు. అద్భుతమైన

హరికథకులు. వీరు కొన్ని తత్త్వ కీర్తనలు, భజన కీర్తనలు రచించారు. కొన్ని లభ్యమై, మరికొన్ని అలభ్యంగా ఉన్నాయి.

12. పెనుగండ శ్రీనివాసులు: వీరు

20వ శతాబ్దానికి చెందినవారు. వీరి జన్మష్టలం బోర్డం. వీరు వృత్తిరీత్యా తెలుగు సండితులు. కని రచయిత. వీరు శ్రీ శబరిమాత శతకము, శ్రీ మార్కుండేయ శతకము, బసవ శతకము, రచించగా ఇని ముద్రితములై సమస్య పూరణములు' మాత్రం అముద్రిత ములుగా ఉన్నాయి. వీరు ఆయుర్యేదము మరియు పశు వైద్యము కూడా చేసేవారు. ఇంకా చెప్పుడిగిన విషయం ఏమిటంటే, స్టోపుల సేకరణలో, పాతకాలపు కరెన్సీ సేకరణలో వీరు మంచి పరిశ్రమను చేసి, ఉత్తమ ఉపాధ్యాయ పురస్కారాన్ని కూడా పొందారు.

13. గోశిక్ గోపాల్: వీరు 21వ

శతాబ్దానికి చెందిన కవివర్యులు. వీరి జన్మష్టలం దురికి ప్రాంతం. సుప్రసిద్ధ రచయిత శ్రీ గోశిక నరసింహార్యుల పెద్ద కుమారుడే గోపాల్ గారు. వీరు ఆధ్యాత్మిక పరంపరలో అనేక భజన, తత్త్వ కీర్తనలను రచించారు. ఇప్పటి అముద్రిత ములే. శ్రీ సోమలింగేశ్వర వేదాంత శతకం, శ్రీ పద్మావతి పరిణాయం యక్కగాన గ్రంథములను వీరు రచించారు. ఇని ముద్రితములు.

14. గోశిక్ నరహరి: వీరు దురికి

వాస్తవ్యులు. సుప్రసిద్ధ యక్కగాన కని శ్రీ గోశిక్ భామవార్యుల కుమారులే నరహరి. కవిగా, రచయితగా, శాహిత్య పరిశోదకనిగానే కాకుండా, వాసు, సంఖ్యాప్రాలలో అపోరమైన అనుభవం కలవారు. వీరు "శ్రీ సాందర్భ విజయము, శ్రీ గంగాదేవి కాల్యాణము, శ్రీ పురందర విజయోపాభ్యాసము, వంటి 12 యక్కగానములను, భక్త మార్కుండేయ, శ్రీ దత్తజననం, శ్రీ కృష్ణ జననం, కుమారస్వామి కాల్యాణము, వంటి 19 జానపద హరికథలను (అన్ని అముద్రితాలే, పురందర విజయం ముద్రితం). శ్రీ సోమలింగ శతకము,

నవయుగ పద్మశాలి శతకము, శ్రీ శిరిడి సాయి శతకము, శ్రీ వేంకటేశ్వర శతకము (ముద్రితం)లలో సహా, మొత్తం 10

శతకములను, నిత్యవాస్తు నియమాలు, నవనాథ చరిత్ర, శ్రీ రేణుకా దేవి చరిత్ర, మాయాప్రకృతి పురుషలీల, శ్రీ నివాస పద్మావతి పరిణాయం" వంటి కావ్యములను రచించారు.

ఇవే కాకుండా అనేక మంగళ

హారతులు, "నరహరి కీర్తనలు"

(అముద్రితం) పేరులో భజన కీర్తనలను కూడా వీరు రచించారు. అంతేకాకుండా, సాహితీ సేవలో భాగంగా "భీమన్న సాహితీ పీరము, గోశిక్ భూమన్న సాహితీ కళాపరిషత్ రాధారుక్కిటి కళాస్క్రీతం, తెన్వరంగం తెలుగు సాహిత్య కళాపీరం" వంటి సాహిత్య, సాంస్కృతిక సంప్రదులు నెలకొల్పి, యున కపులను, సాహితీవేత్తలను అమితంగా ప్రోత్సహించారు.

15. ఎలగందుల నారాయణ: వీరు

జన్మష్టలం దురికి ప్రాంతం. సుప్రసిద్ధ రచయిత శ్రీ గోశిక నరసింహార్యుల పెద్ద కుమారుడే గోపాల్ గారు. వీరు ఆధ్యాత్మిక పరంపరలో అనేక భజన, తత్త్వ కీర్తనలను రచించారు. ఇప్పటి అముద్రిత ములే. శ్రీ సోమలింగేశ్వర వేదాంత శతకం, శ్రీ పద్మావతి పరిణాయం యక్కగాన ముద్రితములు. అనేక భజన కీర్తనలను, మంగళ హారతులను రచించారు. "జ్ఞానశిల శతకము" అనే శతకము వీరు రచించినదే.

16. పురం భాగయ్య: వీరు దురికి

వాస్తవ్యులు. మంచి సాహితీవేత్త. యక్కగాన నటులు. కొన్ని తత్త్వకీర్తనలు, నాగమణి నాటకం, వంటి కొన్ని జానపద నాటకాలు కూడా వీరు రచించారు.

17. పట్లోల్ విరల్ రచిటి: వీరు

బాస్యువాడకు సమీపాన గల బోర్డం గ్రామవాసి. వీరు కవి, రచయితగా యే కాకుండా, సినీగిత రచయితగా కూడా వీరికి మంచి పేరు ఉంది. మచ్చుకు 'అమాస చికటి అర్దరాతిరి చెల్లమార్గా! నా చెల్లమార్గా! ఇల్లూ విడచి నువ్వు పల్లేదాటితివి చెల్లమార్గా! నా చెల్లమార్గా!' అన్న ప్రసిద్ధ గీతం వీరు రచించినదే. సామాజిక

సమస్యలై ఎన్నో కవితలు, పాటలు వీరు రచించారు.

18. శ్రీ మతి తిరువగరి గిరిజా

గాయత్రి: వీరు వృత్తి రీత్యా ఉపాధ్యా యులు. ప్రవృత్తి విషయానికి వస్తే చిత్రకారిణిగా, రచయితిగా వలు రచనలు వీరు చేసారు. 'కాంతిరేఖ, చెంగల్ప' పేరిట రెండు గేయకవిత్యపు సంపుటాలను వెలువరించారు. బాన్సువాడ ప్రాంతపు సాహిత్య వికాసాన్ని మరింత పెంపాందించేందుకు "శ్రీ విషంచి" అనే సాహితీ సంస్థను కూడా వీరు నెలకొల్పారు.

19. పేకులపట్లి మహేషః: వీరిది వర్ణి

మండల కేంద్రంలో గల బొప్పాపూర్. కానీ ఉపాధ్యాయులుగా వారి వృత్తిని కొనసాగిస్తు బాన్సువాడలోనే ప్రిపడ్డారు. వీరు యువకవి. గణితశాస్త్రంపైన అమితమైన పట్లు, అభిమానం ఉన్న వీరు, సరితూగే సంఖ్యలు - లెక్కల్లో ప్రయోగాలు' అనే గణితశాస్త్ర గ్రంథము ను కూడా రాశారు. ఇంకా ఎన్నో సృజనాత్మకమైన కవితలు కూడా.

20. నాయిని రాములు: వీరు

బాన్సువాడ కు సమీపాన గల సోమేశ్వర్ గ్రామ వాసి. వృత్తిరీత్యా తెలుగు ఉపాధ్యాయులుగా కొనసాగుతూనే "రామవాణి, శ్రీ రామ" అనే శతకములను వెలువరించారు. పద్యసాహిత్యంపైన మక్కువతో ఎన్నో పద్యాలు రాశారు.

21. కొండా రాజశేఖర్ గాడ్: వీరి

స్వగ్రామం నెఱ్లు. తెలుగు అధ్యాపకులు అయినటువంటి వీరు ఎన్నో పద్యాలు, వచన కవితలు రాశారు. తెలంగాణ ఉద్యమ నేపథ్యంలో తన బలమైన కవితమును వినిపించిన వారిలో రాజశేఖర్ గారు కూడా ఒకరు.

22. మారుగొండ సాయిలు: వీరిది

బాన్సువాడకు సమీపాన గల నెఱ్లు గ్రామం. వీరు తెలుగు ఉపాధ్యాయులు. ప్రవృత్తి పర్యకవిత్యం, సాహిత్యం అంటే వీరికి చాలా మక్కువ. అందువలనే వీరు 'మారుగొండ శతకము' పేరిట ఒక శతకమును రచించారు. అంతేకాకుండా

వివిధ ఖండికలతో కూడిన అనేక పద్య రచనలు వీరు చేసారు.

23. నంద్యాల రాములు: వీరు

పుట్టింది మెదక్ జిల్లాలో గల సర్వన గ్రామం అయినపుట్టికీ, తెలుగు ఉపాధ్యాయులుగా ఉద్యోగజీవితమంతా బాన్సువాడ ప్రాంతంలోని నాచుపట్లి గ్రామంలోనే జరిగింది. అక్కడే వీరు ప్రిపడ్డారు. సాపొత్యం, కవిత్యం పట్ల ఎక్కువ మక్కువ కలిగిన వీరు. పద్యంపట్ల ఎనలేని భక్తి ప్రపట్టులు కలిగిన రాములు గారు "శ్రీ సీతారామ శతకము"ను వెలువరించారు. ఇంకా మరెన్నో పద్యరచనలు చేసారు.

24. సిద్ధంశెట్టి రుక్మిణి: వీరు

బాన్సువాడ వాస్తవ్యులు. వృత్తిరీత్యా తెలుగు ఉపాధ్యాయులు. వీరు "అమృత వర్షిణి" పేరిట ఒక వచనకవితా సంకలనాన్ని వెలువరించారు. శ్రీ వీరభద్ర శతకమును కూడా రచించారు. ఇంకా సాహిత్య సేవలో భాగంగాజగల్, రుబాయాలు, నాసీలు, శైకులు, శ్రీపదాలు, మధురిమలు, కవన పూదోటు వంటి ప్రింకియలతో కవిత్వాన్ని రచిస్తున్నారు.

25. సుపుని సత్యవారాయః: వీరిది

బాన్సువాడ మండలం, కోనపూర్ స్వగ్రామం. వీరు యువకవి, రచయిత, తెలుగు అధ్యాపకులు. చిన్నపుటి నుండి యుక్కగానం, వీధిభాగవతం, భజన, కోలాటం, పాటలు పాడడం వంటిని వీరి ప్రవృత్తికి నిదర్శనాలు. వీరు అధ్యాత్మిక భావజాలంతో 'మధురామృత భక్తిగీతాలు' పేరుతో తత్త్వాలు, కీర్తనలు, మంగళశోరతులు రాశారు.

"అరుణిమ, శ్రీ వీరభద్ర శతకము, సిరా సమీరం, సుపుని శతకము (ముద్రిత రచనలు) పేరిట నాలుగు గ్రంథాలను వెలువరించారు. ఇంకా 'ప్రద్యుప్తిష్ఠి, మధువని (పాటవెలదులు), ఆదిత్య స్తుతి, కందార్థమందారాలు, శ్రీ మాణీక ప్రభు శతకము, శ్రీ యశ్స్వినీ శతకము, మింఱగురులు, చిత్రకవిత్యం, సమస్యాపూరణములు, కందలహరి, వ్యాస

ప్రకాశం (ఆధ్యాత్మిక వ్యాసాలు)" వంటి పలు రచనలు (అముద్రితం) చేసారు.

పద్యం, వచనం, గేయం, గీతం,

విమర్శనాత్మక వ్యాసాలు, సమీక్షలు, అశు పులు వంటి పలు వైవిధ్యభరితమైన ప్రక్రియలలో రచనలు చేస్తున్నారు. సప్రదీయ గోశిక నరపారి గారిచే నెలకొల్పబడిన 'భిమను సాహాతీ పీరము - బాన్సువాడ' కు అధ్యక్షులుగా కొనసాగుతూ ఎన్నో సాహిత్య కార్యక్రమాలను నిర్వహిస్తున్నారు.

ఈ విధంగా పలు పాయలుగా, భిన్న

ప్రక్రియలుగా ఈ ప్రాంతంలోని

సాహిత్యం నిత్య శోభాయమంగా

వెలుగుతోంది. నారాయణ భట్టు

మొదలుకొని నేటి సుప్పుని

సత్యనారాయణ వరకు కవిత్యం

నిరంతరం గంగానది వలె ప్రపాస్తింది.

నారాయణ భట్టు కాలధర్మం చెంది నేటికీ 1000 సంపత్స్సూర్యులు గడిచి పోయినా, ఎప్పటికప్పుడు ఈ వాణసవాటికలో నిత్య నూతనమైన రచనలు వెలువడుతూ, అనేక సాహిత్య కార్యక్రమాలు జరుగుతూ, నిరంతరం కవితాసుగంధాలను వెదజల్లుతూ, పురోగామి పథంలో దూసుకు వెళుతోంది.

అయినపుట్టికీ, ఆ మహానీయుల

యొక్క పాదస్పర్శ, నిరంతరం వారు

నదయాడిన నేల. కావున కపులకు గాని, కళాకారులకు గాని, పండిత

మహాశయులకు గాని, యోగ సాధకులకు

గాని దేనికి కొదువ లేకుండా ఇక్కడ సాహిత్యం పరిధివిల్లుతోంది.

ఇంత మహాత్మరమైన స్థల వైశిష్ట్యం,

సాహిత్య బాండగారం, కపులకు

నెలవైనటువంటి ఈ నేల, మరుగున

పడిన ఆకు చాటు కోయిలల బ్రాతుకు

చిత్రాన్ని తెరకెక్కించి, వారికి ఒక సిసలైన

వేదికను కల్పించవలసిన అవసరం నేటి

తరంపైన ఉన్నదని చెప్పుక తప్పదు. అలాగే

ఇంతటి మహానీయుల జీవిత విశేషాలను

భావితరాల వారికి అందించే దిశగా

పార్యపుస్కాలలో పొందుపరచ వలసిన

అవసరం ఎంతైనా ఉంది.

విశ్వమానవుడు

జ. నరసింహ స్వామి, 94410 41475

విశ్వం నాదేనని మనిషి విరపిగుతున్నాడు
అఱవంత లేదు ఆటంబాంబు సృష్టించాడు
చెట్లు కొట్టి వేడిని పెంచేసి ఏసీలు పెట్టాడు
చలిని పెంచి ఫ్రైండ్లు తయారుచేశాడు
అవసరాలను పెంచుకుని అన్నింటినీ వాడుకుంటున్నాడు
వాడకం ఎక్కువై పోట్లు పెంచుకుంటున్నాడు-
ఎగిరే పిట్లు దూకే జింకలు
ఎప్పుడూ తమ తల్పున్ని కాపాడుకుంటూనే ఉన్నాయి
మనిషి మాత్రం కంప్యూటర్ ముందు కూర్చుని కూర్చుని
అన్ని రోగాల్ని ఆవాహన చేసుకుంటున్నాడు
వర్షపత్ర లోకంలో పడి
అసలైన లోకాన్ని లోకంలోని ప్రేమలను
మానవత్వాన్ని పక్కన పెట్టేస్తున్నాడు
రేపటికి ఏమీ మిగల్చుకుండా నేడే అంతా మింగేస్తున్నాడు
కానీ సంపద మాత్రం
వందల తరాల తరువాత కోసం కూడా కూడబెడుతున్నాడు
విషాంగి పెంచేసి తిండిలో కలిపేసి
అందరికీ అనవరతం తినిపించేంతగా
పైన్ను అభివృద్ధి చెందింది
అన్ని అవసరాల్ని డబ్బు కాగితంతో మాత్రమే కొలిచేంతగా
విద్య వైద్యం అస్త్రి నింపేసి చంపేస్తున్నాడు-
ఇప్పుడు ఏ ఇద్దరు మనుషులు ఒక్కటిగా కలవడం లేదు
సంపద తెర అడ్డం వస్తుంది
ఎప్పుడైనా సరే ఎంత వేడి ఉన్నా సరే
ఒక చిన్న చెట్లు కిందకి వెళ్లు
ఆ గాలి స్వరూలోని హాయినిచ్చే తాదాతాత్మాన్ని
ఇద్దరు కలిసి మాట్లాడుకున్నప్పుడు ఉండే హాయిని
ఇంత వరకు ప్రకృతి తప్ప మనిషి చేయలేకపోయాడు
గుట్టలుగా వ్యాధాలను పెంచుతూ
ప్రకృతి సిద్ధమైన గుట్టలపై పచ్చదనాన్ని చంపుతున్నాడు
ప్రకృతి సకల జీవరాశులకు నేస్తుం
ఒక దానిపై ఒకటి ఆధారపడి ఉండేలాగ నియమాల్ని చేసింది
నేడు లాక్ష్మీవడమే ధర్మమైంది
కఖ్యాయే ఖండన లేని తత్వమైంది
అది వ్యక్తి చేస్తున్నాడా దేశాలు చేస్తున్నాయా
అనేది ఆలోచించాల్సిన విషయం

ప్రకృతితో ఆడుకుంటూ భూమిని చేతితో తిప్పటం కాదు
చేతిని అడ్డుపెట్టి
నిరంతరం నెలుగులీనేలా ప్రకృతిని కాపాడుతూ
భూమిని కలకాలం నిలిచిపోయేలా
భవిష్యత్ తరాలకు కానుకగా అందించగలిగిన వాడే
నేడు విశ్వమానవుడు-
కోవిడ్లో నోటికి బట్ట కట్టినా
మనసుకు బట్ట కట్టుకొని
తను ఈ భూమి మీద ఒక చిన్న భాగమని
దానికి యజమానిని కానని
శరీరంలోంచి గాలి వెళ్లిపోగానే
శవం మిగతా నాలుగు భూతాల్లోకి కలిసిపోతుందని
తనను తాను మార్చుకుంటే
తనకు తాను కాదు ప్రకృతికి తను చేసిన మేలే
తనను శాశ్వతం చేసేసి విశ్వ మానవుడిగా నిలపుతుంది
లేదంటారూ?

భవిష్యత్తులో ఒక నాడు
ఈ భూమి మీద మనుషులు కూడా ఉండేవారట
అదేపనిగా కెమికలైట్ ప్యార్టాలు తయారుచేసి
అన్నిటినీ తనే కడుపులో వేసుకుని
తిని తిని అరగక సమసి పోయాడు
ప్రపంచం మీదికి విషాంగి చల్లి దానికి తనే బలైపోయాడు
అని జంతువులు కథలు కథలుగా చెప్పుకుంటాయి.

ఆకుపచ్చని జ్ఞాపకం

మతిమరుపు భర్తకు స్థితి చెప్పిన భార్య....

ఉల్లి

99630 03033

ప్ర తి మనిషి జీవితంలో

తప్పనిసరిగా వుంటుంది - ఏదో ఒక పొలమారిన ఆకుపచ్చని జ్ఞాపకం..! ఇదే విషయమే మా ఆవిడతో అంటే, “మీ చాదస్తును కాకపోతే ఏమిటీ..? ఈ వయసులో మీకు ఏవీ సరిగ్గా గుర్తుండటం లేదు.. ఇప్పటికెప్పుడే మరిచిపోతున్నారు..” అంది నా జీవితాన్ని కాచి వడ పోసిన చందంగా.

రీటర్నెంట్ అయ్యాక.. నేనేం మాట్లాడినా, నా జ్ఞాపకశక్తి పరీక్ష పెట్టినట్లే అవుతుంది..! మా ఆవిడ ఏమని కామెంట్ చేసినా సరే, నా ఆలోచనలు నావే..! నా జ్ఞాపకాలు నావే..!! ఈ ఆలోచన రాగానే నాకు గుర్తుకొచ్చే ఏక్క సాందర్భమూర్తి - రమణి.

తన జీవితంలో గుర్తుంచుకోవలసిన అతి మధురమైన అనుభాతులేషైనా వన్నాయంటే అవి ఆమెతో గడిపిన క్షణలే.

సినిమా హీరోయిన్లానో, కవులు వర్షించినట్లు.. రసరమ్య మేలిమి రంగులోనో, ఛామనచాయలోనో ముగ్గమొహరంగా వుండదు నా ముద్దుగుమ్మ. ఆమె నలుపు రంగులో తళుక్కున మెరినే ‘కాకి బంగారం’..!

రంగు ఏదైనా.. శరీర సౌష్ఠవానికి సరిపడా అన్ని హంగులతో, తీర్చిదిద్దిన సాందర్భ సంపదతో.. ఏదో తెలియని

గమ్మతైన భాయతో మెరిసిపోతూ వుంటుంది రమణి. అందుకే ఆమెంటే నాకు పిచ్చి ప్రేమ.. అభిమానం.. గౌరవం.. వాత్సల్యం..! ఇంకా ఇంకా.. ఏదో.. ఏదేదో...!!

ఈ విషయం నా మిత్రులకు తెలిసి “ఆ కాకిపిల్ల నీకిట్టా నచ్చిందిరా..? నల్లగా, పాటిగా.. వుంది. మీ జంట చూస్తే, కాకి ముక్కుకు దొండపండులా వుంటారు” అని నన్ను చివాట్లు పెట్టారు.

“మనిషి రంగు నల్లగా పున్నా.. ఆమె మనసు మాత్రం తెల్లనిదేరా..” అన్నాను. “పీడు పూర్తిగా ఆమె ప్రేమలో మునిగిపోయాడు. నీడ్ని మార్చటం మనవల్ల కాదురా..” అన్నారు వాట్లు. “పోస్టేరా.. నల్ల రేగడిలో తెల్ల జీస్సులు పండుతాయిలే..!” అన్నాడు నా వైపు కొంటెగా చూస్తూ.

నేను కోపంగా చూడటంతో, అందరూ నవ్వుతూ అక్కడి నుండి పారిపోయేరు. వాళ్ళకేం తెలుసు..? ఆ నలుపు రంగులోని మాధుర్యం..! మా ఇద్దరి మధ్య పెనవేసుకున్న విడాదియరాని ఆత్మియతా నుబంధం..! అందుకే, ఎవరెన్ని చెప్పినా.. రమణి పట్ల నా రమణియ ప్రేమ తగ్గలేదు. పైగా.. రోజురోజుక్కు పెరిగి, వల్లమాలిన అనుబంధంగా అల్లుకు పోయింది.

ఈ బంధం.. ఈ జన్మలోనిది

కాకపోవచ్చుననిపించింది. నిజమే.. మనసుకుని ఆలైయ గారస్టట్లు.. “ఎనక జను బాసలు ఎందరికీ తెలుసు..?!” ఈ విషయాలన్నీ నిస్సంకోచంగా నా అర్థాగితో పంచుకోవాలనుకున్నాను. ఏమాత్రం జంకుబొంకూ లేకుండా ఆవిడతో రమణితో గడిపిన విషయాలన్నీ చెప్పటం మొదలెట్టాను.

★ ★ ★

ముగ్గ మనోహరమైన ముద్దబంతి పూవులో మూగ కళ్ళ ఊసులెన్ని పున్నాయో కానీ, మా ఇద్దరి మధ్య ఏదేడు జన్మలకి సరిపడ ఎన్నో ఊసులు.. ఎన్నో ఊసులు..!

ఆమెని చూడగానే చేపపిల్లల్లాంటి కళ్ళ ఆత్మియంగా పలకరించేవి. పెదిమలు చిరునవ్వుతో విచ్చుకొని, మనసు పలికే మానరాగాన్ని ఆలపించినట్లు వోణికిపోయేవి. గుండె లయ తప్పి కొట్టుకునేది. కొన్ని క్షణాల్లోనే మా ఇద్దరి గుండెల సవ్వడి ఒక్కటిగా లయబద్ధంగా ధ్వనించేవి.

అనుకోకుండా నేను రెండు రోజులు ఊర్లెళ్లటంతో తనకి కనిపించలేదు. మరుసటి రోజు ఊర్లునే నన్ను వెతుక్కుంటూ వచ్చిన ఆమె.. నన్ను చూసి ఒక్కసారిగా ఉద్దేగానికి లోనయింది..! “ఏపైపోయావ్..? రెండు రోజులుగా ఏమైపోయావ్..?” ఎగిసివస్తున్న కన్నీటిని

ఆపుకుంటూ అడిగింది రమణి.

ఆ క్షణం ప్రశ్న కంటే, ఆమె మాటల్లో ఆతీయత.. నన్ను మంత్రముగ్భంధిచేసింది!.. అలానే చూస్తుండిపోయేను.

“ఏయ్.. అడిగేది నిస్సే?.. నిన్ను చూడకుండా, నేనెలా వుంటానని అనుకున్నావ్..?” నిలదీసింది మళ్లి.

ఆమె మూడ్ మార్గటం కోసం, ఆ ఉద్దిక్త క్షణాల నుంచి ఆమెని శాంత పరచటం కోసం.. మెల్లిగా.. చిన్నగా నవ్వేను.

అంతే.. ఒక్కసారిగా “ఏయ్.. నికు నవ్వులాటగా వుందా?..” అంటూ నా మీద విరుచుకుపడింది.

“అదేం లేదు.. చిన్నపని వుంటే ఊరెళ్లాల్చిచ్చింది.. అంతే” చెప్పేను ఆతీయంగా దగ్గరకు తీసుకొని.

నా బిగికాగిలిలో సేద తీరుతుంటే, ఈ రెండు రోజులు తను ఎంతగా టెప్పన్ పడిందో అథ్మమైంది. ఆ క్షణం మా ఇద్దరి నులివెచ్చని కాగిలిలో క్షణాలు,

నిముషాలు.. దోబూచులాడుకున్నాయి!.. ఆమె ఎద స్వ్యాములు, నా గుండె ఊసులు.. ఏమేమీ ఊసులాడు కున్నాయో.. ఎంత గాఢంగా ప్రేమించు

కున్నాయో.. తెలియదు కానీ, మా ఇద్దరి మధ్య విడదీయరాని అనుబంధం బలపడింది. అంతే కాదు!..

పెళ్లి తరువాత జరగాల్చిన ‘కార్యం’.. పెళ్లికి ముందే జరిగిపోయింది!..!!

జారిపోయిన ఆమె పైటచెంగును సవరించుకొంటుంటే, కనిపించిన కొంగుచాటు అందాల సాక్షిగా.. అప్పుడు నాకర్మమైంది!..!

ఇంతకాలం మా ఇద్దరి మధ్యన ఏర్పడిన అనుబంధం ఎలాంటిదో.. ఆ క్షణం నాకు బోధపడింది!..

కొన్ని నిముషాల తరువాత.. నన్ను హాచ్చరిస్తున్నట్లు చెప్పిందామె. “ఇంకెప్పుడూ.. నాకు చెప్పకుండా ఎక్కడికీ వెళ్లకు. వెళ్లావో.. చూడు..”

“సరే.. సరే...” నవ్వుతూ అంగీకరిస్తున్నట్లు తలూపేసు.

“నువ్వున్ని సరదాగా తీసుకుంటున్నావ్.. కానీ, నేనెలా కాదు..” అందామె ఎగిసివస్తున్న బాధని అదిమిపట్టుకొని.

మానంగా చూస్తుండి పోయేను - ఆమెని అర్థం చేసుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తూ. ఆమె మనసులో నాకు ఎంతటి బలమైన స్థానం వుందో ఆ క్షణం

అమె మూడ్ మార్గటం కోసం, ఆ ఉద్దిక్త క్షణాల నుంచి ఆమెని శాంత పరచటం కోసం.. మెల్లిగా.. చిన్నగా నవ్వేను. అంతే.. ఒక్కసారిగా “ఏయ్.. నికు నవ్వులాటగా వుందా?..?” అంటూ నా మీద విరుచుకుపడింది. “అదేం లేదు.. చిన్నపని వుంటే ఊరెళ్లాల్చిపచ్చింది.. అంతే” చెప్పేను ఆతీయంగా దగ్గరకు తీసుకొని.

ఆమె చెప్పిన మాటలో తెలిసింది. అది తెలిసి ఇక జీవితంలో తనకి చెప్పకుండా ఏలాంటి నిర్ణయం తీసుకోకూడదను కున్నాను. అంతగా నన్ను ఆలోచింపజేసిన ఆమె మాట -

జీవితాంతం నా గుండె పొరల్లో గుర్తుండిపోయిన ఆ మాట -

“నువ్వుప్పుడు నా ఊపిరి. ఏ మనిషైనా ఊపిరి లేకుండా వుండటం సాధ్యమా?..”

★ ★ ★

మనసున మనసై.. బతుకున బతుకై.. తోడొకరుంటే.. అంతకంటే సాభాగ్యమేముంటుంది..?! అంతకంటే

ఆనందం

ఇంకేముంటుంది..!?

ఇంతంత కంటే జీవితానికి సంతృప్తి మరేముం టుంది..?!

అంతగా ప్రేమించి, తన కోసం జీవితాన్ని అర్పించటానికి సిద్ధపడిన రమణి కోసం.. ఎంతటి రిస్కు అయినా తీసుకొని, పెళ్లి చేసుకోవాలని సుట్టిగా నిర్ణయించుకున్నాను.

ఏ నిర్ణయమైనా తనకి చెప్పకుండా చేయకూడదని రమణి కోసం ఆ రోజు సాయంత్రం వాళ్లింటికి వెళ్లేను. నాకిట్లోనే నన్ను చూసిన యశ్శంత్ చిరునవ్వుతో ఆహ్వానిస్తూ

ఇంటిలోపలికి తీసుకెళ్లేడు. యశ్శంత్ - రమణికి పెద్దమ్మ కొడుకు..! లోపలికి అడగుపెట్టిన కొద్ది క్షణాల్చోనే నాకు అర్థవుంది.. అక్కడ రమణికి పెళ్లిచూపులు ఏర్పాటు జరుగుతు న్నయని..!! ఆ విషయం తెలిసి పోక్ అయ్యము..! వెంట ఏం చేయాలో తోచలేదు. ఈ విషయం రమణికి ఇష్టం లేదుగా..! తనే సూటిగా తన పేరంట్టుకి ఎందుకు చెప్పలేదూ..?

ఆలోచిస్తుండగానే.. ముస్తాబైన రమణి హాల్టలోకి వచ్చింది. తల వంచుకొని వుండటం వల్ల తనని చూడలేదు కానీ, నేను ఆమెని చూడగానే నా గుండెల్లో ఏదో అలజడి మొదలైంది. ఆమెపై విషరీతమైన కోపం ముంచుకొచ్చింది. ఇలా ఎందుకు ప్రవర్తిస్తోంది..??!

అలాగే అక్కడే వుంటే, వీరావేశంతో ఏం చేస్తానో తెలియని పరిస్థితిలో అక్కడి నుండి బయలుకి వెళ్లాలనుకున్నాను. ఇంతలో ఒక పడియా మెరిసింది. అది అమలు చేయడానికి కొన్ని నిముషాలు అక్కడే ఆగాల్సిపచ్చింది.

ఏదీ ఏమైతినేం.. నా బాధ్యతగా మా ప్రేమ విషయం చెప్పాలనుకున్నాను. మెల్లిగా పెళ్లికొడుకును బయటికి తీసుకెళ్లి చెప్పేశాను. అది విని అతను చిన్నగా నవ్వుకొని, లోపలికి వెళ్లాడు.

లోపలి ఏం జరుగుతుందోనని టప్పన్ పడుతూ.. మెల్లిగా కిటికి వద్దనే నిలబడి వింటున్నాను.

“ఈ రోజుల్లో ఇలాంటివి మామూలే..” అంది పెళ్లికొడుకు చెల్లెలు.

“ఇన్.. అంతే కదా.. కట్టుం ఎక్కువడుగుదాం..” అంది పెళ్లికొడుకు తల్లి.

అదంతా వినేసరికి.. నేనూహాంచిన పరిస్థితి తలకిందులైనట్లనిపింది.

ఇక, అక్కడ వుండలేక వెంటనే ఇంటికాచ్చేశాను.

అదీ మూడు దశాబ్దాల క్రితం నాటి.. పాలమారిన మధురమైన జ్ఞాపకం..! “పాపం.. రమణి పరిస్థితి ఎలా

వుందో..? ఇష్టం లేని పెళ్లి చేసుకొని, ఎంత కష్టంగా కాపురం చేస్తుందో..?” అన్నాను రమణి పట్ట వున్న ప్రేమాభిమానాన్ని తుడిచి వేయలేక.

ఆ మాటతో ఉక్కోపంగా నా వైపు చూసింది మా ఆవిడ.

తన భర్తకి పరాయి ఆడదానితో సంబంధం వుండంటే, ఏ భార్య అయినా సహాస్తుందా..? ఇలా ఈర్పు పడటం సహజమే..!

“పోస్టోవోయ్..! పాపం.. ఇంత కాలమైనా నేను మరిచిపోలేక పోతున్నానంటే.. తనూ ఎంతగా తపించి పోతుందోనని.. మా ఇద్దరి మధ్య వున్న ‘అనుబంధం’ అలాంటిది మరి..” అన్నాను.

నాకు రమణి పట్ట వున్న అభిమానం, జాలి, కరుణ కలగలిపి వచ్చిన మాట అది.

“అయితే, నన్న వదిలేసి.. ఆ రమణినే తెచ్చుకోండి..” అంది మా ఆవిడ రోపంగా.

“అబ్బాబ్బా.. వద్దులేవోయ్..” ఇక ఆ విషయం మరిచిపో.. ఇంకెస్పుడూ రమణి విషయం గుర్తుచేయను..” అన్నాను అపాలజీ చెపుతున్నట్లుగా.

“అలాగంటే ఎలా..? మీ మనసులోని అలనాటి ‘మధుర జ్ఞాపకాలు’.. నోటిమాటతో తుడిచిపోతాయా..?!” అడిగింది ఉక్కోపంగా.

“కాదు కానీ, ఇక పోస్టోవోయ్..” అన్నాను బుజ్జిసున్నట్లుగా.

నా పరిస్థితి చూసి ఏమనుకుండే

ఏమా.. తనే మెల్లిగా “ఫతే..

గుర్తుంచుకోండి.. మీ పాలమారిన జ్ఞాపకం.. నేనేం ఫీలవను..” అంది చిన్నగా నవ్వుతూ.

“అహా.. కరుణించావా కనకదుర్లా..?!?” అంటూ రెండు చేతులెత్తి దండం పెడుతూ, చిన్నగా నవ్వేను రిలాక్స్ అవుతూ.

“నా పేరు కనకదుర్ల కాదు..” అంది మళ్లీ రోపంగా.

“.....?!” ఏమని పిలవాలో తోచక చూస్తుండి పోయేను.

“అందుకే.. చెపుతుంటాను. మీకు వయస్సు మీరింది. అల్జీమర్స్ వ్యాధికి టూబ్సెట్ వాడుతున్నారు. మీకు చిన్నాటి జ్ఞాపకాలు గుర్తుంటాయి కానీ, ఇస్టుటివిస్టుడు గుర్తుండవూ అనీ..” అంటూ కోపంగా చూసింది నావంక.

ఎగ్గామ్ హాల్టలో ఇన్విస్టేర్నని చూసి, భయంతో బెంబేలు పడిపోయిన విద్యార్థిలా తడబడిపోయేను..!

నా పరిస్థితిని చూసి కరుణించినట్లు అసలు విషయం చిన్నగా నవ్వుతూ చెప్పిందామె “మీ మధురమైన పాలమారిన జ్ఞాపకంలోని రమణికి ఆ పెళ్లిచూపుల్లోని పెళ్లికొడుకుతో పెళ్లి జరగలేదు. అమె ‘ప్రేమ విషయం’ ఇంట్లో తెలిసి గొడవైంది. నిజాన్ని దాచిపెట్టినందుకు అమృతో చివట్లు తింది. ఆ తరువాత.. కొద్ది రోజులకు ఆ ప్రేమికుడితోనే పెళ్లి జరిగింది..!”

ఆ మాటతో ఆశ్చర్యపోయేను..!!

“అవునా..?! ఎలా జరిగింది..??” అడిగేను ఉత్సాహంగా.

“మీ పెళ్లి.. నా పెళ్లి జరిగినప్పుడే - ఆ రమణి పెళ్లి కూడా జరిగింది..!!” అంది కొంటెగా నవ్వుతూ.

“అంటే...??!”

“మీ మతిమర్పు మండిపోనూ.. నేనే ఆ రమణిని” అంది గుంభనంగా నవ్వుతూ.

ఆ మాటతో ఆ మధుర జ్ఞాపకం గుర్తొచ్చి, మరోసారి పాలమారింది..!!

అలోచిస్తుండగానే..

ముస్తాబైన రమణి పాల్టలోకి పచ్చింది. తల వంచుకొని వుండటం వల్ల తనని చూడలేదు కానీ, నేను ఆమెని చూడగానే నా గుండెల్లో ఏదో అలజడి మొదలైంది. అమెపై విషరీతమైన కోపం ముంచుకొచ్చింది. ఇలా ఎందుకు ప్రవర్తిస్తోంది..??!

కొత్త దారి వెతుకుతున్న మరో యువకవి

ఇప్పుడు సాహితీ రంగం
యువరక్తంలో మరిగిపోతున్నది. ఇన్ని
రోజులు కొత్త కవుల్లో ఒక షైర్ లేదని
అసంతృప్తి ఉండేది.
స్వస్థన రంగంలో కొత్త వ్యక్తికరణలు
వస్తున్నాయి. పరిణితి దిశగా అడుగులు
పడుతున్నాయి. కానీ వాక్యాలలో
చిక్కుదనం కరువవుతున్నదని బలమైన,
లోతైన అభివ్యక్తి అరుదయిందనే
ఆరోపణలు కూడ కనబడుతున్నాయి.
ఈ ఆరోపణలు త్రోసి రాజంటున్న
కవి మండోజు పైదాచారి. పైదాచారి నా
తెలుగు పారాలు విన్న విద్యార్థి. విద్యార్థి
దశలో చురుకుదనం ఉండేది. కాని
చదువు పట్ల అంత శ్రద్ధ ఉండేది కాదు.
అనేకసార్లు నా ఆగ్రహానికి కూడా గురైన
శిష్యుడు. ఇట్లా వికసించడం చాలా
అనందం, ఆశ్చర్యం కలిగిస్తుంది.

మండోజు భావుకతను అనాడు
అంతగా పసిగట్టిలేక పోయాను. తరువాత
అయినలోని పైర్చి అర్థం చేసుకున్నాను.
అతని కవితాపంక్తులలో అతడో రతనంగా
మారుతున్న పరిణామాన్ని
ఆకథించుకున్నాను. ఒక్కసారి అతను
రాసిన కవితాపంక్తులలో నేను రాసే పద్ధతి
కూడా కనపడి అనందాన్ని పొందాను.

పైదాచారి తొలి సంపటిలోనే చిక్కని
అభివ్యక్తి ఉచితమైన ప్రతీకలు
కనిపిస్తాయి.

పైదాచారి తన మొదటి కవితలోనే

నిర్మించిన పదబంధాలు ఇతడు ఆధునిక
కవితానిర్మాణం పట్ల చూసే
బుద్ధికుశలతకు తార్కాణంగా నిలిచాయి.
“తను వెళ్లిపోతుంది

బాధ్యత గుమ్మానికి పచ్చని తోరణమై
చిగురించడానికి

తను వెళ్లి పోతుంది
సంసార సేద్యంలో కూలీగా” ... ఐ
వంక్కుల్లో

“బాధ్యత గుమ్మానికి
పచ్చని తోరణం అని ఊహిస్తునే ...
సంసార సేద్యంలో కూలీ”
అని సామాజిక వాస్తవికతను
చిత్రించాడు.

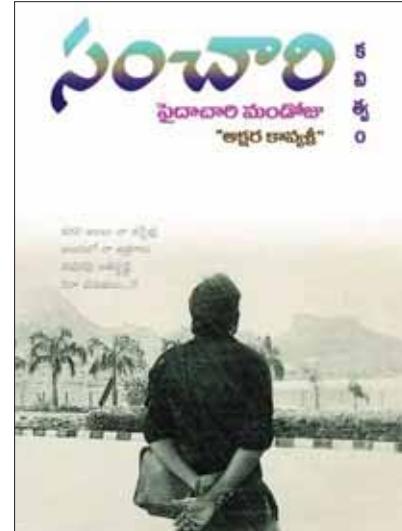
ఈ వ్యవస్థ ఇష్టం లేకపోయినా
తనుగానీ, లేక ఒక సగటు ఆడపిల్ల గానీ,
ఈ చంక్రమణంలో ఉండల్సిన
నిస్పత్యాయ స్థితిని బలంగా వ్యక్తికరిం
చాడు. వేశ్య కవితలో స్వభావాన్తితో
వాస్తవిక విషాదాన్ని కళ్ళకు కట్టించాడు.

కష్టానికి నేనో.. ఇష్టాన్ని.. దుఃఖానికి
నేనో నేస్తాన్ని.. కవితతో పాటు ఈ
పుస్తకమంతా ఒక విషాదం ప్రచ్ఛన్నంగా
కనిపిస్తుంది.

Poetry is sister of sorrow. Every
man that suffers and weeps is a poet
... అన్న Andre Fleury Poem
గుర్తొస్తుంది.

కవిత్యం ప్రశ్నించే తత్త్వం .. కవిత్యం
ఎదిరించే ధీరత్యం..

డా॥ కాంచనపల్లి గోవర్ధన్ రాజు

అని కవితాసారాన్ని నిర్వచించే
మండోజులో ఓ భావుకుడు నిరంతరం
జ్ఞానిస్తూ ఉంటాడు. కవిత్యం నిత్య
యవ్వన రూపగుణం.. కవిత్యం నిత్య
నూతన భావగుణం.. అని
నిర్వచనాతీతమైన కవితావ్యక్తాన్ని తన
చిన్న గుండెకుండిలో చూసించాడు.

చదువు మీద, పుస్తక పఠనం మీద
అనాసక్తి ఈ అత్యాధునికత (అ)నాగరిక
లోకంలో కనిపించడాన్ని నిరసిస్తూ పుస్తక
వ్రేమను ఈ కవి ఓ కవితలో నోక్కి
చెబుతున్నాడు.

పుస్తకం నా స్నేహితుడు నా హితం
కోరుతూ నన్నెప్పుడూ పలకరిస్తూ తోడుగా
ఉంటాడు ..

మండోజు కవిత్యం సామాజిక
బాధ్యతతో కూడుకొన్నది. ఇందులో
రాసిన కవితలన్నీ ఆయన చిరునవ్వులో
దగిన అగ్ని కణాలు ...

మండోజు నుంచి మరింత పరిణితి
ఆశిస్తూ శుభాశిస్తులతో ...

(సంచార కవితా సంపుటికి కాంచనపల్లి
రాసిన ముందుమాట...))

కళాశాలపై తోలి పద్యకావ్యం శతావధాని కృష్ణమాచార్యుల కళాశాలాభ్యుదయం

విద్యాభ్యుదయాన్ని విపరిస్తున్న వ్యాసం...

డా॥ గండ్ర లక్ష్మణరావు
98493 28036

ఒక పద్య కళాశాల స్థాపించడం, దాన్నివసతితో పాటు నీర్మహించడం అది కూడా నైజాం రాజ్యంలో జరగడం దాన్ని గురించి ఒక పద్య కావ్యం వెలువడడం సాహిత్య చరిత్రలో ఒక అరుదైన సన్నిఖేశం. నైజాం రాజ్యంలో (1948కి ముందు) ఉర్దు పరిపాలనా భాషగా, బోధనాభాషగా ఉండి ప్రజలు కూడా నిత్యవ్యవహారంలో అనేక ఉర్దు పదాలను వాడటం అలవాటు చేసేకున్నారు. ఆ కారణంగానే తెలంగాణ (నైజాం రాజ్యం) ప్రజలు తురుషు ఆంధ్రులని, వారిది తౌరక్కాంధ్రమని అనిపించుకోవలసి వచ్చింది. అన్ని విధాల తెలుగు సంస్కృతం నిరాదరణకు గురయింది. అయినా ఆ కాలంలో చదివిన కొద్దిమంది పండితులు బ్రాహ్మణులు, భట్టాజలు, అయ్యావర్ణులు, పదుశాలీలు, విశ్వబ్రాహ్మణులు అక్కడక్కడా తెలుగును కాపాడుతూ వచ్చారు. ఊళ్ళలో వీధిభడులు, అరుగుమీద, గడ్డెలమీద పాలాలు చెప్పడం, నాటకాలువేయడం, హరికథలు చెప్పించడం, భజనలు చేయడం వంటివి తెలుగును తరువాత తరానికి కొండరిక్కొనా అందజేయడానికి దోహదం చేశాయి. ఉర్దు వచ్చిన పండితులు కొండరు మహమ్మదీయులు కూడా గ్రామాలలో ప్రజలతో పరిపాలనా వ్యవహారాలను చూడటం కోసం తెలుగు

నేర్చుకొని మంచి తెలుగు రాయడం వదవడం వచ్చినవారు కూడా ఉన్నారు. కానీ ఇదంతా చాలా తక్కువ శాతం. ఈపరిస్థితులలో నైజాం రాజ్యంలో జగిత్యాల తాలూకా (కరీంనగర్ జిల్లా)లో కోరుట్లు అనే ఒక ఉండిలో తెలుగు సంస్కృతం నేర్చించడానికి ఒక కళాశాలను స్థాపించారు. కోరుట్లకు సమీపంలో ఉన్న మోర్కాడు అనే గ్రామానికి చెందిన శ్రీప్రేష్టుడు శ్రీపేరుంబుదూరులో ఉండగా అతని వద్దకు రాజయోగి సేనాపతి నరసింహచార్యులు అనే అతను శిష్యరికం కోసం వెళ్ళాడు. ఆయనేరు కుండలం నరసింహచార్యులు. శ్రీపేరుంబుదూరులో ఒక కళాశాలకు ప్రధానాధార్పకుడుగా ఉన్నారు. ఆయన నరసింహచార్యులతో తనప్రాంతీయ అభిమానాన్ని చాటుతూ మనప్రాంతంలో ఎవరైనా ఒక కళాశాల స్థాపించి విద్యాదానం చేయగలరా? అనిఆశానకంగా అడిగాడు. అది ఆయన అంతిమ కోరిక.

“అంచితమా మదీయజననాశ్రయమైనది గాన నన్ను పూజించ దలంచియన్న యొది చిత్తములోన మదీయ శాసనం బెంచి నిజాము రాష్ట్రమున నెచ్చరికంబుగ పారశాల ని ర్మించి సమస్త శాస్త్రముల మేల్కొనజేయు మదే ఫలంబగున్.....”

అని ఈ కావ్యంలో పద్యరూపంలో రాశారు. సేనాపతి నరసింహచార్యులు అక్కడనుండి పిరాపురం కళాశాలలో కొంతకాలం చదివి అక్కడి వారి సూచనలు గ్రహించి కోరుట్లలో కళాశాల ప్రారంభించాడు. ఈ విషయాలు శతావధానికప్పుమాచార్యులు తమ స్వీయకవితాను జీవితం అనే ఆత్మకథలో ఇట్లా రాసుకున్నారు. “పిరాపురాస్తాన విద్యాంసులైన గుదిమళ్ళ రంగాచార్య స్వామి వారి సన్నిధిలో మిగతా వేదాంత భాగమును పూర్తిచేసుకొని పరిష్కలో నుత్తిర్ణులై, యాస్తాన పండిత సన్మాన మును గ్రహించి వచ్చి కోరుట్లలో వేదాశ్రద్ధయ వర్ణిసి పారశాలను క్రి.శ. 1923 రుధిరోద్దారి సంవత్సర అధికజ్యేష్ఠ మాస పుట్ట ద్వితీయా శుక్రవారము ప్రారంభించినారు”. అప్పటి నుండి చుట్టుపక్కల సంస్కృతం వేదాలు పురాణేతిహస కావ్యాలు చదువుకోవాల నుకున్న సేదకుటుంబాలకు చెందిన బ్రాహ్మణులు, వైష్ణవులువచ్చి చేరినారు.. “ప్రథమమిచ్చినన్ పుడమి నించుకమైన తిరంబుగాదు, వి ద్వాధనమన్మచో సతతమయ్యది శాశ్వతమాను ముత్కికిన్ సాధనమానుగాన బుధసత్తములెల్ల గణించు దీని సే సాధిప వంశ వారి సుధాశ్రయ

విగ్రహభూతలంబునన్..”

అని సేనాపతి ఆచార్యుల నిర్దయాన్ని
ఈ పద్మంలో ప్రకటించారు.

పారశాలనెలకొల్పడమంటే

తాత్కాలికంగా తననిపాసమే అందరకీ వసతి, భోజనాలుచదువులుసాగించడం ఆర్థిక వనరులులేని సేనాచార్యులు ప్రతి సంవత్సరం చుట్టుప్రక్కల జమీందారులు, సంపన్ములు, అభిమానులను ఆశ్రయించి వారు అందించే వస్తుసామగ్రి రూపంలో అయినా మరో విధంగా అయినాసేకరించి నడిపారు. ఉపాధ్యాయుని ఒకరిని నియమించి తాను ఈ సేకరణలో పాల్గొనేవారు. అంతే కాదు ధర్మపురిలో నరసింహ స్వామి క్షేత్రంలో భాగవత పురాణ కాలాశ్మేషాలుజరిపి అక్కడి బ్రాహ్మణ కుటుంబాల వారిని అర్థించి నెలకొకరోజు చౌప్పున విద్యార్థులకు భోజనాలు పెట్టించే విధంగా ఒప్పించారు. వేములవాడలో భాగవత కాలాశ్మేషాలు తదితర దైవకార్యక్రమాలు జరిపి ఒక సంవత్సరం భోజన ఖర్చులు సరిపడే విధంగా ఒప్పించారు. ఇట్లూ ప్రతి సంవత్సరం చేస్తూ పారశాల నిరాకృం కూడా చేయించారు. ఉపాధ్యాయులను నియమించారు. కొన్నిసంవత్సరాలలో చాలా ప్రసిద్ధిపొందింది. ఎంతో మంది తరువాతి కాలంలో తెలుగు పండితులుగా, పురోహితులుగా, యాజ్ఞికులుగా తదితర కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తూ జీవనోపాధులను పొందారు. ఈ కాళాశాలకు అప్పటికి యువకుడు పండితుడు కని అయిన క్షఫ్మమాచార్యులను అధ్యక్షులుగా నియమించి కొనసాగించారు. ఆయన తన అనుభవాలను, కాళాశాల వ్యవస్థాపక కారణాలను పరిష్కారులను, కాళాశాల నిర్వహించిన తరగతులు, వివిధ ఉత్సవాలు మొదలైన వశిష్టాలను తెలుపుతూ “కాళాశాలాభ్యదయం” పేరుతో మూడాశ్వాసాల కావ్యం రాశారు. మొదటి ఆశ్వాసంలో సేనాపతి నరసింహార్యుల ఉఱువారి కుటుంబం ఆయన జననం మొదలైన వివరాలు వర్ణించారు. రెండవ ఆశ్వాసంలో

సేనాపతి కాళాశాల స్థాపించడానికి ప్రేరణ సందర్భాలు ఆయన విద్యా వైద్యులు, సంకల్ప దీక్షలు వివరించారు. మూడవ ఆశ్వాసంలో విద్యార్థుల విద్యాక్రమం, సంవత్సరంలో జరిపే మకరసంక్రమణ, తదితర సందర్భాలలో జరిపే ఉత్సవాలు, విద్యార్థులతో పాటు ఎందరో పురుషులు, పెద్దలు పాల్గొని అభినందించిన విషయాలు విశదంగా తెలిపారు. 1929లో ఈ కావ్యం రాసినట్లు క్షఫ్మమాచార్యులుగారు వారి స్వీయ కవితాను జీవితంలో రాసుకున్న విషయం గమనార్దం.” క్రీ.శ. 1929వ సంవత్సరము “కాళాశాలాభ్యదయ” మను మూడాశ్వాసాల కావ్యమును రాసితిని. దానిలోని యితివృత్తము మోర్తాడులో మహావిద్యాన్ కుండలం వేంకటసరసింహ చార్యులుదయించి మహా విద్యాంసులై శ్రీ పెరుంబుదూరులో వేదాంత వర్ణనీ కాళాశాల స్థాపించుటయు, శ్రీరాజయ్యాగా సేనాపతి నరసింహచార్య స్వామిగారు కోరుట్లలో ఉదయించి క్రమక్రమంగా శ్రీ పెరుంబుదూరికి వెళ్లి శ్రీకుండలం స్వామివారి సన్మిధిలో విద్యనభ్యసించివారి యాజ్ఞిచే కోరుట్లలో “వేదాంత ద్వయ వర్ధనీ” కాళాశాలను స్థాపించి నడుపుటయు శ్రీ శ్రీనివాసుని సన్మిధిలో శ్రీయాండాళ్ కొరాయి ఉత్సవులొనర్చిన వైభవములు వర్ణింపబడియున్నప్పి!!

కాళాశాల స్థాపించడం నైజాం రాష్ట్రంలో 1926 లో స్థాపించడం ఒక సాహసమైతే నడిపించడం కూడా అత్యంత దీక్షతో కూడుకొని ఉన్నది. ఆనాటి విద్యారంగంలో తెలుగు సంస్కృతం, హిందూమత సిద్ధాంతాలు మూలన పడేసినట్లున్న స్థితిలో ఇది అప్పార్యిపిషయం. అందుకే అప్పటికే శతావ్ధానాలు చేసిన క్షఫ్మమాచార్యులు తాను కూడా కాళాశాల బాధ్యతలు పంచుకొని నిర్వహించిన అనుభవం చేత ఇది కావ్యంగా రాయాలనుకొని రాశారు. తెలంగాణలో కాళాశాలపై పద్మకావ్యం రాయడం బహుశః తెలుగులోనే ఇట్లు రాయడం ఇదే మొదటిదనుకుంటాను. కాళాశాల వార్షిక సంచికలు, ప్రత్యేక

సంచికలు ఉండడం సాధారణం కాని కాళాశాలగురించి కావ్యంగా వెలువడడం ఒకప్రయోగంగా కూడా అనుకోవచ్చు.

పద్మాలు సాధారణంగా చదువుకోవచ్చు. దుష్పురమైనస్థితిలో కాళాశాల నడిపేవైర్యం ఎట్లా వచ్చింది అనే అంశాన్నివర్ణిస్తూ

“ఎవని సాహోయ్యంబు నెంచి పాండుసుతుండు

కౌరవాదుల గెల్లు గ్రీనాడు ఎవని తేజంబు వహించి ప్రస్తుతమండు విసముద్రావి జీవించినాడు ఎవని ప్రోడక్షనంబు నెదనమ్మి శేమండు పుడమిని మోయంగ బూనినాడు ఎవని గెల్లినయంత నలసురజ్యేష్టమండు భువనముల్ నిర్మింప బూనినాడు ఏమహాత్ముడు సర్వ లోక్కక కర్త యెనని కృపలేక త్యంఘైన యెగయలేదో?”

యట్టి సర్వేపుడేల నీ పట్టు లేదు? చింతసేయుట మిక్కెలి నింతగాద.....”

ఈ పద్మంలో ఉపమానులు దైవబలాన్ని తెలిపేవే అయినా ఆకాలం నాడు దైవబలమే ప్రధాన బలంగా ఆలోచించిన తీరు అర్థమవుతుంది. ఒకధైర్యం చేయడంతో పాటు దాతలై విశ్వసం కలిగి ఉండడం కూడా పట్టుదలకు సాక్షం. ధర్మపురి, వేములవాడ, సిద్ధిపేట ప్రాంతాల సంపన్ములు, అభిమానులు సహాయం చేసి నిలబెట్టారని కావ్యంలో తెలిపారు.

“చదివెడి వారల సాకర్యమునకయి గ్రంథ రాజముఖుల కొందరియ్య భక్తితో కొందరు పాత్ర సామగ్రుల నిచ్చి యుద్యమమును మెచ్చుచుండ హర్షంబుతో కొందరధికధనాధ్యులు వార్షికంబునకు నేర్చాటు సేయ సుందరంబుగ ప్రాసి కొందరు పండితు

లామోద పత్రంబు లందజేయ సంతసంబున మద్రాసు

ప్రాంతమునకు

కొంతకాలంబు తిరిగి యా చెంత మండి

నిజగృహంబును జేరగ నెమ్మనంబు
నను దలంచిరి నరసింహ
నయనిదుండు..."

.. మద్రాసులో తెలుగు వారిని

సంప్రదించి కళాశాల విషయాన్ని తెలిపి
అక్కడ కూడా దాతలనుండి విరాళాలు
సేకరించిన విషయాన్ని ఇందులో
తెలిపారు. ఇదొక ఉద్యమంగా
నడిపారన్నారు. నిజాం వ్యతిరేకోద్యమం
కూడా బలపడని రోజులు అక్కడక్కడా
ఈ రూపంలో తన ఉనికిని తెలంగాణ
నిలబెట్టుకునే ఉద్యమంలో ఇది ఒకటి.
ఇక్కడ వేదాంతమా? దైవమా? ఇది కాదు,
ఈ వైజ్ఞానికం రాష్ట్రంలో ఉర్లో కాకుండా
కళాశాల స్కాపించడమే ఒక ఉద్యమం.
సంస్కృతి నిలబెట్టుకోవడంకూడా ఆనాడు
సాహసమే అయిన పని. అప్పటికి
క్రైస్తవులు కూడా విష్టరిస్తున్నారన్న
విషయాన్ని ఈ కావ్యంలో ఉటంకించారు.

"ఇతరులు క్రైస్తవాదులు మహీసుల్తానీ
స్వియ మతప్రచారమం
దతికుతుకుంబుచే ధన గృహాచులవైన
త్యజించి వారిలో
ప్రతిమనుజుండు దానికయి
ప్రాణముమైనను ధారవోయ స
మృతిని వహింపగా మనము
మౌసముదాల్చుట వింతగాదొకో...?"

అనడం ఆనాడు హిందూమతం పట్ల
మనవారికి అంత పట్టింపు లేదని
వ్యక్తమవుతున్నది.

దేశంలో గీతం, జాతీయోద్యమం,
ఆర్యసమాజ ఉద్యమం ఇప్పీ పరోక్షంగా
స్వాతంత్య ఉద్యమానికి దోహాదైనైట్లే
ఇక్కడ కూడా నిజాం వ్యతిరేకత
పరోక్షంగా ఈ విధంగా వ్యక్తమైంది.

"ఒకడునిరుపేద విప్రుడు సకల
దేశమును దిరుగుచుభారంబుమోయలేక,
యున్న సమయంబునను
చూచుచున్నపారు, వైజ దేశియులన్నచో
నఫ్సగాది" అని ఒక ఈ ప్రాంతం
వారిమీద ఒకరుపు వేశారు.
వైజదేశియులు.... అంటి నిజ దేశియులు,
స్వదేశియులు అని అర్థం, వైజ అనే పదం
చేత వైజాం దేశియులు అనేధ్వని.

ఈ మూడాశ్వాసాల కావ్యంలో
ఇష్టదేవతా స్తుతి, ఆచార్యస్తుతి,
షష్ఠ్యంతములు, ఆశ్వాసాంతములు,
మోర్తాడు ఊరు. వర్ధన కావ్యాలలో
పురవర్ధన లాగా అందంగాచేశారు. అట్టే
శిశు జననం, పెరుగుట, విద్యాభ్యాసం
మొదలైన దశలను కథవలె మాత్రమే కాక
కవితా ప్రతిభతో సామాజిక అర్థాంతర
న్యాసాలతో కావ్యలక్ష్మణాలను కూడా
పాటించడం విశేషం. ఆశ్వాసాంతములలో
"ఇది శ్రీమత్స్తుదాచార్యోపసానా సమాసాదిత
కవితాసలు కల్పనా ప్రపాఠ నైజాం
రాష్ట్రాద్య శతావధాని బిరుదాంకిత
శ్రీకష్ణమాచార్య విరచిత కళాశాలాభ్యు
దమునందు ప్రథమాశ్వాసాము" అని
పూర్వ సంప్రదాయం ప్రకారం తనను
గురించి కవి ప్రకటించుకున్నారు.
శ్రీపెరుంబుదూరును వర్ణిస్తూ
"తోటలా రతసంపుకోటలా పలిసిటి
యూటలా యా పురిన్ నీటుగొలుపు
పాఱులా సాముల బారులాభ్రిత సుమం
దారులా దారులా దసుపు గొలుపు" ...
వంటి పద్యాలు కొన్ని వసుచరిత్రను
స్ఫురింపజేస్తాయి. కొన్ని సామెతలు
జాతీయాలుకూడా ప్రయోగించారు.
"గురుని యాజ్ఞసుమీరంగ కూడదనుచు
మేరు పర్యతమును నోట మ్రింగుటెట్లు"
గురువాజ్ఞ మీర రాదు గునపం
మింగరాదు అనే సామెతనుజ్ఞప్రికి
తెస్తుంది.

కావ్యదృష్టితో పద్యరచనా శిల్పము,
కథాగమనము, సమకాలీన పరిష్కారులు,
భాషాప్రయోగం వంటి అంశాలనుపరి
శిలించవచ్చు. ఈ పుస్తకాన్ని పిరాపురంలో
"శ్రీ సిరిపురం, ఉంగరాడ వగైరా యేషేట్ల
ప్రాప్రయిటరు గారగు మ. రా. శ్రీశ్రీ
యినుగంటి రాజగోపాలరావు బహుద్యరు
వారి ద్రవ్యసహయమున అచ్చుత్తీప
బడినది" అని పుస్తకం మొదటి పుటలోనే
అభినందనలు తెలిపారు.

ఈ పుస్తక ముద్రణలో తగు
జాగ్రత్తలు తీసుకోవడంతో పాటు
ముందుమాట రాసిన వారు ప్రముఖ
విద్యాంసులు శ్రీసండకుదుటి వీరరాజుగారు.

వీరు పిరాపురంలోని వారి స్వీయ
ముద్రణాలయంలో చేయించినట్లు
వీరరాజుగారు ముందుమాటలో
వేరోన్నారు. ఆనాటి నైజాం రాజ్యంలోని
సాహిత్య స్తుతిని వారి ముందుమాటలో
ప్రస్తావిస్తూ "అంధ భాషాపదుటి కొన్ని
దశాబ్దములకు మున్న ఈ యోరుగంటి
రాజ్యమున మౌయలుమీఇనున్నత దశ
ననుభవించినను, ఇటీవల పరరాజు
క్రమణాద్వాక వేతువులుచే తనతొంటి
విలాసాస్నయ్యముల నెడబాసి కేవల
వ్యవహార నామ మాత్రోపయోగిని
యమ్మును. మఱియు, మహామృదీయ
సాహచర్యమును తథాషాపదములు గూడ
కాల క్రమమున నందుచేరి
వ్యవహారింపబడుచున్నటులును చెప్పు
వారాదేశమున మిక్కిలి యరుదుగు
నచ్చటి వారు చెప్పుదురు. ఇట్టి స్తుతిలో
మన కష్ణమాచార్యుల వారు నిజము
దేశమున సుధృవించియు తాము
సంస్కృత పండితులై యుండియు, పిన్న
వయస్సు గల వారయ్య నాంధ్ర
భాషయందాధారము గలి దాని ఛందో
వ్యాకరణాది లభ్యముల నెరింగి మిక్కిలి
యభిలాష మెయి నీ గ్రంథమును ప్రాసి
యుండుట సత్యాశ్చర్యకరమగు
విషయము కాదా?" (ఉపోద్ధాతము,
నడకుదుటి వీరరాజు, 11-11-1929) అని
అంతటి వారు తన ఆశ్చర్యాన్ని వ్యక్తం
చేశారు. నాటికి నేటికీ తమ అనుభవాలను
అందులో కళాశాల జీవితాన్ని
కావ్యరాపంగా మలిచిన శతావధాని
కష్ణమాచార్యులు స్వర్ణాంశులు.
తెలంగాణ చరిత్రలో ఒక స్వరంగేయమైన
అంశం.

కనిపించని గాలిలో

సూక్షుజీవ ప్రశంచం
కంటికి ఆనని మహా విషట్టు
ప్రశంతంగా రాజుకుంటున్న ప్రభయం జాడ
మరణ మృదంగం మోగే వరకు తెలియదు
ఒక అఱవు
విశ్వంఖల చర్యలతో జీవ కణాలలోకి
విచ్ఛితి అవుతూ విచ్ఛిన్నం చేస్తూ
చిధ్రమవుతున్న దేహం
అదుపుతప్పుతున్న అవయవాలు
పట్టుతప్పుతున్న ప్రతిరక్షకాలు
వెరసి జీవాయుధ గనిగా భారీకాయం
ఒకేసారి వందలాది మందిని
మట్టికరిపించేంత ఔరల్ లోడ్ అది
శత్రువే లేని నిరాయుధ ఆవరణంలోకి
తెలియకుండానే ఉమ్మలు పేరుస్తూ
గొలుసులుగా అల్లుకుంటూ
విశాలంగా పర్మకుంటున్న ఖాతాలోకి
వచ్చిపడుతున్న కొత్త క్షిపణులు

సాహసం

ఇ. వేణుగోపాల్ రెడ్డి, 99081 71441

ఇక బలమైన లతిధీయిలుగా ఎగసిపడడం
వాహకాలుగా పదులు వందలవడం
దేనికదే కొత్త పద్మగా
విశాలత చాటడం
నిజంగా మహా విషాదం
నిర్ధారణ కాని మందులతో షైర్యం
విచికిత్సగా ముందుకు
మరణాలను నమోదు చేసుకుంటూనే
సుదీర్ఘ చికిత్సలో స్వషంత
కాసింత ఊరట
ప్రతిరోధకత హెచ్చుతోనే సాధ్యం
సాధారణ దృష్టికి అందని జగత్తులో ఉంది మర్మం
సగం అంధత్యంతో
అగోచర కారకాలతో సహజీవనం
సాహసమే...

మారుతున్న ప్రేమలు

మానవీయ బంధాలు ఆర్థిక బంధాలుగా
మారుతున్న వైనాన్ని చిత్రించిన కథ....

దేవలపల్లి సునంద
92915 99562

ఉదయాన్నే లేచి వాకింగ్ చేసి వచ్చి, కాసిన్ని గోరువెచ్చని నీళ్ళు తాగి, స్నానం చేసుకుని, పూజ ముగించి, టిఫిన్ చేసి, తీరికగా కూర్చుని, ఇదిగో ఇలా ప్రశాంతంగా పాగలు కక్కుతున్న కాఫీ ఘమఘముమలను ఎంజాయ్ చేస్తూ ఉంటాను.

ఇంతలో తలుపుకొట్టిన శబ్దం వచ్చింది. వెళ్లి తలుపు తీసాను. ఎదురుగా మాధవి. “ఏంటూ మధు. ఈ టైం లో వచ్చావేంటి. ఆఫీన్ లేదా” అన్నాను. “అంటే ఏంటి! రావర్డంటావా? అక్కడ నీ చెల్లెలుతో వేగలేకపోతున్నా, ఇక్కడ నుప్పు కూడానా?” అంటూ విసురుగా వచ్చి సోపాలో కూర్చుంది. “సీకా మీ అమృకి మధు మళ్ళీ ఏదో మాటల యుద్దాలు జరిగాయని అర్థం అప్పతోంది. కాఫీ తాగి మాట్లాడుకుండాం. నువ్వు అలా కూర్చో ఇప్పఁడే కాఫీ తెస్తేను.” అన్నాను.

“ఏం వద్ద పెద్దమా. కాప్టు విషం ఉంటే ఇప్పు. ప్రశాంతత లేని జీవితం. బతికి ఏమి లాభం. ఎవరి కోసం బతకాలి. ఇంట్లో అందరూ నన్ను అనేవాళ్లే.” అంటూ ఏడుస్తోంది.

ఈలోగా కాఫీ ఇచ్చి, తాగాక, “ఇప్పడు చెప్పు, ఏమయ్యంది” అన్నాను.

“పెద్దమా! నీకు తెలియునిది ఏముంది. అమృ మాట్లాడే మాటలు గుండెల్లో ముళ్లలా గుచ్చుకుంటాయి.

నేనంటే భరిస్తున్నాను. పిల్లలతో కూడా అలాగే మాట్లాడుతుంది. ఆర్య, సూర్య ఇంకా చిన్నపిల్లలా? ఏంటే! ఇంటర్ కి వచ్చారు. నిన్న రాత్రి భోజనాలప్పుడు ఇద్దరికి వెండి పళ్లల్లో అన్నం వడ్డించి, “మీరు కాబట్టి వెండి పచ్చం లో తింటున్నారు. మీ ఫ్రైండ్స్ ఎవరికైనా ఈ అద్భుప్పం ఉండా. అంతా నా వల్లే. నేను మీకోసం ఇంత రేటు పెట్టి కొన్నాను. తెలుసా” అన్నది. దానితో సూర్యకి వొళ్లు మండి ప్లేట్ విసిరి కొట్టుడు. “అమ్మా! మాములు స్లేట్ లో అన్నం పెట్టు. ఇంకోసారి నాకు ఈ వెండి స్లేట్ లో పెట్టుకు. తింటున్న ప్రతి సారీ నేను కొనిచ్చా నేను కొనిచ్చా అని ఏంటి ఈ గోల.” అన్నాడు.

“అయ్యా! ఇప్పడు నేను ఏమన్నానని తినే తినే స్లేట్ విసిరి కొట్టుడం, కొనిచ్చాను కాబట్టి కొనిచ్చా అని చెప్పుడం తప్పా! ఉన్నదంతా మీకి పెడుతున్నా. నాకోసం ఏమైనా దాచుకుంటున్నానా. ఇల్లు కట్టడానికి డబ్బులు ఇచ్చా. ఇంట్లోకి ఏమి కావాలన్నా కొనిస్తున్నా. నా డబ్బులు మాత్రం కావాలి. నా మాటలంటే చిరాకా అందరికి. నేను కన్న బిడ్డ నాతో సరిగ్గా ఉంటే కదా, మనష్ణేనా, అల్లుడు గారైనా నాకు మర్యాద ఇచ్చేది. దానికి నేనంటే గౌరవం లేదు. పక్కింట్లో పార్వతమ్మును చూడు, కూర్చున్న బోటే అన్ని జరిపించు

కుంటుంది. మంచి నీళ్ళు కూడా కోడలు అందివ్వాల్సిందే. అద్భుపంతురాలు. ఆ అద్భుప్పం నాకెక్కడేడ్జీంది.” అంటూ ఏడవడం మొదలు పెట్టింది.

“నేనంటే నువ్వేమన్నా భరిస్తున్నాను అమ్మా! ఈ కాలం పిల్లలు. వాళ్లకు రోపం ఎక్కువ. నువ్వు ప్రతి సారీ అది కొన్న ఇది కొన్న. నేను కాబట్టి కొంటున్న. ఇంకెవరు కొంటారు. ఆ పని చేశా, ఇది చేశా అంటే ఎలా. అముముపై, మనవళకు చేసింది కూడా లెక్కిసుకుంటావా. నాన్న పోయాక, ఆ బిబినెన్ కూడా మా ఆయన్నే చూడమన్నావ్. చూస్తున్నందుకు ఆయనకు ఏమి ఒరిగింది. ఆయనమీద కూడా అనుమానం. నువ్వునే మాటలకు ఈయన కాబట్టి స్టర్కు పోతున్నాడు. ఇంకాకురు ఇతేనా...”

“ఆ.. ఇంకాకురు అయితే, ఇంట్లో ఉండనిచేయాల్సి కాదా! వెల్లగొట్టుండి. మీ ఇల్లు కట్టడానికి ఇచ్చిన పది లక్షలు నావి నాకు ఇచ్చేయండి. నా పెద్ద బిడ్డ రాధిక దగ్గరికి వెళ్లి పోతా అమెరికాకి. అదే నయం, అంత బిబి లైఫ్ లో కూడా, సమయానికి నాకు కావాల్సినవి అన్ని అమర్చి పెడుతుంది. ఆఫీన్ నుంచి మధ్యహ్నం ఫోన్ చేసి తిన్నవా లేదా అని అడుగుతుంది. రాగానే కూర్చుని కబుర్లు చెప్పఁది. నువ్వు ఏ రోబైన్ బక సారైనా ఫోన్ చూసావా? ఇంటికి రాగానే ఏమైనా

మాట్లాడతావా? ఏమి లేదు. మూతి ముడుచుకుని పడుకుంటావీ! నేను మీకు బరువై పోయాను. మీకెందుకు నన్ను భరించే కష్టం. టికెట్ వేసి పంపించేయ్ నా బిడ్డ దగ్గరికి.” అని అనింది.

“ఆ.. అవను మరి. ఆమెరికాకే వెళ్లాలి మరి. రెండేళ్ల క్రితం అక్కు ప్రేమగా నిన్ను తీసుకెళ్తే, అక్కడ ఉన్న ఆర్టెల్లు, నానా యాగీ చేసి వచ్చావ్ గా, నిన్ను పనిమనిపిలా చూశారని, వాళ్ళ పిల్లలు నీతో మాట్లాడను కూడా లేదని. అక్కడ నీకు జైల్లో ఉన్నట్లు ఉందని చెప్పావ్ గా, మళ్ళీ ఇప్పుడు టికెట్ వేసి పంపించాలా? సరే రాత్రికి అక్కతో ఫోన్ లో మాట్లాడుకో. రమ్మంటుందేమో అడిగి చెప్పు. టికెట్ తీసి పంపడానికి మాకేం ఇబ్బంది లేదు.”

“మరి నా పది లక్షలు?”

“ఇస్తాం తల్లి ఇస్తాం. వెంటనే అంటే ఎలా.. నీకు తెలియదా మా పరిస్థితి. ఒక ఆర్టెల్లో ఏదో విధంగా, మా తల తాకట్టు పెట్టి అయినా ఇస్తాం” అని చెప్పాను.

“ఏమి చేయాలి పెద్దమార్చి! అమృతో.. నేను తన కూతుర్చే కదా.. ఆ ప్రేమ ఏది. ఎపుడు కోడల్ని సాధించినట్టు సాధిస్తుంది. ఎదురంటి ఆంటీ అయితే వాళ్ళ కోడల్ని

కూడా ఒక మాట అనదు. కన్న కూతురిలా చూస్తుంది.

మమ్మల్ని చూసి చుట్టుపక్కల వాళ్ళ నవ్వుకుంటున్నారు. అత్తాకోడళ్లలాగా ఎపుడు గొడవలు పడుతూ ఉంటారని. ఇప్పుడు చెప్పు ఈ సమస్యకు ఏంటీ పరిస్మారం.” అని అడిగింది.

“సరేలే. నమ్మ ఎక్కువ ఆలోచించి మనసు పాడు చేసుకోకు. ఇంట్లో తిన్నావే లేదో! వేడిగా కారం దోశ వేస్తో. తినేసి అఫీన్ కి వెళ్ళ. నేను అమృతో మాట్లాడతాలే” అని చెప్పి తిన్నాక ఆఫీన్ కి పంపించా.

తర్వాత ఒక గంట ఆగి అనసూయ దగ్గరకు వెళ్ళా.

డోర్ కొడితే వచ్చి తలుపు తీసింది అను, నీరసుంగా, ఏడ్చి ఏడ్చి కశ్చ ఉభిషోయి ఉన్నాయి. ఏంటే ఇది. ఏమి జరుగుతోంది అసలు. ఇంతకి ఏమైనా తిన్నావా? అని అడిగా. లేదని అడ్డంగా తల ఊపింది. బుద్దున్నా అసలు. నీకు మగరు ఉంది టైం కి ఏదో ఒకటి తినాలని తెలియదా! నాకు నీ గురించి తెలుసే, అందుకే ఇంటి మంచి కారం దోశలు వేసుకొచ్చా. నువ్వు తింటూ ఉండు. నేను ఈ లోగా కాఫీ కలుపుతాను అని తను

తినే లోగా కాఫీ కలిపా. ఇద్దరం తాగాక ఇస్తుడు చెప్పు అసలు ఏంటి నీ ప్రాభ్లమ్. ఎందుకు మధు మీద, పిల్లల మీద అరుస్తోవ్? అని అడిగా.

“నేను వాళ్ళ మీద అరుస్తున్నానా.. వాళ్లే నా మీద అరుస్తూ ఉంటారు. ఒక్కరు కూడా ప్రేమగా మాట్లాడతారా ఎప్పుడైనా.., ఒక్కరు కూడా నాతో సరిగా మాట్లాడరు. కనీసం బయటకు వెళ్ళేటప్పుడు వెళ్లిస్తూ బై అని కూడా చెప్పారు. నేను రోజంతా ఒక్కదాన్నే ఉంటా కదా.. కనీసం మధ్యలో మాధవి అయిన ఫోన్ చేసి, అమ్మా తిన్నవా.. ఏమి చేస్తున్నావీ అని అడగొచ్చు కదా. అసలే రోగిష్టి దాన్ని, మధ్యలో ఏమైనా అయితే నాకు అతీ గతి ఉండదు. ఇంటికి వచ్చాక కూడా మూతి ముడుచుకుని ఉంటుంది. ఏదో ఒకటి మాట్లాడుతూ ఉంటే ఎంత హాయిగా ఉంటుంది మనసుకు, అది ఏమి అర్థం కాదా దానికి, వైగా నేను అరుస్తాను అని చెప్పిందా నీకు, ఇంటికి రానీ, నీ ముందే అడుగుతా దాన్ని” అన్నది.

“మాడు అనసూయ! మాధవి ఏమైనా పరాయి పిల్లనా.. నీవు కన్న కూతురే కదా. చిన్నప్పుడు ఎంత ప్రేమగా పెంచారు దాన్ని. అడిందే ఆటగా పాడిందే పాటగా..

ని పనులు చెప్పుకుండా గారాబంగా
పెంచారు. పనులు గబగబా చేయలేదు.
తనకు చేతనైనంతలో మెల్లిగా
చేసుకుంటుంది. పైగా దాని ఆరోగ్య
సమస్యలు నీకు తెలియదా..”

“ఆ... రోగాలంట రోగాలు.. ముసలి
దాన్ని ఈ వయసులో నాకు లేవా ..
రోజుకు ఎన్ని మాత్రలు మింగుతూ
ఉంటాను. ఒక్కసారి మర్మిపోతూ ఉంటా.
నీ రోజైనా మాత్రలు వేసుకున్నావా అని
అడగుతుందా.. నేనే దానికి గుర్తు చేస్తో..
టైం కి మాత్రలు వేసుకో, టైంకి తిను
అని. నేనా వయసు మళ్ళిన దాన్ని?
అదా?”

“చూడు అను, మన తరం వేరు, ఈ
తరం వేరు. వీళ్ళు చాలా ప్రప్రేషణలో
ఉన్నారు. చిన్నప్పటి నుంచి పెద్దల
మాటకు విలువ నిస్తూ పెరిగారు.
ఇప్పుడేమో పిల్లలు చెప్పిన దానికి
తలవ్వాపుతూ బతుకుతున్నారు. ఈ కొత్త
తరం పిల్లలు పెద్దల మాట వినడం లేదు.
సొంత నిర్మయాలు తీసుకుంటున్నారు.
కనీసం సలహో కూడా అడగడం లేదు.
ఇచ్చినా నిద్రక్షం చేస్తున్నారు. చేస్తున్నావ్
గా నీ మనవళ్ళని, మనవరాళ్ళని, నీవు
ఏమి చెప్పినా నింటున్నారా? నీకేం
తెలియదులే అమ్మమా గమ్మన ఉండు
అంటున్నారు కదా... కాలం తో పాటు
మనమూ మారాలి అనసాయ.. అర్ధం
చేసుకో” అని చెప్పుంటే,

“నీకు పిల్లలా పేచా! నీకేం తెలుసు
పిల్లల గురించి, నువ్వు నాకు
చెప్పొచ్చావా!” అంది.

ఆ మాటలో మనసు చివుక్కుమంది.
అయినా మనసుని చిక్కబట్టుకుని
“చూసావా అను! నువ్వు మీ అక్కని ఎంత
మాట అనగలిగావో! అక్క ఎంత
బాధపడుతుంది అని ఆలోచించలేక
పోయావే. ఒకప్పుడు ఇలా అనగలిగే
దానివా! నీ మాట ఎంత
కంట్రోల్లో ఉండేది. ఇప్పుడెందుకు నోరు జారావు.
అలాగే మాధవి దగ్గర ఎన్ని మాటలు అని
ఉంటావ్. దాని మనసు ఎంత గాయపడి
ఉంటుందో ఆలోచించావా! ఒక్క సారి

అ మాటలో మనసు
చివుక్కుమంది. అయినా
మనసుని చిక్కబట్టుకుని
“చూసావా అను! నువ్వు మీ అక్కని
ఎంత మాట అనగలిగావో! అక్క
ఎంత బాధపడుతుంది అని
ఆలోచించలేక పోయావే.
ఒకప్పుడు ఇలా అనగలిగే
దానివా! నీ మాట ఎంత
కంట్రోల్లో ఉండేది.
ఇప్పుడెందుకు నోరు జారావు.
అలాగే మాధవి దగ్గర ఎన్ని
మాటలు అని ఉంటావ్.

ఆలోచించు. అది మారిపోయింది అని
అంటున్నావే, మరి నువ్వు ఎంతగా
మారిపోయావో నీకు అర్ధం కావడం లేదా..
అన్నం తినేసి పడుకుండాం. అప్పుడు
తీరికగా ఏమి జరుగుతోంది, ఇలా
ఎందుకు జరుగుతోంది. ఎక్కడ నుంచి
ఇలా అయ్యాంది అనేది నెమ్ముదిగా
ఆలోచించుకుందువు గానీ” అని చెప్పి,
ఇంద్రరం ఏదో తిన్నాం అంటే తిన్నాం
అనిపించి పడుకున్నాము. ఎవరి
ఆలోచనల్లో వాళ్ళు...

సాయంత్రం మాధవి వోచ్చాక,
అనసూయ వెల్లి ముగ్గురికి కాఫీలు,
బిస్కిట్లు తెచ్చి ఇచ్చింది. ముగ్గురం
మానంగా కాఫీ తాగాము.

“మీ ఇంద్రి మధ్య ఉన్న సమస్య ఈ
ఒక్క ఇంట్లోనే కాదు. దాదాపుగా అన్ని
ఇళ్ళలోనూ ఉండేదే. ముఖ్యంగా మీరు
అది తెలుసుకోవాలి. సత్యం గారి ఇంట్లో
కూడా తనకు వాళ్ళ అమ్మకు ఇదే
సమస్య. బుజ్జి వాళ్ళింట్లో కూడా.. వాళ్ళ
అమ్మతో తనకు సమస్య అంటుంది.
వాళ్ళమ్మ ఏమో బుజ్జి తో నే సమస్య
అంటుంది. ఈ సమస్య కు కారణం
ఏంటో ముందుగా తెలుసుకునే
ప్రయత్నం చేద్దాం. అమ్మలకి తమ
ప్రాముఖ్యత తగ్గిపోతుందేమో అనే
అభ్యర్థతా భావం పెరగడం. పిల్లలకేమో
ఇంకా ఎన్నాశ్చ ఈ పెద్దవాళ్ళ మాట

వినాలి అనే ఈగో. ఒకరితో ఒకరు
ప్రేమగా మాట్లాడడం తగ్గించేశారు.
మాట్లాడితే చాలు ఒకరి మీద ఒకరు
తప్పులు వెతకడమే సరిపోతోంది. ఒకరు
చేసిన పనిలో ఒకరు లోటుపాట్లు వెతికే
ప్రయత్నం చేస్తున్నారు తప్ప,
మెచ్చుకోవడం అనేది మెచ్చుకొన్న
కనిపించడమే లేదు. చాలా మంది ఇళ్ళల్లో
నేను గమనించింది ఇదే, మరి మీ ఇంద్రి
మధ్య సమస్య ఎక్కడ వచ్చిందో, నా
లాంటి మధ్యవర్తి చెప్పడం సభబు కాదు.
మీకు మీరే ఆలోచించుకోండి. మీ
సమస్యకు మీరే పరిపౌరం వెతకాలి.
మీరు సాధించే పరిపౌరం ఎలా
ఉండాలంటే, మీ లాగా బాధ పడుతున్న
ఎన్నో కుటుంబాలకు ప్రయోజనం
కలిగించేదిగా ఉండాలి. చివరిగా
ఒక్కమాట, మనం చేసే పనుల్లో మంచి
చెడులు లెక్కచేస్తున్నానే ఉంటాడు ఆ
పైవాడు. మనం చేసే పని మంచిదా కాదా
అనేది ఎదుటివారికి తెలియకపోవచ్చ.
కానీ మన మనసుకు మాత్రం తెలుస్తుంది.
నాకు పిల్లలు లేకపోవడం వల్ల ఈ
సమస్య నా ఇంటి దాకా రాలేదని
సంతోషించాలో, పిల్లలు లేరని
ఆలోచనల్లో వాళ్ళు...

సాయంత్రం మాధవి వోచ్చాక,
అనసూయ వెల్లి ముగ్గురికి కాఫీలు,
బిస్కిట్లు తెచ్చి ఇచ్చింది. ముగ్గురం
మానంగా కాఫీ తాగాము.
“మీ ఇంద్రి మధ్య ఉన్న సమస్య ఈ
ఒక్క ఇంట్లోనే కాదు. దాదాపుగా అన్ని
ఇళ్ళలోనూ ఉండేదే. ముఖ్యంగా మీరు
అది తెలుసుకోవాలి. సత్యం గారి ఇంట్లో
కూడా తనకు వాళ్ళ అమ్మకు ఇదే
సమస్య. బుజ్జి వాళ్ళింట్లో కూడా.. వాళ్ళ
అమ్మతో తనకు సమస్య అంటుంది.
వాళ్ళమ్మ ఏమో బుజ్జి తో నే సమస్య
అంటుంది. ఈ సమస్య కు కారణం
ఏంటో ముందుగా తెలుసుకునే
ప్రయత్నం చేద్దాం. అమ్మలకి తమ
ప్రాముఖ్యత తగ్గిపోతుందేమో అనే
అభ్యర్థతా భావం పెరగడం. పిల్లలకేమో
ఇంకా ఎన్నాశ్చ ఈ పెద్దవాళ్ళ మాట

విహారి... పద్యకృతి సుమంత్రుడు...

రు శరధని ఎనిమిది మంది మంత్రులలో

సుమంత్రుడు అగ్రగణ్యుడు. ఇక్కడ
సుమంత్రుడు రాజకు విశ్వాసపొత్రుడు.
రాజ్యంగ విధులతోపాటు అన్ని ముఖ్యమైన
అంతరంగికాంశాలు కూడా సుమంత్రుడు
నిర్వహిస్తాడు. రామునికి పట్టుభిషీకం
నిర్ణయించాక రామునికోసం కబురు
తీసుకెళ్ళడం, విషలమయాక కైక సమక్షంలో
రాజు ఉన్నపుడు సుమంతున్ని రామున్ని
తీసుకురమ్మని పంపించడం, రామ సీతా
లష్టుమాలను అడవిలో వదలిపెట్టేందుకు
సుమంత్రుడే రథ సారథిగా వెళ్ళడం, కౌసల్యను
ఓదార్ఘుడం, దశరథుని మరణం తరువాత భరత
శత్రువులను మేనమామ ఇంటినుండి తోడ్సైని రావడం,
భరతుడు అరణ్యానికి రామునికోసం వెళ్లినపుడు సుమంత్రుడే
సారథిగా వెళ్ళడం, లాంటి ఎన్నో సంఘటనలు సుమంత్రుని
ప్రత్యేకతను చెప్పుకనే చెబుతున్నాయి. విహారి సుమంత్రున్ని
బాగా అర్థం చేసుకోవడం వల్ల, ఆయన బుద్ధిశక్తిని,
రాజకుటుంబానికి ఆయన శ్రేయోభిలాషపతను, చక్కగా
కాప్యీకరించారు. “ఈసున బుద్ధినట్టు రుజువేమీయు లేదు”,
“ఇది సంధింపగ వేళయంచు ధృతి వీర్యశుండు”, “నీ
తమ్ముండును వాని తమ్ములను స్యందీభూత చేతన్నులై”....
లాంటి పద్యాలన్నీ ప్రాచీన ప్రభంధాలకు వలనే సాగుతాయి.

ఆధునిక పద్య ప్రేమికులకు కూడా అంతగా పరిచయం లేని మధ్యాక్షర, అల్పాక్షర లాంటి పద్యాలు రాయడం కవిగారికి చండస్సు మీది పట్టును, అభిమానాన్ని తెలియజేస్తుంది.
“రాతిలో కప్ప నీ స్థిత ప్రజ్జ్ఞ వినుము”, “తెప్పగా భావనా సమాధిలోన దిగబడితి నేల మతిలోన మతిలేని ఈల్లు బతుకు”, “ముసురు పట్టించితిని రామమూర్తి మాకు” లాంటి అలంకారిక ప్రయోగాలు సందర్భాచితంగా కావ్య రచనకు మరింత వన్నె తెచ్చాయి. కాగా 46వ వేబీలోని “ఏమని చెప్పుదున్ ఇనకలేశ” అనే ఉత్పల మాల పద్యంలో చివరి పాదం

“సమరము చేయుచుండి” అని చంపకమాలగా మారడం ఒక ప్రయోగం కావచ్చు. రాముడు అరణ్యానాసానికి వెళ్లిన సందర్భం, సీత అగ్నిప్రవేశ సందర్భం లాంటి సంఘటనలను హృద్యంగా చిత్రించిన ఈ చిరు కావ్యం సుమంత్రుని వ్యక్తిత్వాన్ని ప్రధాన అంశం చేయడం మరో కోణం. పద్యకవిత్వ ఫ్రీయులందరూ చదవదగ్గ కావ్యం సుమంత్రుడు.

వెల: రూ. 100/-
ప్రతులకు, జె.యు.స్. మూర్తి,
ప్లాటు నెం. జె.103, బ్లాక్ టీరా,
రాజ పుస్తక అంతియా, గోల్డ్ లైన్ ప్లైల్ రోడ్ కోకావేట్,
హైదరాబాద్. సెల్: : 98480 25600

బాలల కోసం కథలు

ఒ కప్పుడు తెలుగునాట చందమామ, బాలమిత్రలాంటి బాలల బొమ్మల కథల పుస్తకాలుండేవి. కాలక్రమంలో కనుమరుగయి పోయాయి. చిరుప్రాయంలోనే వినోదం కోసం

పీల్లలు అంతర్జాలం ఆశ్రయించే స్థితి కొనసాగుతోంది. ఇలాంటి పరిస్థితి నుండి తప్పించడానికి కొంతమంది బాలసాహిత్య స్పృజనకారులు పీల్లలకోసం కలం పడుతున్నారు. ఇట్లాంటి స్పృజనకారుల వరుసలో చేరదగిన రచయిత్రి హరిక చెరుకుపల్లి. ఆమె ఇటీవల వెలువరించిన చిరు పొత్తుం “అకాశంలో అల్లరి”. భాషలోను,

కథనంలోనూ, చిన్న పిల్లలను అలరించగలిగింది. ఇటీవల ఆమె వెలువరించిన ఈ సంపుటి ఇందుకు నిదర్శనం. జమీందారుకు బుద్ధి చెప్పిన గోళి రాక్షసుడు, తలిదండ్రులను పేచి కోరుతనంతో ఇబ్బంది పెడుతున్న టీప్పు, బుద్ధి చెప్పిన మామ, ఆస్కాన షైద్యున్ని రాజుగారి శిక్షనుండి తప్పించిన ఎలుక, పలుకలేని చిలుకు పలికించిన స్నేహితురాలు, లాంటి పిల్లలను కొండాకో పెద్దలను అలరించే కథలు కూడా ఇందులో ఉన్నాయి. 20 కథలతో 77 పేజీలుగా సాగిన ఈ పుస్తకం సందోర్భాచితమైన బొమ్మలతో ఆకర్షణీయంగా ఉంది.

వెల. రూ. 100/-
ప్రతులకు : డా॥ హరిక చెరుకుపల్లి,
ఎల.ప.జి. 129, భారతి నగర్ కాలనీ, రామచంద్రాపురం,
హైదరాబాద్, తెలంగాణ

కవితా దారి

ఈ కవితా సంపుటి ముఖచిత్రం పరిశీలిస్తే ఇరువైపులా పచ్చని చెట్లతో సామాన్య మానవడు నడుస్తున్నట్లు ఉంది. కవి ప్రకృతి ద్రేమికుడు అని అర్థమపుతుంది.

కవికి చెట్లంటే చాలా ప్రేమ. వాటి ఆకులు కొమ్మలు పూలను విపరీతంగా ఆరాధిస్తాడు. ఈ సంపుటిలో చాలా కవితల్లో మానవ సంబంధ అంశాలున్నాయి. నేను ఇలానే' కవితలో 'జీవించిన గుర్తుల్ని తలుచుకుంటాను'. ఇప్పుడు పూల వర్షం కురిసినట్లు సుగంధ పరిమళాలు వీచినట్లు కొన్ని జ్ఞాపకాలు. తాను ప్రకృతిలో ఒక భాగమై జీవిస్తున్నాను, ప్రతి జీవి కూడా తన అనందాలను మంచి చెడులను సుగంధాలను వదిలి వెళ్లిపోతుంది చెట్లు లాగా! ఒక వ్యక్షం ఒక జీవితం. ఈ వ్యక్షం ఆకులు రాలుస్తానే ఉంది. ఆకురాలు దృశ్యం చూసినప్పుడల్లా జీవితం జ్ఞాపకం వస్తుంది. ఎంత సహజంగా కవి ఆకురాలును కవిత్వం చేశారు. మరి జీవితం కూడా చివరకు ఆకురాల్పక తప్పుడు కదా! ఇంకో మాట నా ఇంటి ముందు చెట్లు ఏ ఆకురాల్చిన నీ జ్ఞాపకంగానే తలుస్తాను అంటూ తన ప్రియురాలు 'సాకిని' తలుచుకొని బాధపడతారు. రాలే ఆకుల్ని చూసి తను సాకితో గడిన క్షణాలను గుర్తు తెచ్చుకుంటారు. 'మరో కవిత చెట్లు కూలితే!' లో నా మనుమడు నిర్మించే ఒక భవంతికి నా ఆత్మబంధువు అయినా చెట్లు అడ్డిచ్చిదంట. చెట్లు కూలిపోతే నేను కూలినట్టే, ఇంతకంటే గొప్పగా కవి భావుకత మరి ఏదైనా ఉంటుందా? చెట్లు తన ఆత్మబంధువు కనుకే "మనిషి చనిపోతే చెట్లంత మనిషి కూలిండు" అని జనంలో నానుడి ఉంది. రహదారి కవితలో "నేను కవిత్వాన్ని కాబట్టే రాలిపడుతున్న ప్రతి ఆకు నుంచి మంచి మంచి కవిత్వం ఉన్నప్పుంది అని అంటారు. కవి

లోని భావం బాగా నాని నాని అది ఒక ఆకు రాలినట్లు రాలి, మంచి కవిత లాగా వచ్చి ఉండిపోతుంది. నేను కవిని కాకపోయినా మనిషిని అనుకున్నా. ప్రతి మనిషిలో ఒక కవి ఉంటాడు. కాని అందరు తమ భావాన్ని వ్యక్షపరచలేరు, అందుకే కవిలా కాకుండ మనిషిలాగే ఉండిపోతారు. చెట్లు, ప్రకృతి, ప్రేమలమై రహదారి కవితాసంపుటిలో చాలా కవితలు దర్శనమిస్తాయి. మనలను కూడా ప్రకృతిలోకి నడిపిస్తాయి.

రహదారి కవితా సంపుటిలో అభ్యదయ తాత్త్విక చింతన దర్శనమిస్తుంది. 'మెతుకు గాధ' కవితలో "బలిసిన వాడిపోంటో" మెతుకు గురించి కాదు, అలసిన వాడి చెమట గురించి వాడి స్నేద బిందువు గురించి" అంటూ వివరిస్తారు. మరో కవితలో చంద్రుడు సూర్యుడు కనిపిస్తారు. చెమటతో ఉన్నవాడు సూర్యుడు లాగా, బాగా బలిసిన వాడు చంద్రుడి లాగా తీసుకుంటే సూర్యకిరణాలలో చంద్రుడు ప్రకాశిస్తాడు. శ్రమజీవి వైనే బలిసిన వాడు ఆధారపడి ఉంటాడు అని వివరిస్తారు. కవి శ్రమజీవి అండ నిలుస్తారు. ప్రతి కవికి తనదైన శైలి ఉంటుంది. కవి కొరుప్రోలు హరనాథ్ కవితలో ఒక పద్ధతి పాటిస్తారు. ముగింపులో తనదైన విధానంలో ఉంటుంది. మొత్తానికి ఒక ప్రత్యేకమైన శైలి రహదారి కవితల్లో కనిపిస్తుంది. అదే ఈ రహదారి కవితా సంపుటికి ప్రత్యేకత తెచ్చిపెట్టింది.

రహదారి పుస్తకం వెల రూ. 130/-

ప్రతులకు : తెలంగాణ బుక్ హాన్, నవచేతన బుక్ హాన్
నవోదయ బుక్ హాన్ - రేడియమ్

నల్ల సూర్యుడు

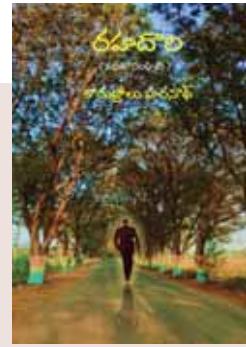
ఈ డలు ఎక్కుడనుంచో పుట్టవు. మన మధ్యే మనచుట్టే ప్రతిష్కణం ఆవరించి ఉంటాయి. వాటిని పునశ్చరణ చేసుకోగలిగి కాగితం మీద పెట్టగలిగేంత ఓపిక, శ్రద్ధ ఉండాలి. రోహాణీ వంజరి నల్ల సూర్యునిలో ఈ శ్రద్ధ కనబడింది. అందుకే అవి కథలుగా నిలిచాయి.

ఈవె క్రుకేడ్లో పెదనాన్న, కుబసంలో ఆంజనేయులు దంపతులు, కాలం నేరిన జీవిత పారాలులో విశాల, అర్థరాత్రి పటాన్ చెరువు బస్సులో ఒంటరి ప్రయాణికురాలిలో చెల్లె, జూడలులో కొండయ్య, నల్ల సూర్యుడులో సూర్యుడు అలియాన్ హరిచాబు, సూపర్

టీచర్ సిండ్రోంలో రాగిషి, వీళ్లంతా నిజంగా ఎక్కుడో లేరు, మన మధ్యే ఉన్నారు. ఆ నైరూప్యతకు రూపం ఇవ్వడం వల్ల ఈ కథలన్ని సహజంగా ఉన్నాయి. ఒక్క ట్రైవరో నారాయణహరి లోని పుల్లారావు తప్ప. అందుకే సుధామ ఈ కథలను దేవదారి కథలు అన్నారు. ముని సురేష్ పిళ్లే ఈమెను 'వైతిక కథావాది' అన్నారు. ఊపిరి బిగబట్టి సముద్రపు లోతుల్లో, నత్తగుల్లల మధ్యమంచి రత్నాలు ఏరుతున్నారు. ఏ పటాటోపాలు, ఆడంబరాలు లేకుండా అచ్చంగా అతి సహజంగా అందించారు ఈ కథల్ని రోహాణీ వంజరి. సమాంతర సమాజంలోని వాస్తవాలని కథలు ఎలా ప్రతిభింబిస్తాయో తెలియ గోరేవారందరు, చదవదగిన సంపుటి ఇది.

వెల రూ. 200/-

పుస్తకాలకు : ప్రజాశక్తి బుక్ హాన్, నెల్లూరు, 9000 594 630.
- కూర చిదంబరం

సాహిత్య ఉద్యమాలకు కేంద్ర బిందువు నల్గొండ

తె లుగు సాహిత్య చరిత్రలో అనేక సాహిత్య ఉద్యమాలకు నల్గొండ కేంద్ర బిందువుగా నిలిచిందని ప్రమణ సాహితీవేత్త అంపశయ్య నవీన్ అన్నారు. సెషైంబర్ పదిహేనవ తేదీన నల్గొండలోని చిన్న వెంకటరాధీ సుంక్షమ హర్లో బండారు శంకర్ రచించిన పిడికెడు మట్టి నవలను ఆయన ఆవిష్కరించి ప్రసంగించారు. సుజన సాహితీ ఆధ్యర్యంలో డాక్టర్ బెల్లి యాదయ్య అధ్యక్షతన జరిగిన ఈ కార్యక్రమంలో నవీన్ మాట్లాడుతూ వాస్తవికత, కళాత్మక జీవిత చిత్రణ ఉన్న నవలలే సాహిత్య చరిత్రలో చిరస్థాయిగా నిలుస్తాయి అన్నారు. తొంభయువ దశకం తర్వాత దఖితుల జీవితాలు సాహిత్యంలో విరివిగా చిత్రించబడ్డయిన్నారు. బండారు శంకర్ పిడికెడు మట్టి నవలలో కూడా సహజత్వం, కళాత్మక జీవిత చిత్రణ, అణగారిన వర్గాల జీవితాలు అధ్యాత్మంగా ఆవిష్కరించబడ్డయని కొనియాడారు. కార్యక్రమానికి ముఖ్యాలతిథిగా వచ్చిన ప్రమణ కవి గింజల నరసింహరాధీ మాట్లాడుతూ చక్కని పాత్ర చిత్రణ, దఖితుల జీవ భాష పారకులను ఆకట్టుకుంటుంది అన్నారు. డాక్టర్ సుంకిరెడ్డి నారాయణరాధీ మాట్లాడుతూ అస్తిత్వ సాహిత్యంలో పిడికెడు మట్టి నవల చిరస్థాయిగా నిలుస్తుంది అన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో మేరెడ్డి యాదగిరిరెడ్డి, సుజన సాహితీ అధ్యక్ష కార్యదర్శులు పెరుమాళ్ళ ఆనంద్, డాక్టర్ సాగర్ల సత్తయ్య, చింతల యాదగిరి, భాను శ్రీ, కొత్తాల్, నాంపల్లి శ్రీనివాస్, అంబటి నాగయ్య, బైరెడ్డి కృష్ణరాధీ, డాక్టర్ మండల స్వామి, ఏభూషి నరసింహ, శిలం భద్రయ్య, డాక్టర్ లేఖానంద స్వామి తదితరులు పాల్గొన్నారు.

“రాత్రి సింఘనీ” ఆవిష్కరణ సభ

నవంబర్ 5, 2023 సుందరయ్య విజ్ఞాన కేంద్రం బాగ్ లింగంపల్లిలో బాణాల శ్రీనివాస్ రచించిన రాత్రి సింఘనీ కవితా సంపుటి ఆవిష్కరణ కార్యక్రమం జరుగనుంది. ముఖ్యాలతిథిగా సాహిత్య అకాడమీ చైర్మన్ జూలూరి గౌరీ శంకర్, సభాధ్యక్షులుగా సుంకిరెడ్డి నారాయణరాధీ పాల్గొంటారు. జి. లక్ష్మీనరసయ్య, సిద్ధార్థ, కవిత్వ పరిచయం చేస్తారు. గుడిపాటి, సంగిశేట్టి, ఏనుగు నరసింహరాధీ, ఎన్. రఘు ఆత్మీయ వాక్యాలు పలుకుతారు. సాహిత్య అభిమాను లంతా హోజుకావాలని పాలపిట్ట బృందం విజ్ఞాపించి చేసింది.

‘జడత్వాన్ని బద్దలు కొట్టే ‘సంచారం’

- నవిమెల భాస్కర్

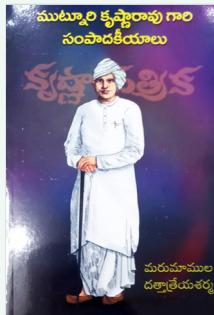
మనలోని స్థిరత్వాన్ని, జడత్వాన్ని బద్దలు కొట్టి ప్రయాణాలకు ఉద్యమక్కలను చేయగలిగిన పుస్తకం “సంచారం” అని ప్రమణ బహుభాషావేత్త నలిమెల భాస్కర్ స్పెష్షన్ చేశారు. రాబర్ట్ కుక్ స్టాఫించిన 1940 నాటి ట్రావెల్ కంపెనీకంచే ముందుగా భారతదేశంలో ఏనుగుల వీరస్వామి వందలాది.. మందితో ప్రయాణించి కాళియాత్ర రాశారని ఆయన గుర్తు చేశారు. అన్నవరం ఆదర్శంగా ప్రతి రచయిత తన యాత్రానుభవాలను పుస్తక రూపంలో తీసుకురావాలని ఆశాభావం ప్రక్కం చేశారు. బుద్ధుడు బోధించిన “చరైన చరైవు”ను అన్నవరం అనుసరిస్తున్నారని కవి బూర్జ వెంకటేశ్వరర్లు అన్నారు. ‘సంచారం’లోని వ్యాసాలను సీవి కుమార్ సమీష్టించారు. పొన్నం రవిచంద్ర, నంది శ్రీనివాస్, కందుకూరి అంజయ్య, కూకట్ల తిరుపతిలు సభలో ప్రసంగించారు.

ప్రజాఉద్యమాల పథం “జూలూరు పథం”

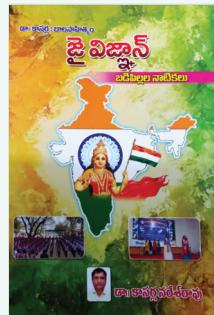
ఆన్ని ప్రజా ఉద్యమాలలో కీలక పాత్ర పోషించి, ఆ అనుభవాల ప్రయాణాన్ని కవిత్వంలోకి మలిచి ముందు తరాలకు దిక్కుచేసి నిలిచిన దీర్ఘ కవితాక్వయం ‘జూలూరు పథం’ అని శాసనమండలి సభ్యులు ప్రసిద్ధ వాగ్దేయకారుడు గోరటి వెంకన్ అభివర్ణించారు. అక్షోబర్ 22న రపీంద్ర భారతి ప్రధాన సమావేశ మందిరంలో జరిగిన తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ అధ్యక్షుడు జూలూరు గౌరీ శంకర్ రచించిన “జూలూరు పథం” దీర్ఘ కవిత ఆవిష్కరణ సభలో ఆయన మాట్లాడారు. తెలంగాణ ప్రెన్ అకాడమీ అధ్యక్షులు అల్లం నారాయణ సభకు అధ్యక్షత వహించారు. ఈ కార్యక్రమంలో ఆంధ్రాజ్యోతి సంపాదకులు కే శ్రీనివాస్, టీఎస్ఎస్ఎస్ పూర్వ చైర్మన్ డాక్టర్ మంటాచక్రవాణి, డా॥ కె. శివారెడ్డి, యాకూబ్, డాక్టర్ నాశేశ్వరం శంకరం, కోట్ల వెంకటేశ్వరరాధీ, ఘనపత్రం దేవేందర్, ఒద్దిరాజు ప్రవీణ్ కుమార్, ఆచార్య ఎన్. రఘు, కోయి కోటేశ్వరరావు, బెల్లంపల్లి సంపత్త కుమార్, కందుకూరి శ్రీరాములు, రాందాసు, ఆచార్య పిల్లల మప్రి రాములు, ఎన్ వేణుగోపాల్, మెర్సి మార్గరెట్, రాయారావు సూర్య ప్రకాశ్, తదితరులు పాల్గొన్నారు.

మంగుల కృష్ణరావు గారి సంపాదకీయాలు

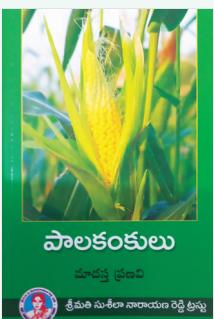
ఎం. దత్తాత్రేయ శర్మ
జయబాసుర ప్రింటర్స్ &
పబ్లిషర్స్
ఫోన్ : 9441039146
వెల : రూ. 250/-

జైవిజ్ఞాన
ప్రాథమిక విషయాలు

డా. కాశ్వర సరేష్ రావు
ఫోన్ : 94414 06252

కాశ్వర పబ్లిషర్స్
వెల : రూ.100/-

పాలకంకులు

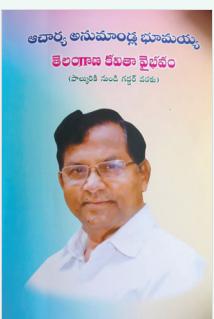
మాదస్త ప్రణాలి
శ్రీపతి సుశీల నారాయణరెడ్డి ట్రిప్ప్స్
ఫోన్ : 93478 10982
వెల : రూ. 100/-

భరణి

డా॥ వి.త్రివేణి
ఫోన్ : 9951 444 803

వెల రూ. 149/-

ఆచార్య అమమాండ్ల భూమయ్య తెలంగాణ కవితా వైభవం

మస్వినీ దేవి

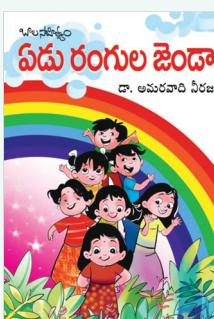
పనోదయ బుక్ ప్రొస్
ఫోన్ : 040-24652387
వెల : రూ. 500/-

బటువు

డా॥ వి. త్రివేణి
నిజమాబాద్
ఫోన్ : 99514 44804

వెల రూ. 149/-

పిడు రంగుల జెండా

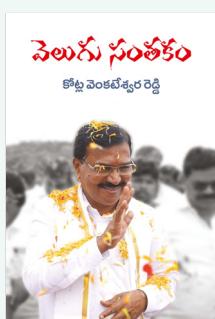
డా. వీరజ అపురవాది

సమీర పబ్లికేషన్స్
ఫోన్ : 98491 60055
వెల రూ. 120/-

కొత్త కోలకలు

చి.వెన్.రాములు
విశాల సాహిత్య అకాడమీ
ఫోన్ : 8331966987
వెల : రూ. 150/-

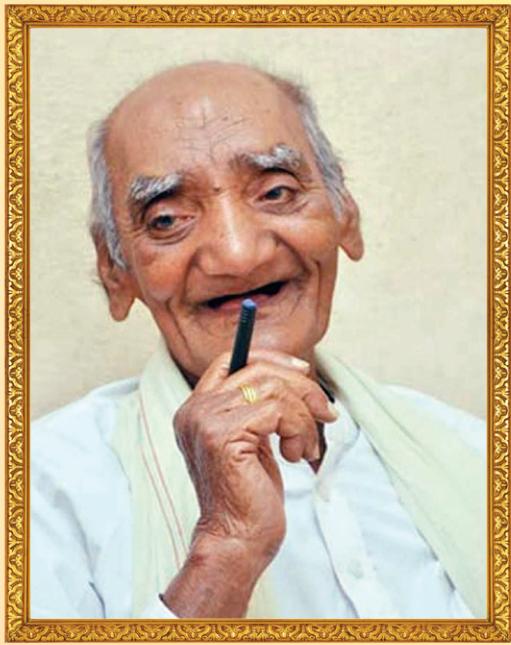
వెలుగు సంతకం

కోట్ల వెంకచేశ్వర రెడ్డి

తెలంగాణ పబ్లికేషన్స్
ఫోన్ : 86399 72160
వెల : రూ. 50/-

స్వీకారం కోసం మీ పుస్తకాలు ఈ చిరునామాకు పంపించండి వీలైతే సమీక్ష కూడా వేస్తాం.

తెలంగాణ జాగ్రూతి : పాశం అమృతరాం రెసిడెన్సీ, ఇ.నెం. 1-2-234/13/46/4, 3వ అంతస్థ, ఎన్.టి.ఆర్. స్కూల్స్ మార్కెట్, అరవింద్ నగర్, దోమలగూడ, హైదరాబాద్ - 500 029. తెలంగాణ. E-mail : editor@thangedu.co.in

కవి, రచయిత, సాహిత్య పరిశోధకులు

కపిలవాయి లింగమూర్తి

వర్షంతి : 6-11-2018

